

ספר חנוך א

א דברי ברכת חנוך אשר ברך את הבחירים ואת הצדיקים אשר יהיו ביום המצויקה כאשר יקחדו כל־הרעים והרשעים:

ב וישא משלו ויאמר חנוך איש צדיק אשר עיניו נפקחו ביד יי ויחזו ממוה־קדש בשמים אשר הראוני המלאכים ומהם שמעתי הכל ומהם בינותי את אשר־ראיתי ולא לדור הזה כי אם־לדור [רחוק אשר יבוא: על הבחירים דברתי ועליהם אשא משלי

ד הקדוש והגדול יצא ממקומו: ואלהי עולם ידרך [ארץ] על־הר סיני ונרח עם־צבאותיו ובעו חילו יופיע משמים: וסחדו כלם וקעירים נחילו וסחד גדול ורעד יאחזמו עד־קצות הארץ: ורעשו הברים הרמים והגבעות הנשאות תששלנה ונמשו כדונג מפני להבה: ונקקעה הארץ בקועים וכל אשר־על־הארץ יאבד והיה משפט על־כל: ולצדיקים כלם יעשה שלום ואת־הבחירים ישמר והסד יהיה עליהם והיו כלם לאלהים והיטיב להם ומברכים יהיו ואור אלהים להם ונרח: ואתא עם־רבבות קדש לעשות משפט בכל ולהקריט את־הרשעים ולהוכיח לכל־בשר על־כל־אשר עשו החוטאים והרשעים ואשר הרשיעו לטניו:

ב התבוננו אל־כל־המעשים אשר בשמים והם לא ישנו את־דרכיהם והמארות אשר בשמים והם יעלו ויבאו כלם כמשפט

חלק א: ענין המלאכים שקלקלו וחנוך בשמים וסיוריו (א-לו).

א-ה. סתיחה לחלק א: משלו של חנוך על גורלם של הצדיקים והרשעים לעתיד.

א כל הרעים. ביווני G^ε: כל־הצרים, בחילוף עיין בצדי (כיוצא בכך משלי כ' כיב

ב בע'). - G^ε יש תוספת בסוף הפסוק: והצדיקים יצצלו. - ויחזו. היווני מסר: ויחזו (=ויאחזו=
 σωφραει) מחזה קדוש ושמים. - אשר הראוני. המעבר מגוף נסתר לגוף מדבר שכיח
 בספר זה (השוה י"ב א'-ג', ל"ו א'-ב', ע' א'-ג', ע"א ה', צ"ב א'). - אשר

ד יבא. אני מדבר (G^ε). - ידרך [ארץ]. כך ביווני (השוה מיכה א' ג'). ובכושי:
 ידרך משם. - על הר סיני. מתמיה, שהרי אין ענין הר סיני אצל יום הדין
 הגדול, ואולי עיקרו: [ן]על־הר־סיני, כלו ירעיש העולם כבמעמד הר סיני, והיא השוואה
 שכיחה לגבי משוררים ראשונים. - ואלהי עולם. תרתי משמע: אלהי הנצח ואלהי
ח התכל. - והעירים. על מלאכי מרד אלו - שקלקלו בחטאם עם בנות האדם - הורחב
ו הדיבור בפרק ו' ואילך (וע' חנוך הסלאבי ז'). - ונבקעה... בקיעים. כך ביווני. -

ב איש בעתו ולא יעברו נחין מערבתם : ראו את-הארץ והתבוננו
 ג אל-המעשים הנעשים עליה מראשון ועד-אחרון כי לא ישנה כל-
 נ מעשה האלהים בהראתו : ראו את-הקוץ ואת-החרף כי מלאה
 ד כל-הארץ מים ועננים ושל ומטר יגוחו עליה :

ה התבוננו וראו את-העצים קלם והם נראים כמו ייבשו וישירו
 ואת-עליהם וולתי ארבעה עשר עץ אשר לא ישירו כי אם-ועמדו
 ובעליהם] היושנים עד-בא תדשים תחמיהם שנים ושלשה חרפים :
 ד ושבתם והתבוננתם אל-ימי הקוץ בהיות השמש ממעל לה
 ואת-הארץ ממולה ואתם תבקשו סבה וצל מלחט השמש והארץ גם-
 ה היא תחר מלהב-חרב ואתם לא תוכלו לדרך על-הארץ ועל-
 וקלע מרב חמם :

ה התבוננו בהתפסות העצים ירק עלים ובעשותם פרי ושימו
 ו לבבכם אל-כל-אלהי ודעו כי הוא החי לעולם עשה אלה קלם :
 ב ומעשיו לקניו שנה שנה ונבאו] וכל-מעשיו מסניו יקנעו ולא ישנו
 ג כי אם-כאשר צנה אלהים בן ועשה כל : וראו איך הימים
 ד והנהרות יחד יפעלו את-קעלתם : ואתם לא נאמנתם ולא עשיתם
 ה את-מצות האדון כי אם-ששעתם ותדברו גבהה ודברים קשים
 ו בפניכם השמא על-גודלו קשירלב לא יהי שלום לכם : לכן תקללו
 ו את-ימיהם ושנות תניכם תפרתנה ושנות הכרתכם תרבינה בקללות
 ז עולם ולא יהי לכם חסד : בימים ההם תתנו את-שמכם לקללת
 ח עולם לקל-הצדיקים וקכם יקללו כל-המקללים וכל החושאים יחד :
 ט ולבחירים יהי אורה ושמחה ושלום והם יירשו ארץ ולכם הרשעים
 ח תהי קללה : ואז תגמן להם לבחירים חכמה והם יהיו קלם ולא
 ט יתקאו-עוד לא בודון ולא בשננה פיהם החכמים עגוים יהיו : ולא
 ט ישובו לפשע ולא יאשמו כל-ימי חיותם ולא ימותו במנפה וקצף

ג זולתי ארבעה עשר עץ... Geoponica 11* (מביאו Charles) מוזכרים יד אילנות
 שהם ירוקים תדיר ואינם משירים עליהם בחורף. - חרפים. בכושי: כרמת. ואע"פ
 שמלה זו משמשת במקומות אחרים (כגון "י") לענין שנת. כאן ענינה חרף ממש.
 כנראה מן הסוסק הבא הפותח בקיץ. -

ה-ט פשעתם. ἀπέστητε. - ולא יאשמו. לא יחטאו. כך ביווני Geoponica—ἀμάρτωσιν ἢ μὴ
 ובכושי: ולא ישפטו. כלו' בעד אשמתם. וידוע שהפעל אשם בעברית סובל ב' המשמעיות. -
 במגפה וקצף. ביווני: במגסת קצף. -

ומספר ימיהם ומלאו וארכו ימיהם בשלום ושנות שמחתם תרבינה
באשר עולם ובשלום כל ימי חיהם:

- ו ויהי בירבו בני־האדם בימים ההם וקננות נפות ונאות ילדו
- ב להם: ויראו אותן המלאכים בני־השמים ונחמדו אותן ונדבר איש
- ג אל־רעהו לכה נבחרה־לנו נשים מקננות האדם ונולידה־לנו בנים:
- ד ויאמר אליהם שמחוני והוא נשיאם יראתי פן־תמאנו לעשות את־
- ה הדבר הזה והייתי אני לבדי נושא העון הגדול: ונענהו קלם
- ו ויאמרו השבע נשבע קלנו והתקשרנו בחרם קלנו פינותינו לבקלתי
- ז סור מן־העצה הזאת וקה נעשה את־המעשה הזה: אז נשבעו קלם
- ח יחד ונתקשרו ביניהם בחרם: ויהיו קלם מאתום מלאך וירדו בימי
- ט נדד על־ראש הר־חרמון ויקראו לקר חרמון פי בו נשבעו
- י והתרימו ביניהם: ואלה שמות נשיאיהם שמחוני והוא הגדול בהם
- יא ארבעה רמאל פוקביאל תמיאל רמיאל דניאל וביאל ברקיאל

ו-יא. קלקול המלאכים - קלקולם של בני האדם - המלאכים בשמים ממליצים לבני האדם - נור דין
נחרץ על המלאכים שקלקלו - מלכות המשיח.

- ו פרק זה הוא מדרש אגדה שיסודו בבראשית ו' א'-ד', ואף שם הוא פותח בלשון
- ויהי כ... - אגדה זו רווחת בספרות המדרשים והקבלה בקשר עם דורו של נח (השנה
- י' א'). דור המבול. - שמחוני. בצורה זו הוא מצוי בספרות העברית. ואף (בחילוף
- ג ח'ית בעיין) בצורת עזא או עוזא (אם כן שמחוני=שמעוני). ובכושית צורתו סמחון או
- ז סמחון (יוסף הלוי מסרו: שמיעוןא). בזהר (ברא' ל"ז א') נעשו הימנו שני מלאכים:
- ד סמיא עזא ועזאל. - את הדבר הזה. כך ביווני. ובכושי גם כן: את העצה הזאת. -
- ו כתוב זה נמסר כאן לפי הנוסח היווני G⁵ (בכושי הנוסח: וירדו אל ארדס והוא ראש
- הר חרמון ויקראו להר חרמון כי בו נשבעו ויתקשרו בחרם ביניהם). וללשון וירדו
- בימי ירד השוה ס' היובלים ד' טיו: ירד כי בימיו ירדו מלאכי ה' על הארץ (אבל
- שם - וע' ג"כ שם ה' א' ואילך - ניתן טעם אחר לירידת המלאכים על הארץ). והשוה לקמן
- ז ק"ו י"ג. - ברשימת המלאכים יש כאן רק י"ט שמות, ואחד חסר (אחר טראל). - ארכבה. G⁵ -
- ז Ἀρακούφ. הלוי מעתיק (מבלי להודיע טעמו) באותיות עבריות: אַרְאָקוּף. G⁵ - Ἀραθάρ.
- גינצברג (Legends V, 153) פותרהו: ארעא תקיף. ואין להכריע. - רמאל. G⁵ - Ἀρακίλ.
- (=ארקיאל). ולקמן (ח' ג') בנוסח זה כשמדובר עליו נאמר: השלישי לימד אותות הארץ.
- אם כן ארקיאל=הממונה על ארקא (=ארץ. בארמית). וכן העתיקו הלוי: אַרְאָקוּף. -
- ז תמיאל. לפי צ'ארלס: תהמיאל (=ממונה על תהום). G⁵ - Ὁραμμαμή. והעתיקו הלוי:
- ז תְּמִיָּאל. - רמיאל. אולי: רעמיאל (=ממונה על הרעם). - דניאל. לפי גינצברג (שם)
- הוא משובש מן ליליאל (=ממונה על לילה). שנזכר בספרי חנוך המאוחרים (ע', למשל.
- ז ס' חנוך לר' ישמעאל כ"ג הוצאת אודיבירג ג' י"ט. או בס' מרכבה שלמה י"א
- ז ב'). - זכיאל. הלוי גורס צחיאל (בכושי: אַזְאָל). ולפי צ'ארלס עיקרו: שַׁחְיָאֵל.
- ז ושניהם לנוסח G⁵ נתכוונו. שנאמר בו (ח' ג') על מלאך זה: השמיני לימד לראות
- ז בשחקים (ἀερεσκοπίαν). וגינצברג (שם) משער שעיקרו זיקיאל (שבחנוך המאוחר. שם)=

עזאל ארמרים בטריאל עניאל וקואל סקסספאל סתראל סרואל
 ה יומיאל ארזיל: אלה הם שריהם לעשרומיהם:
 ז ויקחו להם הם וקל-האחרים עמהם גשים ויבחרו להם איש
 אחת אחת ויחלו לבא אליהן וידבקו בהן וילמדון קסמים וקשמים
 ב ויורון לכרת שרשים וצמחים: והן הרו ותלדנה גבורים גדולים
 ג שלשת אלפי אמה נבהם: אשר אכלו את כל-יגיע בני-האדם ובאשר
 ד לא יכלו-עוד בני-האדם לכלקלם: ונהסבו הגבורים נגדם ויאכלו את-
 ה בני האדם: ויחלו להטא בעוף ובחיה ובשרץ ובדנה ולאכל איש
 ו בשר רעהו ולשתות את-דמו: אז האשימה הארץ את-בני-הקמם:
 ח ועזאל למד את-בני האדם לעשות תרבות ומאכלות ומגנים
 ושריונות ויודיעם את-מהצבות האדמה ומלאכת מחשבתן וצמידים
 ובעריות ומעשה הפוך וליפות את-גבות העינים וקל-האבנים הנקרות
 ב וקל-צבעי רקמתים: ותהי רשעה רבה ויעשו זמה ויתעו וישחתו
 ג בקל-דרכיהם: שמחו למד קשמים וקרת שרשים ארמרים הסר

ממונה על הזיקים. - עזאל. בכושי: אואל (באליף), כדרכו. - ארמרים. לפי G¹ (ח' ג')
 לימד זה (Φαρμακός, ובנוסח G² Ἀραραός) להתיר כשפים, ועל סמך זה ניסחחו
 הלוי: ארמרים. - בטריאל. כך סנקד הלוי: בטריאל (בטיית שואית). גינצברג (שם) סבור
 שהוא משובש מן מטריאל (=ממונה על מטר). שבחנוך המאוחר (שם). - עניאל. בכושי.
 כדרכו: אנאל (באליף). - סמססאל. אולי משובש מן שמשיאל (=ממונה על השמש).
 שבנוסח G¹ לקמן (ח' ג') נאמר עליו: שלימד אותות השמש. והלוי מסרו: שמיאל. -
 סתראל. הלוי: סרתאל=שרותיאל. - טראל. הלוי: טוריאל. - יומיאל. ממונה על
 היום. ובחנוך המאוחר (שם) שמשיאל שמו. - ארזיל. אין עיקרו רזיאל. משום שמנוסח
 G¹ (ח' ג') גראה שעיקרו סרריאל (=לימד אותות הירח). וכך מסרהו הלוי. -
 שריהם לעשרותיהם. כך לפי G² (ἀρχαὶ αὐτῶν). ובכושי צורת הפסוק: אלה הם
 נשיאי מאתים המלאכים והאחרים כלם עמהם. -
 ז וידבקו בהן. G¹: ויטמאו בהן. - לכרת שרשים וצמחים. לשם כישופים
 בעניני אהבה של אישות. - וצמחים. כך G²: βοτάνας, ונכון. בכושית סובל שם זה
 ב אף ענין עצים. - גבורים גדולים. בנוסח G²: ותלדנה להם שלשה מינים (γένη).
 בראשונה גבורים (γίγαντες) גדולים והגבורים הולידו נפילים ולנפילים נולדו עליונים
 (Ἐλιοῦδ). ויגדלו לפי גדלם. כל זה הוא דרש על פי הכתוב בברא' ו' ד': גבורים
 נפילים ואנשי השם, וכבר השתמש בזה הדרוש בעל ס' היובלים (ו' כ'). -
 ח ועזאל. אולי הוא קרוב לעזאל שבויקרא טיו ח' (ובפס' הוא נכתב שם להדיא
 עזואיל). שם זה מצוי אף בקיצור: עואל (והשוא ביהמיד של ילינק ד' קכז: עואל לא
 חור בתשובה ועדיין הוא עומד בקלקולו להסית בני אדם לדבר עבירה במיני צבעונין של
 נשים... והוא עזואל שבחורה). שני ענינים שמביאים הפסד לעולם לימדם עזואל: עשיית
 ג כלי זין ועשיית תכשיטין של מותרות. - מחצבות האדמה. μέταλλα (G²). - שמחזי.

ד קָשִׁים בְּרִיאוֹל חֲזוֹת בְּכּוֹכְבִים בּוֹכְבִיאוֹל מְעַרְכַת הַכּוֹכְבִים וְתִמְיֹאל
 רְאוֹת בְּכּוֹכְבִים וְסִהְרִיאוֹל תְּקוּסַת הַיָּרֵחַ: וְיֵהִי בְּאֲשֶׁר גָּוְעוּ בְּנֵי הָאָדָם
 וַיִּזְעְקוּ וַתִּעַל שׁוֹעֲתָם הַשָּׁמַיְמָה:
 ט וְאִזּוּ הַשְּׁקִיפוּ מִיבְּאֵל וְאוּרִיאוֹל וְרִסְאֵל וְגִבְרִיאוֹל מִשָּׁמַיִם וַיִּרְאוּ
 אֶת־הַיָּרֵחַ הַרְבֵּה אֲשֶׁר נִשְׁפָּף עַל־הָאָרֶץ וְכָל־הַחֲמָם הַנִּעֲשֶׂה עַל־
 ב הָאָרֶץ: וַיִּדְבְּרוּ זֶה אֶל־זֶה הָאָרֶץ נִעְדַרְתָּ יוֹשְׁבֵיהָ צוֹעְקִים וְקוֹל
 ג צַעֲקוֹתָם עַד־שַׁעַר הַשָּׁמַיִם: וְעַתָּה אֲלֵיכֶם קְרוּשֵׁי הַשָּׁמַיִם נַפְשׁוֹת
 ד הָאֲנָשִׁים מִתְחַנְנֹת לֵאמֹר הַגִּישׁוּ מִשְׁפָּטֵנוּ לַפְּנֵי עֲלִיּוֹן: וַיֹּאמְרוּ אֶל־
 וְרִבּוֹן הָעוֹלָמִים] אֲדוֹן הָאֲדוֹנִים אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים מֶלֶךְ הַמְּלָכִים כִּסֵּא
 קְבוּדָהּ בְּכָל־דְּרוֹת הָעוֹלָמִים וְשִׁמְךָ קְרוּשׁ וּמְהֻלָּל וּמְבָרָךְ בְּכָל־
 הָעוֹלָם: אַתָּה עָשִׂיתָ כָּל וְלָךְ כָּס עַל־כָּל וְהַכָּל גָּלוּי וְסִתּוּחַ לְעֵינֶיךָ
 וְכָל תִּרְאָה וְאִי־דָבָר יָכֹל לְהַסְתֵּר מִפָּנֶיךָ: אַתָּה רְאִיתָ אֶת אֲשֶׁר־
 עָשִׂה עֲזוּאֵל אֲשֶׁר לִמַּד אֶת־כָּל־הַחֲמָם עַל־הָאָרֶץ וַיִּגַּל מִסְתָּרֵי עוֹלָם
 ז אֲשֶׁר נִעֲשׂוּ בַשָּׁמַיִם [וְאֲשֶׁר לְדַעַת] שָׁאֲפוּ בְּנֵי־אָדָם: וְשִׁמְחוּ אֲשֶׁר־
 ח לֹא נִתְּתָ אֶת־הַכָּס לְמַשַּׁל בְּחִבְרִיו אֲשֶׁר עִמּוֹ: וַיִּלְכוּ וַיַּחֲדוּ אֶל־בְּנוֹת
 הָאָדָם עַל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁכְּבוּ עִמָּהֶן עַם־הַנָּשִׁים וַיִּשְׁמְאוּ וַיִּגְלוּ לָהֶן כָּל־
 ט הַחֲמָאִים: וְהַנָּשִׁים יָלְדוּ אֶת־הַגִּבּוֹרִים וַתִּמְלֹא כָּל־הָאָרֶץ דָּם וְחֲמָם:
 י וְעַתָּה הִנֵּה נַפְשׁוֹת הַמֵּתִים קָרְאוֹת וְשִׁלְחוֹת סִחְנוּגִיהֶן עַד־שַׁעֲרֵי
 הַשָּׁמַיִם וְאִנְחוּסִיהֶן עָלוּ וְלֹא תוּכְלָנָה לְצִאת מִפְּנֵי מַעֲשֵׂי הַחֲמָם
 אֲשֶׁר נִעֲשׂוּ עַל־הָאָרֶץ: וְאַתָּה יָדַע כָּל־דָּבָר בְּטָרְם יְהִיָּה וְאַתָּה
 יא רְאִיתָ אֶת־הַדְּבָרִים הַהֵם וַתִּשְׁאֵם וְלֹא אָמַרְתָּ לָנוּ דָּבָר לַעֲשׂוֹת לָהֶם
 עַל־אֵלֶּה:
 י אִזּוּ אָמַר הָעֲלִיּוֹן הַגָּדוֹל וְהַקְּרוּשׁ דָּבָר וַיִּשְׁלַח אֶת אוּרִיאוֹל אֶל־
 ב בְּדִלְמָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו: [לָךְ אֶל־נִתָּ] וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּשִׁמִּי הַסְתִּירָה

בכּוּשִׁי: אֲמֹרִס, - חֲזוֹת הַכּוֹכְבִים. ἀστροσκοπία (G⁶). - מְעַרְכַת הַכּוֹכְבִים. ἀστρολογία.
 (G⁶). - וְסִהְרִיאוֹל. כֶּךָ G⁶: Σερύ(λ). וּבְכּוּשִׁי נִשְׁתַּבַּשׁ: עֲשֵׂרְדָאֵל (וְלַעִיל ו' ד': אֲרוּזִיל). -
 ט [רִבּוֹן הָעוֹלָמִים]. בְּכּוּשִׁי: אֲדוֹן הַמְּלָכִים, וְאִין לֹזַה כֹּאן מִקּוּם, מִשׁוּם שֶׁהַתֵּאֲרָה הוּא
 ח מֶלֶךְ הַמְּלָכִים, הַבֵּא לְקַמֹּן. - וַיִּשְׁכְּבוּ עִמָּהֶן עַם־הַנָּשִׁים. כֶּךָ הוּא בְּכּוּשִׁי, וְהוּא
 בְּסַגְנוֹן שֶׁל לִשׁוֹן חֲכָמִים (G⁶ נִמְשַׁךְ הַלִּשׁוֹן עַם־הַנָּשִׁים אֶל־הַפֶּעַל שֶׁלֹּאֲחֲרָיו: וַיִּשְׁמְאוּ עַם־הַנָּשִׁים). -
 י אוּרִיאוֹל. G⁶, כֶּךָ צִיל (הַשׁוּה ט' א'). וּבְכּוּשִׁי אֶסְרִילָר, וְקָרֹב לֹזַה G⁶:
 יא Ἰσραήλ. - [לָךְ אֶל גַּח]. עַל פִּי G⁶ - G⁶ יוֹתֵר מֵלֵא: תִּלְמַד אֶת הַצְּדִיק אֶת אֲשֶׁר
 עָלוּ לַעֲשׂוֹת [אֵת] בֵּן לְמַךְ וְשִׁמְרָה אֶת נַפְשׁוֹ בַּחַיִּים וְנִמְלַט בְּעוֹלָם וּמִמֶּנּוּ יִנְטַע וְנִטַּע אֲשֶׁר

ראשון וגלית לו את-הקץ הבא כי כל-הארץ תפקח ומבול יבא
 על-כל-הארץ ומחה את כל-אשר עליה: ועתה תלמדוהו להקלם
 ושאר זרעו לכל-הרות העולם: ועוד אמר :: אל-דסאל אמר את-
 גזואל נדיו ורגליו והשלבתו אל-החשך ועשית שמה אל-המךבר
 אשר בדודאל והשלבתו שמה: ושמת עליו סלעים קשים וחדים
 וקסיתו בחשך וישב שם עד-עולם וקסית את-סניו לכל-יך-ה-אור:
 וביום הדין הגדול ישלך אל-תוף האש: ורסאת את-הארץ אשר
 השחיתו המלאכים ובשרת רפואת הארץ כי-גרסא לארץ ולא
 יקדו כל-בני האדם מפני כל-הרזים אשר גלו העירים: ותשחת
 כל-הארץ בלמד-מעשי גזואל וכתבת עליו את-כל-החסא: ואל-
 נבריא אל אמר :: צא לקראת הממזרים והמתעבים וילדי הזמה
 והבתות בני הזמה ובני העירים מתוך האנשים והוצאתם ושלחתם
 איש ברעהו למען ושמדו איש את-רעהו במלקמה כי ארך ימים
 לא-יהי להם: ולכל-אשר ישאלו ממך אבותיהם לתנותם כי חנייהם
 ומשכו לעולם וכי כל-איש מהם יחנה חמש מאות שנה אל-תשקע:
 ויאמר :: אל-מיכאל לך ואסרת את-שמנו ורעיו אשר עמו
 שהתחברו אל-נשים וישמאו אתן בקמאתן: וכאשר ירצחו כל-
 בנייהם וכאשר יראו בהשמד אהוביהם האסרם לשבעים דור מתחת
 לגבעות הארץ עד-יום דיגם וכלותם עד-קלות המשפט אשר
 לעולמי עולמים: בימים ההם יובאו אל-תחתיות האש אל-הצער
 והמאסר והיו כלואים בו לעולם: ואשר יקצר וישמד מהם יאסר
 אתם יחד עד-סוף כל-הדורות: והשמדת את כל-רוחות הטאנה
 ואת-בני העירים יען אשר עשו חמס לבני האדם: ובערת את-
 כל-החמס מעל פני-הארץ וכל-מעשה רע יסוף והופיע נסע הצדקה
 והישר והנה מעשה הצדקה והישר לברכת עולם ונפעו בשמחה:
 ואז-ימלטו כל-הצדיקים ותיו עד-אשר יולידו אלה בנים וכל-ימי
 יח געוריהם ושיבתם וכלו בשלום: ובמים ההם תעבד כל-הארץ

ד יעמד כל דורות העולם. - לעזואל נתבצר מקום סודענות בפני עצמו. - המדבר אשר
 בדודאל. הוא המדבר של בית חדודי (ע' משנה יומא ר' ח', וכן ת"י לויקרא ט"ז
 כ"א-כ"ב). י"ב מילין מירושלים. - סלעים. הם הסלעים הקשים והחדים שבבית חדודי עד
 היום הזה. - נסע הצדקה. ישראל שהם זרע שנורע מאת ה' (ס"ב ח'). - ושיבתם.
 המתרגם הראשון טעה וקרא: ושבבתם וחרגם τὰ σαββάτα αὐτῶν = שבתותיהם, ולא הרגיש

יט באַדקָה וּנְטֻעָה בְּלֵה עֲצִים וּמְלֵאָה בְּרֵבָה: וְכִלְעֲצֵי הַחֲמֻדָּה יִנְטֻעוּ
עֲלֶיהָ גִּסְנִים וְהַגִּסְנִים אֲשֶׁר יִנְטֻעוּ עָלֶיהָ יַעֲשׂוּ יַיִן לָרֵב וְכִלְעֲרַע אֲשֶׁר
יִנְרַע עָלֶיהָ מְדָה אַחַת אֶלֶף תַּעֲשֶׂה וּמִדַּת וַיְתִים אַחַת עֲשָׂרָה בַת
כ שָׁמֶן תְּבִיל: וְאַתָּה תִּטְהַר אֶת־הָאָרֶץ מִכָּל־לֶחֶץ וּמִכָּל־חֲמָם וּמִכָּל־
חֲטָא וּמִכָּל רָשָׁע וְכִלְ־הַשְׂמָאָה הַנַּעֲשָׂה עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁמִיד מִעַל פְּנֵי־
כא הָאָדָמָה: וְכִלְ־בְנֵי הָאָדָם יִהְיוּ צַדִּיקִים וְכִלְ־הַעֲמִים יִמְלִיכוּ וַיִּכְרְבוּ
אוֹתִי: וְהָאָרֶץ תִּטְהַר מִכָּל־רָשָׁע וּמִכָּל־חֲטָא וּמִכָּל־קֶצֶף וּמִכָּל־צִעַר
וְלֹא אֲשַׁלַּח עוֹד עָלֶיהָ לְדוֹר הַדּוֹר וּלְעוֹלָם:

יא וּבְיָמִים הֵהֵם אֶסְתַּח אוֹצְרוֹת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם לְשִׁלְחָם
ב אֶל־הָאָרֶץ עַל־מַעֲשֵׂה בְנֵי־הָאָדָם וַעֲמָלָם: וַיִּשָּׂר וְשָׁלוֹם יִהְיוּ וַיְחַדּוּ
כִלְ־יְמֵי־הָעוֹלָם וְכִלְ־דֵרוֹת הָעוֹלָם:

יב לִפְנֵי הַבְּרָרִים הָאֵלֶּה נִעְלַם חֲנוּךְ וְאִישׁ מִבְּנֵי הָאָדָם לֹא־יִדַּע
כ אִיפֹה נִעְלַם וְאִיזוּ וּמַה־הִנְהִלּוּ: וְכִלְ־מַעֲשָׂיו הָיוּ עִם־הַעִירִים וְנָמְיוּ
ג הָיוּ עִם־הַקְּדוֹשִׁים: וְאֲנִי חֲנוּךְ בְּרַבְתִּי אֶת־יְיָ הַגְּדוֹל מֶלֶךְ הָעוֹלָמִים
ד וְהִנֵּה הַעִירִים קָרְאוּ אֵלַי חֲנוּךְ הַסּוֹפֵר וַיֹּאמְרוּ אֵלַי: חֲנוּךְ אַתָּה סּוֹפֵר
הַצֹּדֵק לְכָה וְהוֹדַעְתָּ לְעִירֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר עָזְבוּ שָׁמַי מַעֲלָה אֶת־
הַמְּקוֹם הַקְּדוֹשׁ לְעוֹלָם וַיִּשְׁמְאוּ בְּנָשִׁים וַיַּעֲשׂוּ כַּמַּעֲשֵׂה בְנֵי־הָאָדָם
ז וַיִּקְחֻ לָהֶם נָשִׁים הַשְּׁחַת הַשְּׁחִיתוּ הַרְבֵּה עַל־הָאָרֶץ: וְלֹא יָהִי לָהֶם
ח שָׁלוֹם וּפְלִיחַת חֲטָא: וְתַחַת שְׁמָחָם בְּבִנְיָהֶם בְּרַצַּח אֲהוּבֵיהֶם יִרְאוּ
וְעַל־הַבְּחַד בְּנֵיהֶם יִקְוֲנוּ וְהַתְּפִלּוּ לְנַצַּח וְרַחֲמִים וְשָׁלוֹם לֹא־יִהְיוּ
לָהֶם:

יג בַּיָּלֶךְ חֲנוּךְ וַיֹּאמֶר אֶל־עֲזֹאֵל לֹא־יִהְיֶה לָּךְ שָׁלוֹם דִּין קָשָׁה
ב יֵצֵא לְאַסְרָךְ: וְלֹא תִהְיֶיךָ חֲנִינָה וּשְׂאֵלַת [וְרַחֲמִים] עַל־הַחֲמָם
ג אֲשֶׁר הוֹרִיתָ וְעַל־כָּל־מַעֲשֵׂי הַרָשָׁע וְהַחֲטָא אֲשֶׁר הִרְאִיתָ
ד לְאֲנָשִׁים: וְאַלְךָ וְאַדְבַּר אֶל־בָּלָם יַחַד וַיִּירְאוּ וַפְּחַד וְרַעַר אֶחָוִים:

יט שנעוריהם מוכיחים על שיבתם. - ע ש ר ה בת. כך להדיא G⁶: βάτους δέαυ. -

יב-סו. חנוך מתפלל בעד עזאל וחבריו ושליחותו אליהם להודיעם על סופם.

יב לסני הדברים האלה. שנאמרו קודם לכן. וכוונתו לגזרה על העירין (שבסרק י). - נעלם. לשון זה (השוה לקמן ע"א א' וה') הוא כעין הפעל לקח שבברא' ה' כ"ד. - העירין קראו. המלאכים הממונים בשמים להוציא גזר־הדין לפועל שלחו את חנוך להודיע הענין להבריהם שקלקלו. -

יג ושאלת [רחמים]. בכושי ויווני: ושאלה (ἐρώτησις) סתם. והוספתי מסברא. -

ד וּבְקִשׁוֹ מִמֶּנִּי לְכַתֵּב בְּקִשָּׁה בְּעַדְם פִּי־יִמָּצְאוּ סְלִיחָה וּלְהַעֲלוֹת אֶת־
ה בְּקִשְׁתְּם לִפְנֵי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם: כִּי מַעֲתָה לֹא־יִוָּכְלוּ הֵם לְדַבֵּר עִמּוֹ
וְלֹא לְשֹׂאת אֶת־עִינֵיהֶם לְמָרוֹם מִתְרַשֵּׁת עֲוֹנוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר עָלִיהֶם
ו גְּדוּנוֹ: וְאֶכְתָּב אֶת־זִכְרוֹן בְּקִשְׁתְּם וְאֶת־הַתְּסֵלָה לְנַפְשׁוֹתֵיהֶם
ז וּמַעֲשֵׂיהֶם לְכָל־אֶחָד עַל־דְּבַר בְּקִשׁוֹתֵיהֶם לְסְלִיחָה וּלְאֶרֶץ נִאֲפִים: וְאֵלֶּךְ
ח וְאֶשָּׁב עַל מִיַּרְדֵּן בְּאַרְצֵ־דָן אֲשֶׁר מִזְמִין לְמַעַרְב הַרְמוֹן
וְאֶקְרָא אֶת־זִכְרוֹן בְּקִשְׁתְּם עַד־אֲשֶׁר נִדְדַמְתִּי: וְהִנֵּה עָלוּם קָא
אֵלַי וּמִרְאוֹת נִסְלוּ עָלַי וְאֶרְא מִרְאוֹת קֶצֶף וַיָּבֵא קוֹל מְצוּהָ עָלַי
ט לְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי מָרוֹם וּלְהַזְהִירָם: וְכַאֲשֶׁר הִקְיִצוּתִי בְּאֵתִי אֶל־יְהוָה
י וְהֵם הָיוּ יוֹשְׁבִים בְּלָם גְּאֻסִּים יַחַד אֲבָלִים בְּאֲבָלִים אֲשֶׁר בֵּין
י לְבִנְיָן וּשְׁנִיר וּפְנִיָה תָפוּ: וְאֶסְפֹּר לָהֶם אֶת־כָּל־הַמִּרְאוֹת אֲשֶׁר
יֵרָאוּ בְּשִׁנָּה וְאֶחָל לְדַבֵּר דְּבָרֵי צָדֵק וּלְהַזְהִיר אֶת־עֵינֵי הַשָּׁמַיִם:
יֵד סָפֵר דְּבָרֵי הַצָּדֵק וְהַאֲזַנְהֶרָה לְעֵינֵי הָעוֹלָם כַּמְצוֹת הַקְּדוֹשׁ
ב הַגְּדוֹל בַּמִּרְאָה הַהוּא: רְאִיתִי בְּשִׁנְתִּי אֲשֶׁר אֲנִיד עִתָּה בְּלִשׁוֹן
ג בְּשֶׁר וּבְרוּחִי אֲשֶׁר נָתַן הַגְּדוֹל שָׁה לְאֲנָשִׁים לְדַבֵּר וּלְהִבִּין בְּלֵב:
ד כַּאֲשֶׁר בָּרָא וַיִּתֵּן לָאָדָם כֹּחַ לְהִבִּין דְּבָרֵי חֻקָּה בֵּן בָּרָא גַם־אוֹתִי
וּמִתְּדַלִּי לְהַזְהִיר אֶת־הַעֲוִירִים בְּנֵי־הַשָּׁמַיִם: אֲנִי כִתְבֹתִי אֶת־בְּקִשְׁתְּכֶם
ה וּבַמִּרְאִי רְאִיתִי כְּכֹה כִּי בְקִשְׁתְּכֶם לֹא־תִתְּנוּ לָכֶם כְּל־יָמֵי עוֹלָם
וְכִי דִין נִחְרַץ עֲלֵיכֶם [בְּקִשְׁתְּכֶם] לֹא־תִתְּנוּ לָכֶם: וּמַעֲתָה לֹא־
ז תַּעֲלוּ לְמָרוֹם עַד־עוֹלָם וּבְאֶרֶץ יִצְחָה הַגּוֹרָה לְאֶסְרָכֶם לְכָל־יָמֵי
ח עוֹלָם: וְלִפְנֵי־כֵן תִּרְאוּ בְּהַפְתֵּר בְּנֵיכֶם הָאֵהוּבִים וְלֹא יִהְי לָכֶם כָּל־
ז דְּבַר כְּהֵם כִּי־יִסְלוּ לִפְנֵיכֶם בְּחֶרֶב: וּבְקִשְׁתְּכֶם בְּעַדְם לֹא־תִתְּנוּ
ח וְאִם לֹא בַעֲדְכֶם גַּם כִּי־תִבְכוּ וְתִתְחַנְּנוּ וּתְדַבְּרוּ אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים
ח הַנִּמְצָאִים בַּסֵּפֶר אֲשֶׁר כִּתְבֹתִי: וְהַמִּרְאָה נִרְאָה אֵלַי כְּכֹה הִנֵּה
ט בַּמִּרְאָה עָבִים קָרְאוּנִי וְעָרְסָל בְּקִשְׁנִי וּמִהֲלֶךְ הַכּוֹכָבִים וְהַמְּאֹרוֹת
ט הַרְיִצוּנִי וַיְבַהִילוּנִי וְהִרְוַחֹת בַּמִּרְאָה הָעִיפוּנִי וַיַּעֲלוּנִי וַיִּשְׁאוּנִי אֶל־
ט הַשָּׁמַיִם: וְאֵבֵא עַד־אֲשֶׁר קָרְבֹתִי אֶל־חוֹמָה בְּנוּיָה אֲבִנֵי כְדִלָח

ז ע ל מִי־יֵדֵן. אחד מסניפי הירדן. יוספוס קורא לו הירדן הקטן (קדמ' ה' ג' א'. ח' ח'
ט ד'). - באבילים. או באבילין (Abelijn). עיר באנטילבנון. ולשון נופל על לשון הוא:
אבילים באבילים. ובכּוּשִׁי נשחבש: אבִלְסָאֵל. - ושניר. כינוי לחרמון (רב' ג' ט'. שח"ש
ד' ח'). בכּוּשִׁי: סְנַפֵּר. -

ומוספה לשנות אש ויחל והמראה להסחידני: ואבא אל-תוף
 לשנות האש ואקרב אל-בית גדול והוא בנוי אבני בדלח וקירות
 הבית היו קצין מרצפת אבני בדלח ורצפתו היתה בדלח: קפתו
 היתה קצין שביל הכוכבים והמארות וביניהם היו קרובי-אש
 ושמייהם מים: ואש להטת הקיפה את-הקירות ופתחיהם היו
 להטים אש: ואבא אל-הבית ההוא ויהי חם קאש וקר פקרח
 כל-תענוג חיים לא-הנה בתוכו פחד פסני ורעד אהוני: ועד-אני
 מתחלחל ורועד ואפל על-פני וארא מראה: והנה בית שני גדול
 מזה וכל-הפתחים היו פתוחים לפני והוא בנוי להבת-אש: ונעלה
 הנה בקל-רב הדר וקבוד וגדל עד לאין-יכלת לתאר לכם את-
 הדרו ואת-גדלו: ורצפתו היתה אש וממעל לו בריקים ומרוצת
 הכוכבים וקפתו גם-היא אש להטת: ואביש וארא שם כסא רם
 מראהו כבדלח וסביבו כשמש זרח ושם ומראה קרובים: ומתחת
 לכסא יצאו נהרות-אש להטת עד לאין-יכלת להביט: והקבוד
 הגדול ישב עליו ומעילו הזהיר משמש והלבין מכל-שלי: כל-
 מלאך לא-יכל לבא ולא יכל לראות את-פני הקבוד וההדר
 וכל-קשר לא-יכל לראתו: האש הלהטת היתה מסביב לו ואש
 גדולה עמדה לפניו ואיש מסביב לא-יכל לקרב אליו רבי רבבות
 עמדו לפניו ולא הנה לו חסך בכל-יועץ: וקדושי הקדושים
 הקרובים אליו לא-התרסקו בלילה ולא הלכו מפניו: ועד-אז
 הייתי נפל על-פני רעד ויקראני יי בסיו ויאמר אלי קרב הנה
 חנוך ואל-קול קדשי: ונאחד הקדושים נגש אלי ויעוררני ויעמידני
 ויקריבני אל-הפתח ואני הורדתי פני למטה:
 ויען ויאמר אלי ואני שמעתי את-קולו אל-תירא חנוך איש
 צדיק ומוסר צדק קרב הנה ושמע קולי: לך והגדת אל-עירי
 השמים אשר שלחוה לבקש בעדם עליכם לבקש בעד אנשים ולא
 אנשים בעדכם: למה עזבתם את-השמים העליונים והקדושים
 מעולם ותשקבו עם-נשים ותטמאו עם-בנות האדם ותקחו לכם
 נשים ותעשו כבני הארץ ותולידו בנים גבורים: ואתם קדושי-
 רוח החיים חני נצח ותטמאו בנשים ותולידו בדם-הבשר ובדם-

אדם חמדתם ותעשו קשר ודם קמעשי אלה המתים והאבדים:
ה על-כן נתתי להם נשים לעבר אותן ולהוליד בנים על-ידן לבל-
ו ינתק [ורעם] על-הארץ: ואתם מקדם הייתם בני-רוח חיים בני נצח
ז ובני אל-מות לבל-הרוח העולם: ועל-כן לא יערתני לכם נשים כי
ח בבני-רוח בשמים משקנם בשמים: ועתה הגבורים אשר נולדו
ט מרוח ובקשר רוחות רעות יקראו על-הארץ ועל-הארץ יהי משקנם:
י רוחות רעות יצאו מגיוותיהם כי [מאנשים] נולדו ומעידן קדישין
י תחלתם ושרשם הראשון ורוחות רעות יקראו: ורוחות השמים
יא בשמים משקנם יהי ורוחות הארץ אשר נולדו על-הארץ משקנם
על-הארץ יהי: ורוחות הגבורים [מענים] מדבאים משחיתים
יב מתנפלים עושים רעות ומעשי הרם על-הארץ ועושים עמל הם
לא יאכלו אכל [כי אם-ירעבו] ויצמאו ויביאו בשלון: והרוחות
ההן תתנשאנה על-בני האדם ועל-הנשים כרעל-כן מהם יצאו:
טז מימי ההרג וההרם ומות-הגבורים קשה-רוחות בצאתן מנפשות
בקשרן תשחתנה בלי משפט פן תשחתנה עד-יום האחרית הדין
הגדול אשר-בו יקלה העולם הגדול עם-העירים והרשעים קלם
ג יקלו: ועתה העירים אשר שלחוה לבקש בעדם אשר היו לפני-
ג כן בשמים ותאמר להם: אתם הייתם בשמים אכל הרזים קלם
לא-נגלו עוד אליכם [ורקו אחרים הודעתני לכם ואלה בקשר-
לבכם הודעתם לנשים ובקרוזים אלה נשים ואנשים יעשו רעות על-
ד הארץ: ואמרת אליהם אין שלום לכם:
יז וישאוני [ויביאוני] אל-מקום אחר אשר הנמצאים שם הם
ב באש להשת ובתסצם והופיעו כאנשים: [ויביאוני] אל-מקום סוטה
ג ואל-הר אשר קצה ראשו מגיע השמימה: וארא מקום המארות
והרעם ובקצה העמק אשר שם קשת-אש וחצים ואשפתם וחרב-
ד אש והבדקים קלם: ויקחוני אל-המים החיים ואל-אש המערב

טו ט"א [מאנשים]. כך G. ובכושי: מעליונים. - [מענים]. כך מגיה צ'ארלס. ובכושי
עננים. ואין לו מובן. - [כי אם ירעבו]. כך G. - ירעבו ויצמאו. כלו תמיד
זוללים הם וסובאים. -

יז-לו. הלכו של חנוך בארץ ובסאול.

(א) יז-יט. החלוד הראשון.

יז א-ב [ויביאוני]. כך G. - אל-מקום סוטה. השוה איוב ליז ט' מן-החדר תבוא

ה המקבילת כל-בוא השמש: ואבא אל-הרה"אש והאש תמשיך-בו
 ו כמים וזרמת אל-הים הגדול לצד מערב: ראיתי את-הנהרות
 הגדולים ואבא אל-החשך הגדול ואלך אל-מקום אשר כל-בשר
 ז-ה לא יגיע: ראיתי הרי חשך שלתרף ורמבי-מים שלתהם: וארא
 סר-כל-נהרות הארץ ופירתהם:
 יח ראיתי אוצרות כל-הרוחות וארא איך הוא קשט בהם את-
 ב כל-הבריאה ומוסדי הארץ: וארא אבן סגת הארץ וארא את-
 ג ארבע הרוחות אשר תשאנה את הארץ ואת רקיע השמים: וארא
 את-הרוחות אשר תפושנה את-כפת השמים וסתנותן בין שמים
 ד וארץ הן עמודי השמים: ראיתי את-הרוחות הפוקבות את-השמים
 ה והן מעריבות את-תקופת השמש וכל-הפוקבים: ראיתי את-הרוחות
 הארץ הנשאות את-העננים ראיתי את-קתיבות המלאכים ראיתי
 ו בקצה הארץ את-רקיע השמים ממעל: ואעבר דרומה וארא מקום
 הבער יומם ולילה ושם שבע גבעות אבנים נהדרות שלש לצד
 ז מזרח ושלש לצד דרום: ומן האבנים הצבעוניות האלה אשר לצד
 ח מזרח אחת פנינה ואחת נשפה ואשר לצד דרום אבן אדם: ואשר
 בתוך הגיעה ער-השמים ככסא אבן סוף ומראשות הכסא הנה
 ט- ספיר: ואש להטת ראיתי בקל-הנבעות: וראיתי שם מקום מעבר
 יא ארץ הגדולה שם נקוו המים: וארא תהם עמקה ועמידה אש-
 שקום ובתוכם ראיתי עמודי אש יורדת והם לאין ערוף לגבה
 יב ולעמק: ומעבר תהם ההיא ראיתי מקום אין רקיע השמים ממעל
 לו ולא קרקע מוסדה מלמשה-לו לא היו מים עליו ולא עוף כי
 יג אם-מקום-שקמה ונורא הנה: ראיתי שם שבקה כוכבים קהרים
 יד גדולים ביערים: ובחקרי אותם אמר המלאך המקום הנה הוא קצה
 השמים והארץ והוא בית-אסורים לכוכבים ולצבאות השמים:
 טו והכוכבים המתגוללים באש הם אשר עברו מצות יי בתחלת
 טז עלותם כי לא-באו בעתם: ויקצף עליהם ונאפרם ולעשרת אלפי
 שנה) ער-הזמן אשר תתם תפאתם:

1 סופה. - הרי חשך. השוה ירמ' י"ג ט"ז הרי נשף. -
 יח-טו ישפה. כך מתקן Ch. - נקוו המים. נ"א: קלו השמים. - [לעשרת אלפי
 שנה]. כך G. ובכושי: בשנה הסתומה. אבל השוה כ"א ו'. -

יט ואוריאל אמר אלי פה נעמדו המלאכים שהתחברו עם-נשים
 ורוחותיהם לבשו צורות הרבה ותשמאנה את-האנשים ותתענה
 לנבם לשדים קלאלהים ופה נעמדו ער-יום הדין הגדול שבו
 ג יהונו ער-בלותם: ונשיהם של המלאכים אשר תעו באנשי שלומן
 ג תהינה: ואנכי חנוך לבדי ראיתי את-המראה קד-בל ואיש
 לא-יראה באשר ראיתי אני:
 כ ב ואלה שמות המלאכים הקדושים השומרים: אוריאל אחד
 ג המלאכים הקדושים אשר על-תבל ועל-שואל: רסאל אחד
 ד המלאכים הקדושים אשר על-רוחות האנשים: רעואל אחד
 ה המלאכים הקדושים הלוקח נקם מעולם המאורות: מיכאל אחד
 ו המלאכים הקדושים להמלצה אשר הקטר על-הטובים באנשים
 ז ועל-העם: שרקאל אחד המלאכים הקדושים אשר על-הרוחות
 ז החטאות בנקש: נבריאל אחד המלאכים הקדושים אשר על נך
 ח עדן ועל התנינים ועל הכרובים: ורמיאל אחד המלאכים הקדושים
 אשר שמהו אלהים על-המתקוממים:

יט ורוחותיהם לבשו צורות הרבה. בכושי: ורוחותיהם הרבה מראות
 ב [ל]תכונותיהם. - לזבח לשדים. השוה דב' ליב י'ו. תהלים קיז ל'ו. ברוך ד' ד'.
 ונשיהם של המלאכים אשר תעו. מן G⁵ נראה בנין זה של לשון חכמים:
 αἱ γυναῖκες αὐτῶν τῶν παραβάτων ἀγγέλων = ונשיהם של המלאכים החוטאים.
 כאנשי שלומן. כך בכושי. אבל G⁵: εἰς σεσηνας (=לסירינות). וקשה להכריע מי
 טעה. אולי היווני שקרא כך במקום ὡς εἰσηναῖαι שהיה במקור (ועל סירינות ע' חזון
 ברוך הסורי י' ח'). -

כ. שמות שבעת המלאכים הראשים ותפקידיהם.

ב ועל שואל. כך G⁵¹, G⁵²: Ταρτάρου. ובכושי רעד (=τρομόου). ואינו.
 ג על תפקידו של אוריאל ע' פרק י"ט. וכן כ"א ה' וט' כ"ו ב' ליג ג'-ד'. ועל השגחתו
 ד בתבל ע"ב ואילך. חזון עזרא ד' א'. - רפאל. ע' י' ד' וז', כ"ב ג' וז'. אבל ליב
 ה הוא עושה מלאכתו של גבריאל (לקמן בפ"ז). - רעואל = עושה רצונו של אל. -
 ו המאורות. כן G^{51,2}. בכושי: ומן המאורות. - להמלצה. בכושי: סני. זהו תפקידו של
 מיכאל שהוא שומר ומליצם של ישראל (למן דניאל י' י"ג וכ"א, י"ב א') ואילך). -
 ז ועל העם. כן בכושי. ומשובש נוסח G^{51,2}: εὐὰ τῷ χάφ (=על התהו ובהו). במקום
 ז-ו ε. τ. λαφ. - שרקאל. G^{51,2}: Σαριήλ (=שריאל). - והתנינים. בכושי: אפיסת.
 ח מסוק זה הוא על פי G⁵² ועיקרו בפרשה זו. כמו שנראה מן התוספת בנוסחאות G^{51,2}:
 שמות המלאכים הראשים שבעה (ἑπτά). - רמיאל. ע' עליו חזון ברוך הסורי ג"ה ג'.
 חזון עזרא ד' ל"ו ועוד. -

כא ב ואעבר אל-אשר שם בהו: וארא שם מעשה נורא גם שמים
 ג ממעל גם ארץ מוסדה לא ראיתי כי אם-מקום בהו ונורא: ושם
 ד ראיתי שבשה כוכבי שמים קשורים וחדו מלמעלה בקרים גדולים
 ה ובשרים באש: ואמר מה טעאתם כי נאקרו ועל מה השלכו הנה:
 ו יאמר אוריאל אחד המלאכים הקדושים אשר אתי לגחותי ויאמר
 ז חנוך למה תשאל ולמה תחקר ותדרש: אלה הם מן-הבוכבים
 ח אשר עברו מצות יי והם אסורים פה עד-אשר יכלו עשרת אלפי
 ט שנה שיעברו מספר ימי הטאתם: ומשם הלכתי אל-מקום אחר
 י אשר הנה נורא מזה וארא דבר נורא אש גדולה שם בערת
 ולהשת והמקום שם בקוע עד-תכלית תהם והוא מלא עמודי-אש
 גדולים מורדים ולא יכלתי להשקיף על-דחבו ועל-גדלו ולא
 ח יכלתי לשער את-הקפו: ואמר מה-נורא המקום הנה ומה אים
 ט להביט אליו: ויענני אוריאל אחד המלאכים הקדושים אשר אתי
 י ויאמר אלי חנוך למה תירא בקה ותרעד ואען מפני המקום הנורא
 י ומפני מראה הצער הנה: ויאמר אלי המקום הנה הוא בית
 אסורים למלאכים ופה יהיו אסורים לעולם:

כב ומשם הלכתי אל-מקום אחר ויראני במערב הר גדול וארץ
 ג וסלע קשה: וארבעה מקומות יסים ובתוכם עמק ורחב וסלק
 ד מאד קגלגל חלק ועמק וחשך להביט שמה: וישן רפאל אחד
 ה המלאכים הקדושים אשר אתי ויאמר אלי המקומות היסים האלה
 ובהמקומות החלולים האלה למען יבאו בהם הרוחות לנפשות
 ו המתים נבראו פה שקל-נפשות בני האדם ואספו הנה: והמקומות
 ז האלה נעשו להושיב אותם עריום דינם ועד [פא] עתם עד-לבא
 ח הדין הגדול עליהם: ראיתי את-רוחות בני-האדם שמתו וקולן

ג ט-לו: ההלוך השני.

כא-כב. מקום בית האסורים למלאכים (=כוכבים).

כא ב הו. כן G^{1,2}: ἀκατασχεύαστο והוא תרגום הע' לבהו ברא' א' ב'. ובכושי:
 אשר שם לא נעשה דבר. —
 כב ג וארבעה מקומות. שנים לצדיקים (בפיה-ט') ושנים לרשעים (בפיי-יג). —
 יפים. בנוסח G²: חלקים, אולי καλοί-ב' καλοί נתחלקף לו לכושי. — צורת הכתוב
 בנוסח G²: וארבעה מקומות שם חלולים ועמק להם וחלקים מאד שלשה מהם חשכים
 ואחד מאיר ומעין מים בתוכו ואמר מה-חלקים המקומות החלולים האלה ועמק וחשך
 ח-י לראות. — צורתם של שני פסוקים אלו בנוסח G²: ראיתי [רוח] אדם מת מתאונן וקולו

ו הנה מגיע עד לשמים והוא קול נקאים : ואשאל את־רסאל
המלאך אשר אתי ואמר אליו למי הרוח הזאת ולמי הקול המגיע
ז ומתאונן : ויענני לאמר היא הרוח הבאה מאת הקל אשר הרגו
קון אחיו והוא מתאונן עליו עד־שיסוף ורעו מעל שני הארץ ורעו
ח ויחד מתוך רע אנשים : ואשאל על־נה ועל־קל־מקומות הדין
ט מדוע נבדלו האחד מן־השני : ויענני ויאמר אלי שלשה אלה נעשו
למען תבדלנה נפשות המתים ולהסריר נפשות הצדיקים אשר בו
י מעין מים מאירים להן : וכן נעשה לרשעים במותם ובהקברם
יא בארץ ודין לא־נעשה בהם בחייהם : פה תבדלנה נפשותיהם
בעניי הגדול הנה ער־יום הדין הגדול ותמצוקה ותענוי לאלה
אשר יקללו ער־עולם וגמול לנפשותיהם פה נאסרם לעולם :
יב ולהסריר את־הנקשות המתאוננות אשר ראו את־השקרן בשנהרנו
יג בימי החטאים : כן נעשה לנפשות האנשים אשר לא היו צדיקים
יד כי אם אשר היו חוטאים גמורים ואל־פושעים כמוהם התחברו
אבל נפשותיהם לא־תהרגנה ביום הדין ולא תוקמנה מנה : אז
ברבתי לארון הכבוד ואמר ברוך אדני אדני־הצדק המושל
ער־עולם :

כג מנה הלכתי אל־מקום אחר מערבה לקצות הארץ : וארא אש
כ בערת הזרמת בלי־הקנות ולא עמדה בקרובתה יומם ולילה כי אם
ג-ד תמיד ותרוץ : ואשאל לאמר מדוע לא תנוח : ויענני רעואל אחר
המלאכים הקדושים אשר אתי ויאמר אלי מרוצת האש הזאת אשר
ראית היא אש המערב הדלקת אחרי כל־מארות השמים :
כד ומנה הלכתי אל־מקום אחר בארץ ונראני הרי־אש הבלערים
ה יומם ולילה : ואלך לעברו וארא שבקה הרים נהדרים וקלם

היה מגיע עד לשמים והוא מתאונן. ואשאל את־רסאל המלאך אשר היה אתי ואמר
אליו הרוח הזאת המתאוננת למי היא למי הקול המגיע ומתאונן עד־השמים. - על זה
G² : המקומות החלולים כלם. - לארון הכבוד. השות התאר מלך הכבוד בתהלי כ"ד.

כג. האש המערבית הדולקת אחרי מארות השמים.
הדולקת. נראה שכך היה במקור העברי. בנוסח G² ניתנה המשמעות הנכונה
כאן : ἐξιδῶκαον = הירודפת. אבל בכושי נמסר בלשון שריפה. ואפשר להסיק מכאן שלפני
הכושי היה תרגום יווני אחר. -

שונים זה מזה והאבנים נהדרות ונפות וקלן נהדרות במראה נכבד
 וסנייהן יפים שלשה לפאת מזרח ומחזקים זה על-זה ושלשה לפאת
 דרום זה על-זה וניאיות עמקים עקומים ולא קרב זה אל-זה:
 ג והקר השביעי בתוך אלה בנבקהם נמשלו לבסא מלוכה (והם)
 ד מקסים עציר-בשם: וביניהם עץ אשר לא-נריחומי עוד ריח קריחו
 ולא הנה-עוד אחר בנהם קמהו ולא היו אחרים קמהו ויהי ריחו
 טוב מכל-ריח ועלהו ופרחו ועצו לא יבלו לעולם ופריו יסה
 ה ופריו דומה לתמר: ואמר מה-יסה העץ הזה ומה-טוב מראהו
 ו עלהו נאה ופרחו עדין מאד למראה: ויצן מוקאל אחד המלאכים
 הקדושים ונהבבדים אשר אתי והוא עליהם:

כה ויאמר אלי חנוך למה זה תשאלי על-ריח העץ הזה ולמה
 ב תשאל ותפצר לדעת: ואענהו לאמר אני חנוך רצוני לדעת הכל
 ג ועל הכל וברצוני לדעת על-העץ הזה: ויצן לאמר הקר הנבנה
 ד הזה אשר ראית אשר ראשו ככסא אלהים הוא כסאו אשר ישב
 עליו הקדוש והגדול ארון הכבוד מלך העולם בדרתו לפקד את-
 ה הארץ בקסד: ועך-הבשם הזה לא-יוכל לגעת בו כל-בשר בלי
 רשות ער-יום הדין הגדול אשר ישרע ויהיא (כל) ער-
 ה תכליתו לעולם ואז יגמן לצדיקים ועגונים: מפריו ינתנו חיים
 לבחירים וצפונה אל-מקום קדוש אל-עבר בית יי מלך העולם
 ו ישתל: אז יגילו בשמחה ויעלו בקדש וריחו יבא בעצמותיהם
 והאריכו ימים על-הארץ כאשר היו אבותיה ובימיהם לא-יגע בנהם
 ז כל-יגון ומסלה ותלאה ונגע: ואברך את-אלהי הכבוד מלך העולם
 אשר הבין באלה לאנשים צדיקים וברא באלה ואמר לתת להם:
 כו ואלף משם אל-טבור הארץ וארא מקום מברך נמוע ובו
 ב עצים ודליות קימות וצצות מתוך עץ-ברות: ושם ראיתי הר-

כד-כה. שבעת ההרים שבצפונית-מערבית ועץ החיים.

כד ב בארץ. בארץ המערב. ביתר דיוק: לצפונית-מערבית הלך. - והאבנים. אותם
 ג הרים כעין סלעים של אבנים יקרות היו. - שלשת ההרים כנגד השלשה הם כמשענות
 ד לכסא והתיכוני הוא כעין עצם הכסא. - ולא היו אחרים. כלו' מחוץ לאותם עצי-
 בשם ג'כ לא היה כאילן זה. -

כו. ירושלים והריה ועמקיה ונתליה.

טבור הארץ. ירושלים היא טבור הארץ. - עץ כרות. כוונתו כרות לגזרים.

ג קדוש ומפחת לקר לצד מנרחה מים והנחל לצד דרום: וארא לצד
 ד מנרחה הר אהר גבוה מזה וביניהם ניא עמק ולא רחב גס-בו מים
 ונזלים לעבר ההר: ולמערב משם הר אחר ששל מזה ולא גבוה
 ה וניא מתחתיו ביניהם וניא אחר עמק ויבש לצד שלשת הקצוות:
 וכל-הניאיות עמקים ולא-רחבים מסלע קשה ועצים אינם גסועים
 ו עליהם: ותמהתי על-הסלעים ותמהתי על-הניאיות תמה הייתי מאד:
 כז ואמר למה הארץ המברכת הזאת המלאה קלה עצים והניא
 כ המקלל הנה בתוך: וניען אוריאל אחד המלאכים הקדושים אשר
 אתי ויאמר הניא המקלל הנה הוא למקללים לעולם פה נאספו
 ג נחר כל-המבטאים בשפתיהם דבר-בלע נגד יי ועל-קבורו ודברו
 קשות פה נאספו ויחרו ופה מקום דינם: באחרית הימים יהיה להם
 ד מחזה דין-צדק בפני הצדיקים לעולם כל-הימים ההם ויברכו
 המרחמים לאדון הכבוד מלך העולם: בימי דינם ויברכו על-
 ה הרחמים אשר חלק להם: אז-ברכתי לאדון הכבוד ואדבר אליו
 ה ואומר גדלו קנאה:
 כח ומזה הלכתי לצד מנרחה בין הרי המדבר וארא כפר והוא
 ג-ג שוממה: מלאה עצים ונרעים ומים זרמים מקרום: גרם נראה
 קשקש כביר לצד צפון ולצד מערב מעלה מים ושל מהם:
 כט ומשם הלכתי אל-מקום אחר במדבר ואקרב לצד מנרחה ההר
 ב הנה: ושם ראיתי עצירי רים המלאים רים לבונה ומר והעצים
 דומים לעץ שקר:
 ל ומפעל להם על-הר המנרחה לא רחוק ראיתי מקום אחר

וירמו אל בית ישראל שהם קרועים ביניהם לכמה קרעים של מפלגות (השוה כיו א').
 ג-ג הר קדוש. הר ציון. - והנחל. הוא השילוח. - הר אחד. הר הזיתים. - גיא עמק.
 ד עמק יהושפט. - מים נוזלים. נחל קדרון. - הר אחר. לסי דאלמאן (Jerusalem u. sein Gelände, 186) הוא ההר הנקרא כפי הערביים ג'בל אבו חור (וע"ש 147). -
 ו גיא מתחתיו. גיא בן-הנום. -

כז. תשמישו של הניא המקולל.
 כז ג הגיא. היווני מסר דרך טראנסקריפציה ומלה יוונית כאחת: תץ. -
 כח-לג. המשך הילוכו לצד מזרח.
 כח ב וזרעים. כוונתו לפרי העצים. -
 כט ב עצי-ריח. כך מגיה Ch במקום χρύσεως δένδρα (=עצי דין) שבכושי ונוסח G^s.
 המלאים. כך בכושי (=πλέον). אבל G^s: πνέοντα = הנותנים. ונכון. - שקד. כך G^s.

ב וַיֵּאמֶר מִיָּמִים אֲשֶׁר לֹא יִחַרְבוּ: וְאָרָא עֵץ יִסָּה וְהוּא לְמָה לְעַצֵּי
 ג רִיחַ בְּעֵץ שָׁרָף: וְלִסְמַת הַנְּאִיּוֹת הָאֵלֶּה רְאִיתִי קִנְיָן בְּשֵׁם וְאֲחֵרֵי
 אֵלֶּה קִרְבְּתִי אֶל־הַמִּזְבֵּחַ:
 לא וְאָרָא הָרִים אֲחֵרִים וּבִינֵיהֶם עֲצִים וּמֵהֶם נִזַּל בְּעֵין נִקְשָׁר
 ב הַנִּקְרָא אָרִי וְחַלְבָּנָה: וּמַעֲבָר לְהָרִים הָאֵלֶּה רְאִיתִי הַר אֲחֵר לְמִזְרַח
 קְצוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר שֵׁם עֲצֵי־הָהָלִים וְכָל־הָעֲצִים הָיוּ מְלֵאִים שְׂקָדִים
 ג קָשִׁים: וְכֹאֲשֶׁר יִקַּח אִישׁ מִן־הַסָּרִי הַזֶּה יִשָּׁב־לּוֹ מִכָּל־בְּשָׂם:
 לב וְאֲחֵרֵי הַבְּשָׂמִים הָאֵלֶּה כֹּאֲשֶׁר הִשְׁקַפְתִּי אֶל־הַצִּמּוֹן מֵעַל לְהָרִים
 וְאָרָא שְׂבָעָה הָרִים מְלֵאִים גֶּרֶךְ גִּבְהָר וְעֲצֵי־בְשָׂם וְקִנְיָן וּסְלִסְלִי:
 ג וּמִשָּׁם הִלְכְּתִי מֵעַל רְאִישֵׁי כָּל־הַהָרִים הָאֵלֶּה הִרְחַק לִפְנֵי מִזְרַח
 הָאָרֶץ וְאֶעֱבֹר עַל־יַם־סוּף וְאֵהִי הִרְחַק מִמֶּנּוּ וְאֶעֱבֹר מֵעַל הַמְּלֶאךָ
 ג זוּשִׁיאל: וְאָבֹא אֶל־גִּזְרֵי־הַבְּדֵק וְאָרָא מֵאֲחֵרֵי הָעֲצִים הָאֵלֶּה עֲצִים
 גְּדוּלִים צְמַחִים שֵׁם וְרִיחָם טוֹב יָפִים מְאֹד וַיְקָרִים וְעַן הַדַּעַת אֲשֶׁר
 ד מִמֶּנּוּ יֵאָכְלוּ וְיִדְעוּ דַּעַת רַבָּה: וְהָעֵץ הַהוּא לְמָה בְּנִקְבָהוּ לְאִשׁוֹת
 וְעִלְיוֹן הַיּוֹמִים לְעַלֵּי חֲרוֹב וּסְרִיף לְאִשְׁכָּלוֹת גִּפְן יִסָּה מְאֹד וְרִיחַ
 ה הָעֵץ נִזְרַף לְמִרְחוֹק: וְאָמַר מִה־יִּסָּה הָעֵץ וּמִה־נִּחְמַד מִרְאֵהוּ:
 ו וַיַּעֲנֵי רִשָּׁאֵל הַמְּלֶאךָ הַקְּדוֹשׁ אֲשֶׁר אֲתִי וַיֹּאמֶר אֵלַי הוּא עֵץ הַדַּעַת
 אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ אָכְלוּ אֲבִיךָ הַזֶּקֶן וְאֲמִיךָ הַזְּקֵנָה אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֶיךָ וַיִּלְמְדוּ
 דַּעַת וְעִינֵיהֶם נִשְׁקָחוּ וַיִּדְעוּ כִּי עִירְמִים הֵם וַיִּגְרְשׁוּ מִן־הַגֵּן:
 לב וּמִשָּׁם הִלְכְּתִי אֶל־קְצוֹת הָאָרֶץ וְאָרָא שֵׁם חַיִּוֹת גְּדֻלוֹת וְשִׁנּוֹת
 זו מִזּו וְעוֹפוֹת שׁוֹנִים לְמִרְאֵה וְלִיִּסִי וְלִקּוֹל הָאֲחָד שׁוֹנֶה מִן־הָאֲחֵר:
 ג וּמִזְרַחָה לְחַיִּוֹת הַהֵן רְאִיתִי קִנְיָן הָאָרֶץ אֲשֶׁר שֵׁם יְנוּחֵי הַשָּׁמַיִם
 ג וְשַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם שְׂתוּחִים: וְאָרָא בְּצֵאת פּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְאֶסְפֹּר אֶת־
 הַשָּׁעֲרִים אֲשֶׁר בָּהֶם וַיֵּצְאוּ וְאָכַתְבּ אֶת־כָּל־מוֹצְאֵיהֶם כָּל־אֲחָד וְאֲחָד
 לְמִסְפָּרָם וְלְשִׁמוֹתֵיהֶם מִהִלְכָּם וּמִמְעַדְתָּם וּמוֹעֲדֵיהֶם וְתִדְשִׁיחֵם כֹּאֲשֶׁר
 ד הִרְאֵנִי אֱוִיאל הַמְּלֶאךָ הַקְּדוֹשׁ אֲשֶׁר אֲתִי: הוּא הִרְאָה כָּל־דְּבָר
 וְכִתְבָּם לִי גַם שְׁמוֹתֵיהֶם כְּתֹב לִי וְחִקֵּיהֶם וְחִבְרָתָם:
 לד וְאַלְךָ מִשָּׁם לִפְנֵי צִמּוֹן אֶל־קְצוֹת הָאָרֶץ וְשֵׁם רְאִיתִי סֵלֶא
 ג גְּדוּל וְנִבְבֵּר בְּקִנְיָן כָּל־הָאָרֶץ: וְשֵׁם רְאִיתִי שְׁלִשָּׁה שְׁעָרֵי שָׁמַיִם
 שְׂתוּחִים בְּשָׁמַיִם כָּל־אֲחָד מֵהֶם מַצְאָנָה רוּחוֹת הַצִּמּוֹן בְּנִשְׁבָּן יִהְיֶה

חנוך א לד ד-לו ד

נ לך בָּרַךְ קִרַח שֶׁלֹּג טַל וּמָסַר: וּמִתּוֹךְ שֶׁעַר אֶחָד תִּשְׁבְּנָה לְמוֹכָה
אָבֵל בְּנִשְׁבֵּן דָּרָךְ שְׁנֵי הַשְּׁעָרִים הָאֲחֵרִים וְתִשְׁבְּנָהּ בְּכַח וּבְסֻנֵּעַ עַל-
הָאָרֶץ וְהֵן נִשְׁבוֹת בְּכַח:

לוה וּמִשָּׁם הִלַּכְתִּי לִפְסַת מִעַרְב אֶל-קְצוֹת הָאָרֶץ וְאָרָא שָׁם שְׁלֹשָׁה
שְׁעָרֵי שָׁמַיִם פְּתוּחִים כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי בַּמּוֹרָח הוּא הַמִּקְשָׁר לַשְּׁעָרִים
וְהוּא הַמִּקְשָׁר לְמוֹצָאִים:

לו וּמִשָּׁם הִלַּכְתִּי דְרוֹמָה אֶל-קְצוֹת הָאָרֶץ וְאָרָא שָׁם שְׁלֹשָׁה
שְׁעָרִים פְּתוּחִים בְּשָׁמַיִם וּמִשָּׁם יָבֵא קָדִים טַל וְשָׁם גְּרוּחַ: וּמִשָּׁם
הִלַּכְתִּי מִזְרָחָה לְקְצוֹת שָׁמַיִם וְאָרָא שָׁם שְׁלֹשָׁה שְׁעָרֵי מִזְרָחָה
בְּשָׁמַיִם פְּתוּחִים וְשְׁעָרִים קְטָנִים עֲלֵיהֶם: דָּרָךְ כִּלְאֶחָד מִדְּהַשְּׁעָרִים

ו הַקְטָנִים הָאֵלֶּה יַעֲבִרוּ כּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְרָצוּ בְּמַהֲלָכָם מִעַרְבָהּ בְּדָרָךְ
אֲשֶׁר הֵם מֵרָאִים: וּמִדֵּי רְאוֹתִי אוֹתָם בִּרְבִיתִי אֶת-אֲדוֹן הַקְּבוֹד
וּמִבְּרַךְ הֵייתִי אֶת-אֲדוֹן הַקְּבוֹד אֲשֶׁר עָשָׂה נִסְלֹאוֹת גְּדִלוֹת וְנִהְיִדְרוֹת
לְהַרְאוֹת גְּדֹל מַעֲשָׂהוּ לְמַלְאָכָיו וּלְנִשְׁמוֹת הָאָדָם לְמַעַן יִשְׁבְּחוּ
מַעֲשָׂהוּ וְכָל-בְּרִיּוֹתָיו תִּתְרַאֲיֶנָּה כַּח מַעֲשָׂהוּ וְשִׁבְחֹתוֹ מַעֲשָׂה גְדִיו הַגְּדוֹל
וּבִרְבָּהוּ עַד-עוֹלָם:

לוה הַמִּרְאָה הַשְּׁנִי אֲשֶׁר רָאָה מִרְאֵה הַחֲקֵמָה אֲשֶׁר רָאָה מִנוֹךְ בֶּד
נַד בְּדִמְהַלְלָאֵל בְּדַקִּינָה בְּדִאֲנוּשׁ בְּדִשְׁתַּת בְּדִאֲדָם: וְזֹאת רֵאשִׁית
דְּבָרֵי הַחֲקֵמָה אֲשֶׁר נִשְׂאֵתִי קוֹלִי לְדַבֵּר וּלְהַגִּיד לְיוֹשְׁבֵי אֶרֶץ
שְׁמַעוּ רֵאשׁוֹנִים וְרֵאוּ אֶת-רוֹנִים אֶת-דְּבָרֵי הַפֶּקֶדֶשׁ אֲשֶׁר אָדַבֵּר לִפְנֵי
אֲדוֹן הַרוּחוֹת: טוֹב לְהַגִּידָם לְרֵאשׁוֹנִים וְלֹא נִחַשְׁךָ רֵאשִׁית הַחֲקֵמָה
נִסְמֵן-הָאֶתְרוֹנִים: עַד-הַיּוֹם לֹא נִתְּנָה מִעוֹלָם מִלְּפָנֶי אֲדוֹן הַרוּחוֹת
בְּחֲקֵמָה הַזֹּאת אֲשֶׁר קִבַּלְתִּי בְּהַתְאֲמָצִי בְּרִצּוֹן אֲדוֹן הַרוּחוֹת אֲשֶׁר

לד-לה. הילוכו לצד צפון.

לו. הילוכו לצד דרום.

ק ד י מ. אָזַב (כך מתורגם בכושית קדים בשמות י יג, תהלי עיה כיו, איוב ליה כיד). -

חלק ב': ספר החכמה (לו-עא).

לו. פתיחה לספר החכמה הכולל שלשה משלים.

לו המראה השני. אין לשון זה אלא רשימה התחלית כעין שער שעשה בעל הספר לחלק זה על סמך מה שנאמר ליט ד, ומכאן שחלק א' של הספר הוא לו המראה הראשון אשר הראוהו וספרו לו המלאכים (א' ב'). -

ה מאתו נמנלי חלק בתי העולם: שלשה משלים היו לי ואשאם
 ואביעם לשכני ארץ:
 לח המשל הראשון באשר תופיע עדת הצדיקים והחוטאים
 ב בחטאייהם יהיו נדונים וגרשו מעל שני הארץ: ובאשר יופיע הצדיק
 ב לעיני הצדיקים אשר מעשיהם הנבחרים תלויים בארון הרוחות
 ואורה תופיע לצדיקים ולבחורים היושבים על-הארץ ואיפה משכן
 החוטאים ואיפה מקום מנוחה לאשר בקשו בארון הרוחות נוח
 ג הנה להם שלא נבראו: באשר יגלו מקברי הצדיקים והחוטאים
 ד יהונו והרשעים ושרדו מלפני הצדיקים והבחורים: ומאז מושלי
 הארץ לא עוד יהיו מקיפים ורמים ולא יוכלו לראות את-פני
 ה הקדושים הצדיקים והבחורים: ואברו המלכים והמקיסים ונתנו
 ו בידי הצדיקים והקדושים: ומניאז איש לא עוד ובקש-חסד להם
 מארון הרוחות כי קץ ביניהם בא:
 לט והנה בגמים ההם ונרדו הבנים הבחורים והקדושים ממרומי
 ב השמים ותרעם יתאחד עם-בני האדם: ובגמים ההם קבל חנוך
 סברי קנאה וועם וסברי רגז ושרוד ורמים לא-יהיו להם אמר
 ג ארון הרוחות: ובגמים ההם נשאחני סערה מן-הארץ ותניחני
 ד בקצה השמים: ושם ראיתי מראה שני משכנות הקדושים ומקמות
 ה מנוחת הצדיקים: שם ראו עיני את-משכנותיהם ומלאכי קדשו
 ומקמות מנוחתם עם-הקדושים והם בקשו וסארו והתפללו בעד
 בני-האדם ואדקה היתה ששסת לסניהם פמים ורמים כשל עלי-
 ו ארץ בן יהנה בתוכם לעולמי עולמים: ובמקום ההוא ראו עיני
 את-בחיר האדקה והאמונה וצדק יהנה בגמיו והצדיקים והבחורים
 ז יהיו לסניו בלי מספר לעולמי עולמים: וארא את-משכנו תחת
 פנסי ארון הרוחות וכל-הצדיקים והבחורים לסניו ואירו כמארות
 אש וסיהם מלא ברכה ושפתותיהם משבחות שם ארון הרוחות
 ח וצדק לא-יעבר מלפניו וישר לא-יעבר מלפניו עד-עולם: שם

לח-מד. המשל הראשון.
 לח. משפט הרשעים לעתיד לבוא.
 לט. משכן הצדיקים והבחיר ושכני הכבוד.

כתוב זה מסיים הענין שבפרק ל"ח. - לט ב

ס חמדתי לשכן ורוחי אונסה את-המשכן שהוא שם הנה הלכו מקדם
 את-שם ארון הרוחות בקרבות ושבתים פי יעני לכרקה ולקבוד
 י ואשבתהו לאמר ברוך הוא וברוך יהי מראשית ועד-עולם : ולסגיו
 יא אין תקלה הוא גרע עד-לא נבראה תכל את אשר יהנה לעולם
 יב ומדוד לדוד : אשר אין שנה לסניהם הם יעמדו לסני כבודך
 יג ויברכוך ושבחוך ועלוך לאמר קדוש קדוש קדוש ארון הרוחות
 יד קל-הארץ ומלא רוחות : ושם ראו עיני את-כל-אשר אין שנה
 להסניהם הם יעמדו לסגיו וברכו ואמרו ברוך אתה וברוך שם ה'
 מ לעולמי עולמים : וסני שנו עד אשר לא-יכלתי להביט עוד :
 נ ואמר-יכן ראיתי אלסי אלסים ורבו רבבות המון לאין מקשר
 ב והשבון העמד לסני ארון הרוחות : ועל-ארבעת עברי ארון
 הרוחות ראיתי ארבעה סנים שונים מאשר אין שנה להם ואלמד
 ג את-שמוטיהם כי המלאך החלק אתי הודיעני את-שמוטיהם
 ד והראני את-כל-הנקטרות : ואשמע קול ארבעת הסנים ההם
 ה משבתים לסני ארון הקבוד : הקול הראשון ברה את-ארון הרוחות
 ו לעולם ולעולם : הקול השני שמעתי מקרה את-הבחיר ואת-הבחורים
 ז התלויים בארון הרוחות : והקול השלישי שמעתי מבקש מתפלל
 ח על-כל-יושבי ארץ ומתחנן בשם ארון הרוחות : ואשמע את-הקול
 ט הרביעי המקרש את-המשטינים ועוצר בעדם לבוא לסני ארון
 הרוחות להאשים את-יושבי הארץ : אמר-יכן שאלתי את-מלאך
 י השלום החלק אתי אשר הראני את-כל-הנקטרות מרהם ארבעת
 יא הסנים אשר ראיתי ואשר דיבריהם שמעתי וכתבתי : ויאמר אלי
 יב הראשון הוא מיכאל הנחום ואר-האפים והשני המקנה על-כל
 יג מסלה וסצע בגיהאדם הוא רסאל והשלישי המקנה על-כל
 יד גבורה הוא נבריא אל והרביעי המקנה על-התשובה והתוקלת לנחלי
 טו תי-נצח סנואל שמו : אלה הם ארבעת מלאכי ארון הרוחות
 וארבעת הקולות אשר שמעתי בימים ההם :

מא ואסרי אשר ראיתי את-מסתרי השמים ואיך תחלק הממלכה
 ב ואיך מעשי האדם ישקלו במאוננים: ראיתי שם את-משכנות
 הבחירים ומשכנות הקדושים ועיני ראו שם את-כל-החוטאים
 נ המגדלים משם הפוקרים בשם ארון הרוחות והנסתרים משם ואין
 נ להם תקומה משני הנמול היוצא מאת ארון הרוחות: ושם ראו
 עיני מסתרי הקרק והרעם ומסתרי הרוחות איך יחלקו לגשב על-
 ד הארץ ומסתרי העבים והשל ושם ראיתי המקום אשר-יצאו ממנו
 ד והמקום אשר ממנו ישבעו עפר הארץ: ושם ראיתי סדרים סגורים
 אשר מתוכם יחלקו הרוחות סדר הקרד והרוחות סדר האד
 ה והעבים ואת-העב השם משם על-הארץ מראשית העולם: וארא
 סדרי השמש והגרת אשר משם יצאו וישמה ישובו ומבואם הנהדר
 ואיך האחד גבוה מעל השני ומהלכם הקבוע ואיך לא יעזבו את-
 מהלכם ולא יוסיפו על-מהלכם ולא יגרעו ממנו והם שומרים
 ו אמונתם זה לזה בשבועה אשר התקשרו בה זה לזה: ובראשונה
 יצא השמש ועשה את-דרךו במצות ארון הרוחות יגדל שמו
 י לעולמי עולמים: ואסרי-כן ראיתי את-דרך הגרם הנסתר והגלוי
 והוא משלים את-מהלך דרכו במקום שהוא ביום ובלילה האחד
 קום מול השני לשני ארון הרוחות והם מודים ומשבחים ולא ינחו
 ח כי תודתם היא מנוחתם: והשמש מרבה תקיפתו לברכה או
 לקללה ומרוצת דרך הגרם היא אור לצדיקים וחשך לחוטאים
 בשם יי אשר הכדיל בין האור ובין החשך ויסלק בין רוחות
 ט האדם ויחזק את-רוחות הצדיקים בשם אדקו: וכל-מלאך לא
 יעצר וכל-כח לא-יוכל לעצר פי יסקד דין לקלם והוא ידון את-
 קלם בסגיו:

מב החקמה לא-מצאה לה מקום לשקנה וינתזלה מקום בשמים:
 ב החקמה יצאה לשכן בין בני-האדם ולא מצאה לה משכן ותשב-
 ג לה החקמה אל-מקומה ותשב בין המלאכים: והחכם יצא מסדריו
 ואשר לא-חשב עליהם מצא וישכן עמהם פושם בערבה וכשל
 בארץ צחיחה:

מא. חלוקת הממלכה וסודות אסטרונומיים.

מב. משכנות החכמה והחכם.

מג ועוד ראיתי בְּרָקִים וּבֹכָבֵי הַשָּׁמַיִם וְאָרָא אֵיךְ יִקְרָא לְקָלָם
 ב בְּשִׁמּוֹתֵיהֶם וְהֵם נִשְׁמָעִים לוֹ: וְאָרָא אֵיךְ יִשְׁקְלוּ בְּמֵאנֵי אֶדְק לַמִּדָּת
 אֹרָם וְרַחֵב שִׁטְחֵיהֶם וַיּוֹם הוֹפִיעַם וְאֵיךְ מִהִסְכָּתָם תּוֹצִיא בְּרַק
 ג וּמִהִסְכָּתָם הַיּוֹא לְמִסְפָּר הַמַּלְאָכִים וְהֵם שׁוֹמְרִים אֲמוּנָתָם זֶה לָזֶה:
 ד וְאֲשָׁאֵל אֶת־הַמַּלְאָךְ הַהוֹלֵךְ אֵתִי אֲשֶׁר הִרְאֵנִי אֶת־הַנִּסְתָּרוֹת מִהַ־
 אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֵלַי אֲדוֹן הַרוּחֹת הִרְאָהָ אֶת־מְשָׁלָם אֱלֹהֵי הֵם שְׁמוֹת
 הַקְּדוּשִׁים יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וּמֵאֲמִינִים בְּשֵׁם אֲדוֹן הַרוּחֹת לְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמִים:

מד ועוד ראיתי בְּבָרָקִים אֵיךְ מִן־הַבּוֹכָבִים יִקּוּמוּ וְהָיוּ לְבָרָקִים
 וְלֹא יוֹקְלוּ לְהִסְטֵר מִדְּמוּתָם:

מה ובְּמִשְׁלַל הַשָּׁנִי הִנֵּה עַל־הַבּוֹקְרִים בְּשֵׁם מִשְׁפַּן הַקְּדוּשִׁים וְאֲדוֹן
 ב הַרוּחֹת: וְאֶל־הַשָּׁמַיִם לֹא יַעֲלוּ וְאֶל־הָאָרֶץ לֹא יִבְאוּ זֶה גּוֹרֵל
 ג הַחֹזְקָאִים הַבּוֹקְרִים בְּשֵׁם אֲדוֹן הַרוּחֹת וְעַל־כֵּן נִשְׁמְרוּ לַיּוֹם אֶצְרָה
 ד וּמִצִּיּוֹקָה: בַּיּוֹם הַהוּא יֵשֶׁב בְּחִירֵי עַל־כִּסֵּא הַכְּבוֹד וּבָחַר אֶת־
 ה מַעֲשֵׂיהֶם וּמְקוֹמוֹת מְנוּחָתָם יִהְיוּ לְאִי־מִסְפָּר וְנִשְׁשׂוּתֵיהֶם בְּבָרָקִים
 וְהִסְתַּקְּנָה לְמִרְאֵה בְּחִירֵי וְהִפְרָאִים בְּשֵׁם כְּבוֹדִי: בַּיּוֹם הַהוּא אֲשַׁבֵּן
 ז אֶת־בְּחִירֵי בְּתוֹכָם וְהִסְלַפְתִּי אֶת־הַשָּׁמַיִם וְעֲשִׂיתִים בְּרַב־תְּנִיצַח וְאוֹר:
 ח וְהִסְלַפְתִּי אֶת־הָאָרֶץ וְעֲשִׂיתִיהָ בְּרַבָּה וְשִׁפְנֵתִי אֶת־בְּחִירֵי עֲלֶיהָ
 ט וְהַחֹזְקָאִים וְעוֹשֵׂי הָרָע לֹא יִדְרְכוּ עֲלֶיהָ: וְהִשְׁנַחְתִּי אֶל־צַדִּיקֵי
 י וְהִשְׁבַּעְתִּים שְׁלוֹם וְשִׁפְנֵתִים לִסְנֵי וְלַחֹזְקָאִים מִשְׁשֵׁם עֲרוּךְ עֲמָדֵי
 לְהַשְׁמִידָם מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ:

מז וְאָרָא שָׁם אֶת אֲשֶׁר הוּא רֹאשׁ־הַנְּגִמִים וְרֹאשׁוֹ כְּצֶמֶר לָבֵן וְאֵתוֹ
 אַחֵר וְהוּא שָׁנִי כְּמִרְאֵה אֲדָם וּשְׁנָיו מְלֵאִים חֵן כְּאַחַד הַמַּלְאָכִים
 ב הַקְּדוּשִׁים: וְאֲשָׁאֵל אֶת־הַמַּלְאָךְ הַהוֹלֵךְ אֵתִי וּמִרְאֵנִי אֶת־כָּל־
 ג הַנִּסְתָּרוֹת עַל־בְּרֵהָאָדָם הַהוּא מִי־הוּא וּמֵאַיִן הוּא וּמִהוּע הִלֵּךְ עִם־
 ד רֹאשׁ־הַנְּגִמִים: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי הוּא בְּרֵהָאָדָם אֲשֶׁר לוֹ הַצְּדָקָה

מג-מד. שוב מסחרי האסטרונומיה.

מה-מז המשל השני

מה. גורלם של הכופרים - השמים החדשים והארץ החדשה.

ובחר. לשון בחינה הוא (ולא כמו שתרגם היווני. וממנו הכושי. בלשון בחירה ממש).

מז. ראש הימים יכני האדם.

ראש הימים. השות מ"ז ג', מ"ח ב' ג'.

וְאֵתוֹ תִּשְׁלַח אֶצְדָּקָה וְהוּא מְגִלָּה אֶת-כָּל-אוֹצְרוֹת הַבְּתָרִים כִּי אֲדוֹן הַרוּחֹת קָסַר בּוֹ וּלְחַלְקוֹ יִתְרוֹן לִפְנֵי אֲדוֹן הַרוּחֹת בְּצָדָקָה לְעוֹלָם: וּבְיַד-הָאָדָם הַזֶּה אֲשֶׁר רָאִיתָ יִסֵּר אֶת-הַמְּלָכִים וְאֶת-הַתְּקִיפִים מִמּוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְאֶת-בְּעַלְי־הַכַּח מִכְּסֹאוֹתֵיהֶם וּסְתַח מוֹסְרוֹת הַתְּנָקִים וְשֹׁפֵר שְׁנֵי הַחוֹטָאִים: וְהוּא יוֹרִיד מִכְּסֹאוֹתֵיהֶם וּמִמְּלַכּוֹתֵיהֶם אֶת-הַמְּלָכִים אֲשֶׁר לֹא יְרוּמּוּ וַיִּשְׁבְּחוּ אוֹתוֹ וְלֹא יוֹדוּ מֵאֵין נִתְּנָה לָהֶם הַמְּמִלָּכָה: וְהוּא יִפִּיל פְּנֵי הַתְּנָקִים וּמִלֹּא אוֹתָם בַּשֶּׁת וַחֲשָׁךְ יִהְיֶה מִשְׁכָּנָם וְרָמָה תִּהְיֶה מִשְׁכָּבָם וְלֹא יִקְוּ לָקוּם מִמִּשְׁכָּבָם יַעַן כִּי שָׁם אֲדוֹן הַרוּחֹת לֹא-עָלוֹ: וְהֵם הַשֹּׁשְׁמִים אֶת-כּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וַיְרִימוּ יְדֵיהֶם נֹגֵד עֲלִיּוֹן וַיִּדְרְכוּ עַל-הָאָרֶץ וַיֵּשְׁבוּ עָלֶיהָ וְכָל-מַעֲשֵׂיהֶם יוֹכִיחוּ רִשְׁעָתָם וְחִילָם בְּעֵשְׂרָם וְאֲמוֹנָתָם בְּאֵלֵהֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ יְדֵיהֶם וּבִשְׁם אֲדוֹן הַרוּחֹת יִכַּחֲשׂוּ: וְהֵם רוֹדְפִים אֶת-בְּתִי כְּגַסְיוֹתָיו וְאֶת-הַדְּבָקִים בְּשֵׁם אֱלֹהֵי הַרוּחֹת:

וּבַיָּמִים הַהֵם תַּעַל תִּסְפֹּלַת הַצְּדִיקִים וְדָם הַצְּדִיקִים מִדְּהָאָרֶץ לִפְנֵי אֲדוֹן הַרוּחֹת: בַּיָּמִים הַהֵם הַקְּדוֹשִׁים הַיּוֹשְׁבִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל יִתְאַחֲרוּ בְּקוֹל אֶחָד וְהִתְחַנְּנוּ וְהִתְפַּלְּלוּ וַיִּשְׁבְּחוּ וְהוֹדוּ וַיְבָרְכוּ אֶת-שֵׁם אֲדוֹן הַרוּחֹת עַל-דָּם הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר נִשְׁפָּךְ וְתִסְפֹּלַת הַצְּדִיקִים לֹא-תִתְּנָה לְרִיב לִפְנֵי אֲדוֹן הַרוּחֹת וּמִשְׁפָּטָם יַעֲשֶׂה כִּי לֹא לְעוֹלָם יִסְבְּלוּ: בַּיָּמִים הַהֵם רָאִיתִי אֶת-רֹאש־הַיָּמִים וְהוּא יֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא כְבוֹדוֹ וְסִפְרֵי הַחַיִּים נִסְתַּחֲחִים לְפָנָיו וְכָל-צְבָאוֹתָיו אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּמִסְבִּיב לוֹ עַמְדִים עָלָיו: וְלִבּוֹת הַקְּדוֹשִׁים מִלֵּאִים שִׁמְחָה כִּי מִסְפַּר הַצְּדִיקִים קָרַב וְתִסְפֹּלַת הַצְּדִיקִים נִשְׁמְעָה וְדָמֵי הַצְּדִיקִים נִדְרָשׁוּ לִפְנֵי אֲדוֹן הַרוּחֹת:

וּבְמִקּוֹם הַהוּא רָאִיתִי אֶת-מַעַן הַצְּדָקָה אֲשֶׁר לֹא-יִדָּל וּמִסְכִּיב לוֹ הַרְבֵּה מִעֲיֻנוֹת חֲבָמָה וְכָל-הַצְּמָאִים יִשְׁתּוּ מֵהֶם וּמִלֵּאוֹ חֲבָמָה וּמִשְׁכָּנָם עִם-הַצְּדִיקִים וְהַקְּדוֹשִׁים וְהַבְּחִירִים: וּבַשָּׁעָה הַהוּא אֲשֶׁר בְּיַד-הָאָדָם יִקְרָא בְּשֵׁם אֱלֹהֵי אֲדוֹן הַרוּחֹת וְשִׁמוֹ רֹאשׁ הַיָּמִים:

מ. חפלת הצדיקים ושמחתם לררישת דמיהם.

ק ר.ב. אל קצו. -

מח. מקור הצדק - בן האדם עמוד הצדק - משפט במלכים ותקופים.

כ ראש הימים. בכושי: ראשית ראש הימים (אולי ב' נוסחאות). מתוך ס"ב-ג'

נראה שבן האדם = ראש הימים. -

ג ובקשרם השמש והאותות יבראו בקשרם פוכבי השמים יעשו נקרא
 ד שמו לסני ארון הרוחות: הוא יהיה מטה לצדיקים לתקדו
 ה לעמר ולא לנפל ואור לגוים יהיה ותקנה לנשברי-לב: כל-יושבי
 ארץ לסניו יפלו והשתחוו ושבתו וברכו וזמרו לארון הרוחות:
 ו-ו ועל-כן נבחר ונקטר לסניו בקשרם תקרא מכל וער-העולם: ותקמת
 ארון הרוחות גלתה אתו לקדושים ולצדיקים כי ישמר את-חלקם
 יען שגאו וימאסו בעולם הרשע הנה וישגאו את-כל-מעשיו ודרךיו
 ח בשם ארון הרוחות בשמו ינשעו ויבקצו יחיו: בימים ההם מלכי
 הארץ והמנוקים מושלי הארץ יפלו פניהם בער מעשי ידיהם כי
 ט כיום סתדם וצרתם לא-יצילו את-נפשם: ומסרתים ביד-בחירי
 פקש באש יבערו לסני הקדושים פעוסרת בפנים יאללו לסני
 י הצדיקים ושארית לא תמצא להם: וביום צרתם תהי מנוחה על
 הארץ ולפניהם יפלו ולא יקומו עוד ואין מחזיק בגדם להקיים
 פי בארון הרוחות ובמשיתו שקרו יהי שם ארון הרוחות מברך:
 מט פי תקמה נשפכה כמים וקבוד לא יתדל לסניו ער-עולם:
 כ פי אדיר-הוא בקל-מסתרי הצדק והרשעה כצל תעבר ולא תעמד
 פי הבחיר יעמד לסני ארון הרוחות וקבודו לעולמי עולמים
 ג ויבונתו לדור-דור: ובו תשפן רוח התקמה וקרומ אשר תמן בינה
 ד רוח דעת ויבונה ורוח הנאמסים בצדק: והוא ידון את-הנשטרות
 ואיש לא-יוכל לדבר שקר לסניו כי הוא הבחיר לסני ארון
 הרוחות אשר רצה בו:
 ג ובמים ההם תהי שובה לקדושים ולבחירים ואור הנמים
 ג עליהם ינה ותסארת וקבוד ישובו אל-הקדושים: כיום צרה אשר
 בו יוצא הרע על-החוטאים מתוך-האוצר והצדיקים ינצחו בשם
 ארון הרוחות והוא יוכיח לאחרים פי ישובו וינצחו מעשי ידיהם:
 ג קבוד לא-יהי להם מאת שם ארון הרוחות אך בשמו ינשעו וארון
 ד הרוחות ירמם כי רבים רממו: והוא צדיק נם-קדינו ובקני
 קבודו לא-יעמדו הפשעים ואשר לא ישובו יאבדו לסניו בדין:
 ה ומעתה לא ארמם אמר ארון הרוחות:

מט. כחו וחכמתו של הבחיר.

ג. על חסרתם ונצחונם של הצדיקים - חסות הרשעים.

נא ובגמים הרים תשוב גם הארץ את-סקדונה ושאל תשוב גם
 ב היא את אשר קבלה וצבדון ישוב את-חובו: וקטר את-הצדיקים
 ג ואת-הקדושים מתוכם כי קרב היום בו יושעו: והבחיר ישב
 בגמים הרים על-בסאי וסיו יסוק קל-מסתרי תקמה ועצה פי אדון
 ד הרוחות נתן-לו [ואלה] וישארהו: ובגמים הרים ירקדו הקרים כאילים
 והבקעות בקני צאן שבעי חלב ידלגו וקלם קמלאבים יהיו בשמים
 ה וביאירו סניהם משמחה: פי בגמים הרים יקום הבחיר והארץ תגיל
 והצדיקים ישפנו עליה והבחירים יהיו מהלכים עליה:
 נב ואחרי בגמים הרים במקום אשר בו ראיתי את-קלחיונות
 ג הנספרות פי העליתי בסערה ויביאוני לצד מערב: ראו שם שיני
 את-קלסתרי השמים אשר יהיו הר-ברזל והר-נחשת והר-בספ
 ג והר-זקב והר-מתבת מןקקת והר-עוסרת: ואשאל את-המלאך
 ד החלף אתי לאמר מה-הם הדברים אשר ראיתי בסתר: ויאמר
 אלי הדברים האלה אשר ראית קלם ישרתו את-ממשלת משיחו
 ה לבעבור יהנה מושל ותקוף על-הארץ: ומלאך השלום ענה
 ויאמר אלי חכה מעט ונגלולך קל-הנספרות העפרות לאדון
 ו הרוחות: והקרים האלה אשר ראו שיני הר-ברזל והר-נחשת
 והר-בספ והר-הזקב והר-המתבת מןקקת והר-העוסרת קל-אלה
 יהיו בקני הבחיר קדונג בקני-ראש וכמים המגרים במורד מעל
 ז הקרים הרים ואין-אונים יהיו לפני רגליו: והנה בגמים הרים לא
 ח יושעו לא בזהב ולא בקסף ולא יוכלו להמלט: ולא יהנה ברזל
 למלקמה ולא ילכש איש שריון ובדיל לא יועיל ולא יחשב
 ט ועוסרת לא יהי חסך בה: וקל-אלה יקמרו מעל שני האדמה
 קהוסיע הבחיר לפני אדון הרוחות:
 נג שם ראו שיני גמל רחב וסיוותיו עמקים וקל-היושבים על-
 הארץ ועל-הים ועל-אני-הים וביאו אליו מתנות ואשקרים ומנחות

נא. תחית המחים והפרדת הצדיקים מן הרשעים.

נג. שכעת הרי-מחצב והבחיר.

מתכת מזקקת. מתוך פ"ח אפשר לחשוב שכוונתו לבדיל, אולם מתוך ס"ח ז'-ח' נראה שמתכת מזקקת לחוד ובדיל לחוד. -

נג. עמק המשפט (=עמק יהושפט) - מלאכי המרענוח - ערות הבחיר.

והנחל העמק שהוא לא ימלא : וידיהם תעשינה מעשי פשע
 והחוטאים יאכלו את כל-אשר דקאו בקשע והחוטאים יקדרו
 מלפני אדון הרוחות ונרשו מעל פני ארמתו ואקרו לעולמי עולמים :
 כי ראיתי את-כל-מלאכי השרענות יושבים ומבינים את כל-קלי
 הששן : ואשאל את-מלאך השלום ההלך אתי למי יבינו את-
 הכלים האלה : ויאמר אלי את-אלה יבינו למלכים ולתקופי הארץ
 הזאת למען יקדרו בהם : ואסר-רבן יגלו הצדיקים והבחיר את-
 בית-עדתו ולא יהיו נסרעים עוד בשם אדון הרוחות : והקרים
 האלה בארץ לא יעמדו לפני אדקתו והקבעות תהינה במעני-מים
 והצדיקים ינחו מלחץ החוטאים :

ואביש ואסן אל-חלק הארץ האחר וארא שם נחל עמק בשר
 באש : ויביאו את-המלכים ואת-התקופים וישליכום אל-הנחל העמק
 הנה : ושם ראוי עיני בעשותם את-קליהם בכלי ברזל ואין שעור
 למשקל : ואשאל את-מלאך השלום ההלך אתי לאמר למי מבינים את-
 הכלים האלה : ויאמר אלי את-אלה מבינים לצבאות עזואל לקחת
 אותם ולהשליכם אל-תחתית כל-העגש וכפו את לחניהם באבנים
 חדות כאשר צנה אדון הרוחות : ומיקאל ונקריאל ורסאל וסנאל הם
 יתפשו בהם ביום הנדול שהוא והשליכום ביום שהוא אל-התנור
 הבער למען ישרע אדון הרוחות מהם בשל-עונם בשמם אל-
 הששן ובהתעותם את-ישיבי הארץ : ובימים ההם תבא שרענות
 מאת אדון הרוחות והוא יפתח את-כל-אוצרות המים אשר בשמים
 ממעל והמענות אשר מתחת לארץ : וכל-המים יתברו אל-המים
 אשר בשמים ממעל הם וקרים והמים אשר מתחת לארץ הם
 נקבות : ומחו את-כל-הישוב על-הארץ ואת-כל-הישובים תחת
 קצות השמים : ובהבירם ברעותיהם אשר עשו על-הארץ ואקרו בהן :
 ואסר-רבן נחם ראש-הימים ויאמר לשוא אבדתי את כל-
 יושבי הארץ : וישבע בשמו הנדול לא אוסיף לעשות-בן לכל-
 יושבי הארץ ושמתי אות בשמים והנה לעד עולם ביני וביניהם

והגבעות תהיינה כמעין מים. על דרך יואל ד' ייח והגבעות תלכנה חלב-
 נד-נה. הכנת ויהנום לצבאות עזואל ונבואה על בוא המבול וסוף דינו של עזואל.
 לעד עולם. בכושי: לאמונת עולם. -

כימי השמים על-הארץ וזאת קמנותי: כאשר תפאתי להגן עליהם
 בידי המלאכים ביום מצוקה וקצב קצה אעשה בהם משפטי ואפי
 אומר אליהם ארון הרוחות: מלכים אדירים היושבים על-הארץ
 תראו את-בחירי בשבתו על-קסא הכבוד ודן את-עונאל וכל
 עדתו וכל-צבאותיו בשם ארון הרוח:

וארא שם צבאות מלאכי המשפט בלבקם והם אחזים משפט
 וכבלי ברזל ונחושה: ואשאל את-מלאך השלום ההולך אתי לאמר
 אל-מי אלה ואלה האזנים משפט הולכים: ויאמר אלי אל-בחיריהם
 ואהוביהם להשליכם אל-תהום הנחל העמק: וכאשר ימלא הנחל
 בחיריהם ואהוביהם וימי תניהם יתמו וימי התעותם לא יבאו
 במקסר: בימים ההם ישובו המלאכים אל-מנחת אל-בני הפרתים
 והקדוים והרגיו את-המלכים ורוח סרדה תבא עליהם והודעונו
 מקסאותם והתקצו כאריות מתוך מרצם וכזאבים רעבים בתוך
 עדריהם: ועלו ודרכו על-ארץ בחיריו וארץ בחיריו תהנה
 לשניהם כמסלול ודרך: ועיר צדיקי תהי מקשול לסוטיהם ועשו
 מלקמה ביניהם וימינם תחזק על-נפשותיהם ואיש לא-ידע את-
 אחיו ולא בן את-אביו ואת-אמו עד-אשר לא-יהנה מקסר לשגרי
 חלליהם ומשפטם לא יהנה לשוא: בימים ההם תקטח שאל סיה
 והם ירדו לתוכה ולהשמדם יבא הקץ וקלעה שאל את-החוקאים
 לעיני הבחירים:

ויהי אחר-כך וארא שנית שפעת עגלות וכן נופאות אנשים
 אשר באו על-הרוחות ממנחת וממערב דרומה: והר שאון עגלותיהם
 נשמע ובהיות הרעש הרגישו הקדושים מן-השמים ועמודי הארץ
 נעו אשיותיהם וישמע מקצה השמים ועד-קציהם יום אחד: וישלו
 קלם וישתמו אל-ארון הרוחות ונה סוף המשל השני:

ואחל לשאת את-המשל השלישי על-הצדיקים ועל-הבחירים:
 ברוכים אתם הצדיקים והבחירים פי מפאר יהנה גורלכם:
 והצדיקים יהיו באור המקה והבחירים באור תגידנצח ימי תניהם

13. מלחמה אחרונה - כעין מלחמת נוג ומנוג - לאומות העולם בישראל.

ד יהיו בלי-קץ וימי הקדושים לאין מספר: ובקשו את-האור ומצאו צדק
 ה וארון הרוחות ושלום יהיה לצדיקים בשם ארון עולם: ואמרי-כן
 ויאמר לקדושים בשמים לבקש מסתרי הארקה נחלת האמונה פי
 ו האיר בשמש על-הארץ והחשך חלה: והיה אור אשר לא יסוף
 ובמספר הימים לא יבאו פי בראשונה יפחד החשך והאורה תבונן
 לפני ארון הרוחות ואור הישר יבון עד-עולם לפני ארון הרוחות:
 נט בימים ההם ראו עיני את-מסתרי הכרקים והמארות ומשפטים
 ב והם מאירים לבקרה או לקללה בתשע ארון הרוחות: וארא שם
 את-מסתרי הרעם ובקעמו מפעל בשמים ישמע קולו ויראני את-
 משפנות הארץ אם-הם לשלום ולבקרה או לקללה ברבר ארון
 ג הרוחות: ואמרי-כן כל-מסתרי המארות והכרקים הראיתי והם
 מאירים לבקרה ולשבע:
 ס בשנת חמש מאות בחדש השביעי בארבעה עשר לחדש
 לתני חנוך במקל שהוא ראיתי איך הרעישו את-שמי-השמים
 רעש גדול וצבא העליון והמלאכים אלפי אלפים ודבו רבבות
 ב הנרקשו ועזו רב: ולאש-הימים ישב על-כסא כבודו והמלאכים
 ג והצדיקים עמדו מסביב-לו: ורעה גדולה אחזתני וסחד החזיקני
 ד ומתני התחלמלו וכליותי נסתחו ואפל על-שני: ומיקאל שלח
 מלאך אחר מן-הקדושים ויקימו ובהקימו אותי שבה רוחי פי לא
 וכלתי לשאת את-מראה הצבא הזה ואת-תנועת השמים ורעשם:
 ה ומיקאל אמר אלי מה-לקך פי נרעשת ממראה קנה עד-היום הנה
 ו יום רחמי והוא הנה רחום וארד-אפים אל-יושבי הארץ: וכאשר
 יבא היום והשלמון והנמיל והמשפט אשר הכין ארון הרוחות אל-
 כל-אשר לא יקנעו למשפט הצדק ואל-הבוסרים במשפט הצדק
 והנושאים את-שמו לשוא היום שהוא הוכן ולבחירים ברית
 ו ולחוטאים שקנה: וכיום שהוא יהיו שני תנינים נפרדים תנין נקבה
 ח הנקרא לניתן לשבן בתהמות ים על-מעונות המים: והקר אשר
 שמו בהמות והוא ממלא בקוהו מדבר שקמה ושמו דוגדון אשר

נט. המארות והרעם.

ומשפטים. על דרך מהייתה משפט-הנער ומעשהו (שופ' י"ג י"ב).

ס. רעד השמים - בהמות וליתן - היסודות.

מקדם לזן ושם ישקנו הבחורים והצדיקים אשר משם לקח אבי
הזקן השביעי לאדם האדם הראשון אשר ברא אדון הרוחות:
וַאֲבִקֵּשׁ מֵאֵת הַמַּלְאָךְ הָאֶחָד לְהִרְאוּתִי אֶת-לַבַּח הַפְּנִינִים הַהֵם אִיךְ
נִבְרָרוּ בְיוֹם אֶחָד וְהִשְׁלַכּוּ הָאֶחָד אֶל-תְּהוֹמוֹת-יָם וְהִשְׁנִי אֶל-אֶרֶץ
יִבְשֶׁת הַמִּדְבָּר: וַיֹּאמֶר אֵלַי אַתָּה בְּרִיאָדָם בְּזֶה בִקְשָׁתָ לְדַעַת אֵת
אֲשֶׁר נִסְתָּר: וְהַמַּלְאָךְ הָאֶחָד הֵהוּלַךְ אֵתִי וּמְרֹאֲנֵי אֶת-הַנְּקֻטָּרוֹת הַגִּיד־
לִי מִהֲרֵאשׁוֹן וְעַד-הָאֶמְרוֹן בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וּבְעַמְקֵי הָאֶרֶץ מִתַּחַת
וּבְקִצְוֵי הַשָּׁמַיִם וּבְמוֹקְדוֹת הַשָּׁמַיִם: וְאוֹצְרוֹת הַרוּחוֹת וְאִיךְ יִחַלְקוּ
הַרוּחוֹת וְאִיךְ יִשְׁקְלוּ וְאִיךְ יִחַשְׁבוּ הַרוּחוֹת כִּלְאֶחָד לְסִי כֹחַ הַרוּחַ
וְכֹחַ מְאֹרוֹת הַיָּרֵחַ וְלְסִי הַכֹּחַ כִּמְשֻׁשְׁמוֹ וְחִלְקֵת הַכּוֹכָבִים לְשִׁמוֹתֵיהֶם
וְאִיךְ כִּלְהַחֲלִיקוֹת נַחֲלָקוֹת: וְהִרְעַמִּים לְסִי יְדִידָתָם וְכִלְהַחֲלִיקוֹת
שֶׁנֶּעֱשׂוּ בֵּין הַבְּרָקִים לְבָרֵק וּצְבָאָם וְמַהֵר לְהַשְׁמֵעַ: כִּי לְרַעְמִים יִשֶׁ-
שָׁם מְקוֹמוֹת מְנוּחָה לַחֲבוֹת בְּמַתָּן קוֹלָם וְהִרְעַם וְהַבְּרֵק אֵינָם
נַחֲלָקִים וְגַם-כִּלְאֶחָד מֵהֶם וּשְׁנֵיהֶם יִלְכוּ יַחְדָּו דְרָךְ הַרוּחַ וְלֹא
יִפְרְדוּ: כִּי כֹאֲשֶׁר יִבְרֵק הַבְּרֵק יִסַּן הַרְעַם אֶת-קוֹלוֹ וְהַרוּחַ בְּעֵתוֹ
יְנוּחַ וְכִדְ-בְּכֹד יִחַלֵּק בֵּינֵיהֶם כִּי אוֹצֵר עֲמִיהֶם הוּא כַחֹל וְכִלְ-
אֶחָד מֵהֶם יֵאָחַז בְּמַתָּג וְשָׁב לְאֲחוּרָיו בְּכֹחַ הַרוּחַ וְנִהְדָּף לְפָנָיו
לְפִי רֵב גְּבוּלוֹת הָאֶרֶץ: וְרוּחַ הַיָּם כֹּאִישׁ גְּבוּרָתוֹ וְלִפְי־כֹחַ גְּבוּרָתוֹ
יִדְחֶסְהוּ לְאֲחוּרָיו בְּמַתָּג וְכִדָּה נִהְדָּף גַּם-לְפָנָיו וְהִתְפֹּרֵר אֶל-כִּלְהֵרִי
הָאֶרֶץ: וְרוּחַ הַקֶּרֶה הוּא מְלֹאךְ לְנִשְׁשׁוֹ וְרוּחַ הַבְּרָד הוּא מְלֹאךְ
טוֹב: וְרוּחַ הַשֶּׁלֶג עֹזֵב מִסְנֵי גְבוּרָתוֹ וְאֶת-אוֹצְרוֹ לֹו רוּחַ מִיָּחָד
וְהַעוֹלָה מִמֶּנּוּ כְּעֵשֶׂן הוּא וְקֶרֶה שָׁמוֹ: וְרוּחַ הָעָד לֹא יִחְבֵּר אֵלֵיהֶם
בְּאוֹצְרוֹתֵיהֶם כִּי אוֹצֵר מִיָּחָד לֹו וּמִהֲלָכוֹ בְּנַחַת בְּאוֹר וּבְחֹשֶׁךְ
וּבְחֹרֶף וּבְקִיץ וּבְאוֹצְרוֹ מְלֹאךְ: וְרוּחַ הַטַּל מִשְׁכָּנֵנו לְקִצְוֵי הַשָּׁמַיִם
וְיִחְבֵּר אֶל-אוֹצְרוֹת הַמָּשָׁר וּמִהֲלָכוֹ בְּחֹרֶף וּבְקִיץ וּבְעֵנָי עֵנֵי הָעָד
מְחַבְּרִים וְהָאֶחָד יִסַּן אֶל-הַשָּׁנִי: וּבְגִיחַ רוּחַ הַמָּשָׁר מְאוֹצְרוֹ וּכְאוֹ
הַמְּלָאכִים וְהִרְחִיבוּ אֶת-הָאוֹצֵר וְהוֹצִיאוּהוּ וּבְפִיּוֹ עַל-כִּלְהָאֶרֶץ יִחְבֵּר
כב אֶל-מִימֵי הָאֶרֶץ וּכְאֲשֶׁר יִחְבֵּר בְּכִלְעֵת אֶל-מִימֵי הָאֶרֶץ--: כִּי
הַמַּיִם הֵם לְמַעַן יוֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ כִּי מִתְּנָה הֵם לְאֶרֶץ מֵאֵת הַעֲלִיּוֹן

טו-כב כאיש גבורתו. בכושית: זכר הוא וגבור. - פכיא נראה קטוע בסופו
(וכן פכיד). -

כג אשר בשמים ועל-בן יש מדה למסור והמלאכים קבלו זאת: וכל
כד אלה ראיתי ער-גן הצדיקים: ומלאך השלום אשר אתי אמר אלי
כה אלה שני המנינים הערוכים בגדל יי יקצרו (- - -): באשר ינוח
עליהם משפט ארון הרוחות ינוח לכל-יהוה משפט ארון הרוחות
לשוא והמית את-הבנים עם-אמותיהם והבנים עם-אבותיהם ואסר-
בן יהנה המשפט קרחמיו וכארך אפיו:
סא וארא בנים הים והנה נתנו סבלים ארבים אל המלאכים
ב הים ויקחו להם קנסים ויעומו וילכו אל-צר צסון: ואשאל את-
ג המלאך ואמר אליו למה לקחו אלה את-הסבלים וילכו ויאמר אלי
ד הם הלכו למד: והמלאך החלף אתי אמר אלי הן מדות הצדיקים
ה וקשר הצדיקים לצדיקים למען ישענו על-שם ארון הרוחות
ו לעולמי עולמים: ושבו הבחירים ושקנו עם-הבחירים ואלה הן
ה המדות אשר תתנה לאמונה ואשר תסוקנה את-האדקה: והמדות
ז האלה תגלינה כל-מסתרי עמק הארץ ואשר נקדו במדבר ואשר
ח נקדו על-ידי החיות ואשר נאכלו על-ידי דנת הים למען ישובו
ט וישענו ביום הבחיר כי איש לא-יבחר לשני ארון הרוחות ואיש
י לא-יוכל להבחר: ואל-השוכנים בשמים ממעל יצא צו וכח וקול
יא אחר ואור אחר הדומה לאש: לקרכו בדבר הראשון וילעלה
ח ולשבת בקבמה ולהיות סקמים בדבור וברוח החיים: וארון
הרוחות הושיב את-הבחיר על-כסא הכבוד ושפט את-כל מעשי
ט הקדושים בשמים ממעל ובמשקל ישקלו מעשיהם: ובאשר ישא
ס סגיו לשפט את-דרכיהם הנסתרים בדבר שם-ארון הרוחות ואת-
ז ארחותיהם במשפט הצדק אשר לארון הרוחות ידברו כלם בקול
י אחר ויברכו ושבחו ועלו וקדשו את-שם ארון הרוחות: וקרא לכל-
זבא השמים ולכל-הקדושים ממעל וצבא יי הברוכים השקרסים
והאוסנים וכל-מלאכי כח וכל-מלאכי השלטנות ואת-הבחיר ויתר
יא הפחות אשר על-הארץ ועל-המים: וביום ההוא ירימו קול אחר
ויברכו ושבחו ועלו ברום אמונה וברוח חקמה וברוח ארץ אפים
וברוח רסמים וברוח משפט ושלום וברוח חסד ואמרו כלם קול

ס ט נראית דעתו של Ch הקובע פסוק זה קודם פסוק ז'.

סא. מלאכים הולכים למד את-הגן - משפט הצדיקים על ידי הבחיר - שבה הבחיר והאלהים.

מלאכי השלטונות. כלוי השרים הממונים על האומות. -

יב אחד ברוך הוא וברוך שם-אדון הרוחות לעולמי עולמים: כל אשר לא יישנו בשמים ממעל וברכהו כל-הקדושים אשר בשמים וברכהו וכל הבחירים השוכנים בגן-החיים וכל-רוח אורה אשר תוכל לקרר ולשבת ולעלה ולקדש שמה המברך וכל-בשר ישבח ויברך ברב-כחו את-שמה לעולמי עולמים: פי רבים רחמי אדון הרוחות והוא ארך אפים וכל-מעשיו וכל-מדת מעשיו גלה לצדיקים ולבחירים בשם אדון הרוחות:

סב וכן צנה אדני למלכים ולתקפים ולרמים וליושבי הארץ

וילמד פקחו עיניכם והרימו קרניכם אמת-וקלו להביר את-הבחיר:

ב ואדון הרוחות הושיבו על-כסא כבודו ורוח הצדק נשפך עליו

ג ודבר סיו ימית כל-החושאים וכל-הרשעים יקחדו לסגיו: וקמו ביום שהוא כל-המלכים והתקפים והרמים ושגני הארץ וראהו

ד והבידו בשבתו על-כסא כבודו ובצדק ישפטו לסגיו וכל-דבר שקר לא יאמר לסגיו: ובא עליהם חיל באשה בציריה בחוליה

ה ולדת בבא ילדה ער-פיר-רחם והיא תלה בלדתה: והביטו קצתם אל-קצתם וחתו והורידו את-פניהם וחיל יאחזמו בראותם את-בך

ו האדם יושב על-כסא כבודו: והמלכים והתקפים וכל מושלי הארץ

ז יברכו וישבחו וירוממו את-המושל על-כל-געלים: פי מקדם הנה בזה-האדם געלים והעליון שמהו לסגיו כחו ונגלהו אל-הבחירים:

ח ועדת הבחירים והקדושים תגדע וכל-הבחירים יעמדו לסגיו ביום שהוא: וכל-המלכים והתקפים והרמים ומושלי הארץ יסלו לסגיו

ט על-פניהם והשתחו וקוו לבך-האדם ובקשהו ושאלו רחמים מאתו:

י ואדון הרוחות יאיץ בהם פי ימחרו לצאת מלסגיו וסניהם ילבשו בשת ועלמות וכסה פניהם: ונקשרו אל-מלאכי המושט להסרע

יא מהם על-דבבאם את-בגיו ואת-בחיריו: והיו לראוה לצדיקים ולבחיריו ושמחו עליהם פי מרון אדון הרוחות יגות עליהם ודומה

יב מקדם חרבו: והצדיקים והבחירים ימלטו ביום שהוא ולא יוסיפו לראות פני החושאים והרשעים: ואדון הרוחות ישכן עליהם ועם-

יג בך-האדם שהוא יאכלו ושקבו ותקיצו לעולמי עולמים: והצדיקים והבחירים ינשאו מן-הארץ ופניהם לא-יסלו עוד ולבשו בגדי

טו תפארת : ואלה יהיו בגדיהם בגדי חיים מאת ארון הרוחות ובגדיכם
 לא יבילו ותפארתכם לא תחלה מלפני ארון הרוחות :
 סג בנימים יהם יבקשו התקייסם והמלכים מושלי הארץ מאת
 מלאכי החקלה אשר נסגרו בידיהם לתת להם מנוחת-מקט למנו
 יוכלו לגפל ולהשתחוות לפני ארון הרוחות ולהתודות על-תפארתיהם
 לסגיו : וברכו ושבתו לארון הרוחות ואמרו ברוך ארון הרוחות
 בארון המלכים וארון התקייסם וארון העשירים וארון הקבוד וארון
 החקמה : ונהדר קל-כרסתר בכתף מהור לדור ובבונה לעולמי
 עולמים עמקים קל-מסתריה ואין להם מספר ואדקה אין חקר לו :
 ד עתה הכרנו לשאר ולברך ארון המלכים ואשר הוא מלך קל-
 ה המלכים : ואמרו מי יתן-לנו מנוחה לשאר ולהודות ולהאמין לפני
 ז כבודה : ועתה נכססנו למנוחת-מקט ולא מצאנו רדסנו אסריה ולא
 ז מצאנוה ואור חלה מלפנינו וחשך משקן לנו לעולמי עולמים כי
 לא-האמנו לסגיו ולא סארגנו שם ארון הרוחות ולא סארגנו ארוננו
 ח כי תקוננו היתה בשבט ממלכתנו ובתפארתנו : וכיום עמלנו וצרתנו
 לא יושיענו ולא נמצא מנוחת אמונה להודות כי נאמן ארוננו בקל-
 ט מעשיו ובמשפטיו ובצדקתו ומשפטיו לא ישאו סני-איש : ואנחנו
 י חולסים מלפניו מפני מעשיו וקל-תסאינו נחשבו בצדק : ועתה
 יא אמרו לנפשם נששותינו מלאות המון רשע ולא ימנע אותנו מרדת
 יב אל-בטן שאול : ואסרי מלאות פניהם חשך ובשת לפני בן-האדם
 זאת הסיקרה ותמשפט על-התקייסם והמלכים והרמים ומושלי הארץ
 לפני ארון הרוחות :

סד וסגים אחרים ראיתי במקום-סתר שהוא : שמעתי קול המלאך
 לאמר אלה הם המלאכים אשר נדדו אל-הארץ ויגלו את אשר
 נקטר מבני האדם ויתעו את-בני האדם לחטא :
 סה ובנימים יהם ראה נח את-הארץ והנה שקעה וקרוב יום
 ב השמדה : וישא את-רגליו משם וילך אל-בני הארץ ויקרא בקול

סג. תשובת המלכים והתקייסם כגלוי.

סד. מראה הנפילים במקום הפורענות.

סה-סח א'-כעין זכרונות שמספר נח (השוה הלשון בראש המסוקים ג', ה', ט').

סח. חנוך מתנבא לנח על ביאת המבול ועל הצלתו.

אל-חנוך אביו הגזון ויקרא נח שלש פעמים בקול מר שמעני
 שמעני שמעני: ואמר אליו הנגידה לי מה-קרה על-הארץ שהארץ
 ככה ענפה ותנוע כי יראתי סן-אכר אמה: ואחר-כך הנה רעש
 גדול על-הארץ וקול נשמע מן-השמים ואפל על-פני: וחנוך אבי
 הגזון בא וישמד על-ידי ויאמר אלי מדוע צעקת אלי צעקה מרה
 ויבכי: וסקדה יצאה מלפני אדני על-ישובי הארץ כי-מלאה
 שחיתתם וען אשר למדו את-כל-מקטרי המלאכים וכל-חמם בנר
 הששן וכל-מקטרי כחותיהם וכל-כח המכשפים וכח החברים וכח
 עושי פסילי מסכה לכל-הארץ: ואיך מוציאים פסח מעפר הארץ
 ואיך מתכת מןקקת מעשה מן-הארץ: כי עוסרת ובריל אינם
 מוציאים מן-הארץ כמו הקודמים מענן הוא המוציא אותם ומלאך
 עמד בתוכו ונעלה הוא המלאך ההוא: ואשר אהוני חנוך
 אבי הגזון בנדי ויקימני ויאמר אלי לך כי שאלתי מאת אדון
 הרוחות על-הרעש הזה על-הארץ: ויאמר אלי ברשעתם נחתם
 משפטם ולא יחשבו לפני החרשים אשר חקרו וידעו כי הארץ
 תקחר וכל-היושבים עליה: ולא תהי להם שליטה לעולם על-
 הורותם להם את-הנקטרות והם גרוננו ואמה בני אדון הרוחות ידע
 כי שהור הקה ונקי מאשמה ואת בנקטרות: והוא חזק את-שמך
 להיות בין הקדושים וישמך בין היושבים על-הארץ ויחזק את-
 גרע אדקך למלכות ולקבוד גדול ומרעך יצא מענן האדקך
 ויבקרשה בלי מספר לעולם:

ואחר-כך הראני את-מלאכי החבלה הנבונים לבוא ולפתח
 את-כל-שפעת המים אשר בארץ מתחת להביא משפט וכליון על-
 כל-יושבי הארץ ושוכניה: ואדון הרוחות סקר על-המלאכים היוצאים
 בל-גדימו את-הגדים כי אם-יניחום כי המלאכים ההם היו על-
 שפעת המים: ואצא מאת פני-חנוך:
 ובגמים ההם הנה דבר יי אלי ויאמר אלי נח חלקך בא

ג
 ד
 ה
 ו
 ז
 ח
 ט
 י
 יא
 יב
 יג
 יד
 טו
 טז

סו א כמו הקודמים. כמו כסף ומתכת מנוקקת. שנזכרו קודם לכן. -

סו. מלאכי המים נצטוו לעצור בהם.

הידיים. ברור לפי ההמשך שחידים הללו עיקרם המים. -

סו. הבטחת ה' לנח - מקומות הפרעות למלאכים ולמלכיהם.

2 לפני חלק בלי אשם חלק אהבה וישר: ועתה יעשו המלאכים
 ומכתו עץ והיה בהשליכם את המלאכה ושפתי את ידי עליה
 ושמרתיה ומקנה נצא גרע חיים וחליפה תבארה והארץ לא תשאר
 3 בלי יושב: ואני אחזק את ידך לפני לעולמי עולמים ותביאותי
 משם את השוכנים אתך ולא ידחו ואת ידך על שני הארץ פי
 4 אם יבחר וירב על הארץ בשם יי: וכלא את המלאכים אשר
 הראו רשע בנחל הבורש אשר הראני לסגורן סגור אבי הוקן
 5 במערב בין הרי זבב וקסח וכרנל ומתכת מוקקת ועיסרת: וארא
 6 את הנחל שהוא אשר רבו היתה המנה גדולה והקמת המים: וכאשר
 היה כל זה מדהמתכת היה הנמסה באש בהמנה אשר נאשה
 7 במקום שהוא היה שם רים נסרית וחקבר אל המים הם ונחל
 8 המלאכים אשר החטאו בער מתחת לארץ היה: ובנחלים האלה
 משכו גברות אש אשר בהם גרנו המלאכים אשר התעו את
 9 יושבי הארץ: והמים הם יהיו בימים הם למלכים ולתקופים
 ולרמים וליושבי הארץ למרסא הקשר ולמוסר הרוח פי רוחם
 10 מלא תאנה למען יסרו בקשרם פי כחשו בארון הרוחות והם
 יראו מוקרם יום יום ובשמו לא יאמינו: וקרב שרסת גיוותיהם פן
 11 ישנה רוחם לעולמי עולמים פי לפני ארון הרוחות לא ידבר איש
 דבר יסי: פי המשפט יביאם על האמינם בתאות בקשרם וקשרם
 12 ברות יי: והמים הם ישנו בימים הם וכאשר ידנו המלאכים
 13 הם במים הם ישנו מעני המים הם את חקם וכעלות המלאכים
 14 הם ישנו מי המעגנות הם והתקררו: ואשמע את מיכאל ענה
 15 ואומר המשפט הזה אשר רבו ישפטו המלאכים עד הוא למלכים
 ולתקופים מושלי הארץ: פי מיהמשפט האלה מרסא לבשר
 16 מלכים ותאות בקשרם והם לא יראו ולא יאמינו פי המים הם
 ישנו והיו לאש הבוררת לעולם:
 סח ואסגורן גתלי סגור אבי הוקן את תורת כל הנוסרות
 בספר ובמשלים אשר נתנרלו ויאססם יחד למעני בקברי ספר

סו ב-ג לא תשאר בלי יושב. בכושי: לא תשאר ערומה. - מלכים. הנהח יוסף
 הלוי במקום מלאכים (שכבושי). -

ב המִשְׁלִים: וּבַיּוֹם הַהוּא עָנָה מִיְּבֹאֵל לְרִשָּׁאֵל וַיֹּאמֶר לָח הַרוּחַ וַעֲבִירֵנִי
 וַנְּרִיזֵנִי מִשְׁנֵי קָשִׁי דִּין הַנִּקְטָרוֹת דִּין הַמְּלָאכִים מִיּוֹכֵל לְשֵׁאת אֶת־
 ג הַדִּין הַקָּשָׁה אֲשֶׁר נִחְרַץ וְאֲשֶׁר נִמּוּגוּ בְּסִנְיֹו: וּמִיְּבֹאֵל עָנָה שְׁנִית
 וַיֹּאמֶר אֶל־רִשָּׁאֵל מִי־הוּא אֲשֶׁר לָבוּ לֹא־עֲרַךְ מִזֶּה וּבְלִיּוֹתָיו לֹא
 יִשְׁתַּוְּקוּן בְּדַבַּר הַמִּשְׁשָׁט הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצֵא עֲלֵיהֶם בְּשֵׁל אֲשֶׁר הֵבִיאוּם
 ד לְזֹאת: וַיְהִי בְּעִמְדוֹ לִשְׁנֵי אֲדוֹן הַרוּחֹת וַיֹּאמֶר מִיְּבֹאֵל אֶל־רִשָּׁאֵל
 אֲנִי לֹא אֶהְיֶה בְּעֵרָם לְעֵינֵי הָאָדוֹן כִּי אֲדוֹן הַרוּחֹת קָצַף עֲלֵיהֶם
 ה יַעַן עֲשׂוֹתָם בְּרַמּוֹת הָאָדוֹן: וְעַל־כֵּן בְּלִי־הַנֶּעֱלָם יָבִיא עֲלֵיהֶם לְעוֹלָמִי
 עוֹלָמִים כִּי נִסְמַלְאָךְ נִסְמַאָדָם לֹא יִקְחוּ חֵלֶק וְהֵם לְכַדָם קָבְלוּ
 מִשְׁשָׁט לְעוֹלָמִי עוֹלָמִים:

סמ וַאֲחֵרֵי הַמִּשְׁשָׁט הַזֶּה יִסְחִידוּם וַנְּרִיזוּם עַל־הַרְאוֹתָם זֹאת אֶל־
 ב יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַמְּלָאכִים הַהֵם הַרְאוּשׁוֹן בָּהֶם הוּא
 שְׁמִחְנֵי הַשְּׁנֵי אַרְשָׁקִיסָא וְהַשְּׁלִישִׁי אַרְקָן וְהַרְבִּיעִי כּוּכְבָּאֵל הַסְּמִישִׁי
 שׁוּרְאֵל הַשְּׁשִׁי רוּמִיאֵל הַשְּׁבִיעִי דִּנְגִיאֵל הַשְּׁמִינִי נְקֵאל הַתְּשִׁיעִי בְּרִקְאֵל
 הַעֲשִׂירִי עֲזוּאֵל הָאֶחָד עָשָׂר אַרְקָרָם הַשְּׁנָיִם עָשָׂר בְּשָׂרִיאֵל הַשְּׁלִישִׁה
 עָשָׂר בְּסִסְאֵל הָאַרְבָּעָה עָשָׂר חֲנִנְאֵל הַחֲמִשָּׁה עָשָׂר סִרְאֵל וְהַשְּׁשִׁה
 עָשָׂר סַמְסִיאֵל הַשְּׁבַעָה עָשָׂר יִתְרֵאֵל הַשְּׁמוֹנֶה עָשָׂר תּוּמְאֵל הַתְּשִׁעָה
 ג עָשָׂר סִרְאֵל וְהָעֲשָׂרִים רוּמְאֵל וְהָעֲשָׂרִים וָאֶחָד עֲזוּאֵל: וְאֵלֶּה הֵם
 רְאוּשֵׁי מְלָאכֵיהֶם וְשְׁמוֹתֵיהֶם מֵהֶם שֵׁר מֵאָה וּמֵהֶם שֵׁר חֲמִשִּׁים
 ד וּמֵהֶם שֵׁר עֶשְׂרֶה: שֵׁם הַרְאוּשׁוֹן יִלֵּן הוּא אֲשֶׁר הִתְעָה אֶת־כָּל־בְּנֵי
 הַמְּלָאכִים וַיִּירִידֵם עַל־הָאָרֶץ וַיִּתְּעֵם בְּבִנּוֹת הָאָדָם: וְהַשְּׁנֵי הָיָה
 ה שְׁמוֹ עוּבִיאֵל הוּא יַעַן לְבָנֵי הַמְּלָאכִים הַקְּדוּשִׁים עָצָה רָעָה וַיִּתְּעֵם
 וַעֲד־שְׂמָאֵם אֶת־בְּשָׂרָם בְּבִנּוֹת הָאָדָם: וְהַשְּׁלִישִׁי הָיָה שְׁמוֹ עֲרִיאֵל
 וְהוּא אֲשֶׁר הִרְאָה לְבָנֵי הָאָדָם אֶת־כָּל־חֲבִלֵי הַמָּוֶת וְהוּא הִתְעָה אֶת־
 ו חַנָּה וְהִרְאָה אֶת־כָּלֵי הַמָּוֶת לְבָנֵי הָאָדָם וְאֶת־הַשְּׁרִיּוֹן וְאֶת־הַפְּגִן
 ז וְאֶת־חֲרָב הַמְּלַחְמָה וְאֶת־כָּל־כָּלֵי הַמָּוֶת לְבָנֵי הָאָדָם: וּמִיָּדוֹ יֵצְאוּ
 ח עַל־יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ לְמִן־הַיּוֹם הַהוּא וְעַד־עוֹלָם: וְהַרְבִּיעִי הָיָה שְׁמוֹ

סח : בשל אשר כלר בסבת אותם המלאכים ראשיהם שהביאום לידי כך. -
 ד בדמות האדון. ר"ל כאילו הם האדון בעצמם. -

סמ. שמותיהם ותפקידיהם של המלאכים שקלקלו - ענינה של שנועת הפתרים.

סס : ואלה שמות המלאכים ההם. בכושית יש כאן חזרה: ואלה הם שמותיהם. -

סנמואה הוא הורה לבני האדם את המר ואת-הקטוק והוא הורה
 להם את כל-תעלמות תקמחם: והוא למד את-האדם לכתב בדיר
 עפצים ובגנר וקנה קטאו רבים מן-העולם ועד-העולם ועד-היום
 הנה: כי בני האדם לא-יבדקו לשם-זה לחוק את-אמונתם בעט
 ובדיר-עפצים: כי לא-יבדקו האדם בדרך אחרת מן-המלאכים כי
 אם להיות שהורים וצדיקים והמנות המבקה כל לא-יגיע אליהם
 ורק בדעתם יאבדו ובכת זה ובלעני אותי: והחמישי שמו הנה
 כשדנא הוא אשר הראה לבני האדם כל-מכות הרוחות והשרים
 הרעות ומכות העבר בבטן אשר יפל ומכות הנפש לשיכות הנפש
 והמכות הבאות בצדקרים (הוא) בן-הנחש הנקרא טבעת: וזאת
 פקדת כזביאל שר השבועה אשר הראה לקדושים כאשר הנה
 שוכן במרום בקבור ושמו ביקא: הוא אמר למיכאל להראותו את-
 השם הנעלם למען יוכל להקבירו בשבועה להחרידם מפני השם
 שהוא והשבועה אלה אשר הראו לבני-האדם את-כל-אשר הנה
 נעלם: והרפת השבועה הזאת כי כבירה ועצומה היא וישם את-
 השבועה הזאת בנד מיכאל: ואלה הם מקסריו בשבועה הזאת
 והוא אמיץ בשבועתו ובה נתלה הרקיע עד-לא נברא העולם
 ועד-עולם: והארץ נוסדה על-המים וממסתריו הקרים יבאו מים
 ימים למן-קריאת סבל ועד-עולם: ובשבועה ההיא נברא הים
 ואת-החול שם-לו גבול לשת-קצף ולא יעבר למן-קריאת סבל

ח-יא לשמות המלאכים יש להשוות ו' ז'. - סנמואה. חשיבותו בשמו: מלאך המנים. - ובכח
 זה יבלעני אותי. בכח דעתי שקניתי מן הספרים שככתב בלע המות גם אותי.
 יב לשון זה עושה רושם של הערה בדרך הומור. - טבעת. בכושית: תבצט. לשון זה -
 (הוא) בן-הנחש הנקרא טבעת - נראה כגליון ביאורי למכות הבאות בצהרים. שהכוונה
 להקשתו של אותו מין נחש. שאולי הוא נקרא טבעת על שם צורת התקסלותו (השוה.
 למשל. ישע' כ"ז א' נחש בריח ונחש עקלתון). - משפט. בכושי: מנין. וכבר עשה Ch
 ממנין ענין. - כזביאל (=בסבאל בכושי). קודם נפילתו היה שמו בקא. כלו' שלם ונאמן (ע'
 קלקלתו הוסב שמו לגנאי. ואודיבירג (p. 49) ממשיך לכאן שמו של קפציאל=קפציאל
 המלאך (שבס' חנוך לר' ישמעאל כ"ג. פרק א'). - נראה שענינו של כזביאל כך היה:
 מתחלה היה שוכן במרום בין הקדושים והיה ממונה על אותה השבועה (כעין השבעה)
 שבה סידר הבורא את העליונים והתחתונים. והראה אותה לקדושים שבמרום. ואח"כ
 נמלך וברמאותו נטל ממיכאל את השם המפורש ובצירוף של שניהם - השבועה והשם
 המפורש - עשה מה שעשה ולפיכך נהפך שמו לגנאי. -

יט ועד-עולם: ובשבוּעה הַיּוֹא הָקִי תַּלְמוֹת וַיַּעֲמֵדוּ וְלֹא יָנוּעוּ מִמְּקוֹמָם
 כ לַמִּדְּהָעוֹלָם וְעַד-הָעוֹלָם: וּבִשְׁבוּעָה הַיּוֹא יִשְׁלִימוּ הַשְּׂמֵשׁ וְהַיָּרֵחַ
 כא מִתְּהַלְּכֵם וְלֹא יִסּוּרוּ מִשְׁקֵדְתֵּם לַמִּדְּהָעוֹלָם וְעַד-הָעוֹלָם: וּבִשְׁבוּעָה
 כב הַיּוֹא יִשְׁלִימוּ הַבּוֹכָבִים אֶת-מִתְּהַלְּכֵם וַיִּקְרָא לָהֶם בְּשֵׁמוֹתֵיהֶם וְהֵם
 כג יִצְגְּהוּ לַמִּדְּהָעוֹלָם וְעַד-הָעוֹלָם: וְכֵן רִחוּת הַפְּנִים וְהַקְּשִׁיבוֹת וְכָל-
 כד הַרְחוּת וְדַרְכֵיהֶם מִכָּל-אֲגָדוֹת הַרְחוּת: וְכֵה מִשְׁמָרִים קְלוֹת הַרְעֵם
 כה וְאוֹר הַבְּרֵק וּמִשְׁמָרִים בְּהַ אֲוִצְרוֹת הַבְּרֵר וְאֲוִצְרוֹת הַכְּסוּר וְאֲוִצְרוֹת
 כו הָאֵד וְאֲוִצְרוֹת הַמֶּשֶׁר וְהַשֶּׁל: כָּל-אֵלֶּה יֵאֱמִינוּ וַיִּוְדוּ לִפְנֵי אֲדוֹן
 כז הַרְחוּת וַיִּשְׁבַּחְהוּ בְּכָל-כֹּחֵם וְכָל-כֹּלְתֵם בְּכָל-הַיּוֹדָאָה זֶה הֵם יוֹדוּ
 כח וַיִּשְׁבַּחוּ וַיְרוֹמְמוּ אֶת-שֵׁם אֲדוֹן הַרְחוּת לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים: וְעַלֵּיהֶם
 כט כֹּנֵת כָּל-הַשְּׁבוּעָה הַזֹּאת וְכֵה הֵם מִשְׁמָרִים וְדַרְכֵיהֶם מִשְׁמָרִים
 לו וּמִתְּהַלְּכֵם לֹא יִפְרַע: וְתֵהִי שִׁמְחָה גְדוֹלָה לָהֶם וַיִּבְרְכוּ וַיִּשְׁבַּחוּ
 לו וַיְרוֹמְמוּ כִּי שֵׁם בְּרִהָאָדָם הַיּוֹא נִגְלָה אֲלֵיהֶם: וְהוּא יֵשֵׁב עַל-
 כס כִּסֵּא כְבוֹדוֹ וְכָל-הַמִּשְׁשֵׁט גַּם-לֹו לְבְרִהָאָדָם וְהוּא הַסִּיר אֶת-
 הַחוּשָׁאִים וַיִּכְחִידֵם מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ וְאֲשֶׁר הִתְעוּ אֶת-הָעוֹלָם:
 כח בְּבָבִלִים וַאֲסֵרוּ וּכְאֶסְפַּת שְׁחִיתוֹתָם יִהְיוּ כְּלוֹאִים וְכָל-מַעֲשֵׂיהֶם
 כט יֵאָבְדוּ מֵעַל-פְּנֵי הָאָרֶץ: וּמַעֲטָה לֹא יִהְיֶה-עוֹד מִשְׁחַת כִּי בְרִהָאָדָם
 הוֹפִיעַ וַיֵּשֵׁב עַל-כִּסֵּא כְבוֹדוֹ וְכָל-רֵעַ יִחַלֵּף וַיַּעֲבֵר מִפְּנֵי וּמֵאִמֵּר
 בְּרִהָאָדָם יָקוּם לִפְנֵי אֲדוֹן הַרְחוּת זֶה מִשְׁלַח-חֲנוּךְ הַשְּׁלִישִׁי:
 ע וְיֵהִי אַחֲרֵי-כֵן כְּאֲשֶׁר הִנֵּה שְׁמוֹ נִשְׂאָ כָּל-יָמָיו מִיּוֹ עַד-בְּרֵךְ
 ב הָאָדָם הַיּוֹא וְעַד-אֲדוֹן הַרְחוּת מִתּוֹךְ יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: וַיִּגְשָׂא בְּרִבְרֵי
 ג רוּחַ לְמַעַלָּה וַיִּאֲסַף שְׁמוֹ מִתּוֹכָם: וּמִן-הַיּוֹם הַיּוֹא לֹא-הִתְחַשְׁבְּתִי
 ד עוֹד עִמָּהֶם וַיּוֹשִׁיבֵנִי בֵּין שְׁנֵי הַרְחוּת בֵּין הַצִּפּוֹן וְהַמַּעַרְב אֲשֶׁר
 שֵׁם לְקַחוּ הַמַּלְאָכִים אֶת-הַמִּבְּבָלִים לְמַד-לִי מְקוֹם-בְּחִירִים וַיְקַדּוּשִׁים:
 ד וְשֵׁם רְאִיתִי אֶת-רֵאשׁוֹנֵי הָאֲבוֹת וְאֶת-הַצְּדִיקִים שׁוֹכְנֵי הַמְּקוֹם הַיּוֹא
 עא מֵרֵאשִׁית:
 וְיֵהִי אַחֲרֵי-כֵן כְּאֲשֶׁר נִעְלְמָה רוּחִי וַיַּעַל הַשְּׁמַיְמָה וַאֲרָא אֶת-
 קְנֵי הַמַּלְאָכִים הַקְּדוּשִׁים וְהֵם הוֹלְכִים עַל-לְבָבוֹת-אִישׁ מִלְּבוּשֵׁיהֶם

סט כ"ז-כ"ט. חתימת המשל השלישי.

ע. הסתלקותו של חנוך.

עא. מראה חנוך לאחר הסתלקותו.

ב לְבָנִים וְעַמִּיּוּסֵיהֶם וְסִנְיָהֶם מֵאִירִים פְּשָׁלָנִי: וְאַרְאָה שְׁנֵי נִהְרוֹת-אֵשׁ וְאוֹר
ג הָאֵשׁ מֵאִיר פְּבַרְקָת וְאֶפֶל עַל-שְׁנֵי לִסְנֵי אֲדוֹן הַרוּחֹת: וּמִיְקָאֵל
הַמְּלָאךְ אֶחָד מֵרָאשֵׁי הַמְּלָאכִים אֶחְזֹנִי בְּיַד יְמִינִי וַיְקִימֵנִי וַיְבִיאֵנִי
ד אֶל-כָּל-הַמַּסְתָּרִים וַיַּרְאֵנִי כָּל-מַסְתָּרֵי הַרְחֵמִים וַיַּרְאֵנִי אֶת-כָּל-מַסְתָּרֵי
הַצִּדְקָה: וַיַּרְאֵנִי אֶת-כָּל-מַסְתָּרֵי קְצוֹת הַשָּׁמַיִם וְכָל-אוֹצְרוֹת הַבּוֹקֵבִים
ה וְהַמְּאֹרוֹת אֲשֶׁר מִשָּׁם יֵצְאוּ לִסְנֵי הַקְּדוֹשִׁים: וַיַּעֲלֵם אֶת-רוּחִי בְּשֵׁמֵי
ו הַשָּׁמַיִם וְאַרְאָה שָׁם קַעֲזִין וּבִגְזִין עֲשׂוֹי אֶבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ וּבְתוֹךְ הָאֶבְנִים
ז לְשׁוֹנוֹת אֵשׁ חַיָּה: וְרוּחִי רָאָתָה אֶת-הָאוֹר הָאֹרֵךְ אֵת בֵּית-הָאֵשׁ
ח הַהוּא וְעַל-אַרְבַּעַת קְצוֹתָיו נִהְרוֹת מְלֵאִים אֵשׁ חַיָּה וְהֵם אֹרְרִים
ט לְבֵית הַהוּא: וּמִסְבִּיב שְׁרָפִים קְרוֹבִים וְאוֹסְנִים וְהֵם אֲשֶׁר לֹא יִישְׁנוּ
י וְשִׁמְרוּ אֶת-כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ: וְאַרְאָה מְלָאכִים לְאִין מִסְפָּר אֶלְפִי אֶלְפִים וְרַבּוֹ
יא רְבֻבוֹת מוֹבְבִים לְבֵית הַהוּא וּמִיְקָאֵל וּנְבָרִיאֵל וְרִפְאֵל וּקְנוּאֵל וְהַמְּלָאכִים
יב הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר מִמַּעַל לַשָּׁמַיִם יוֹצְאִים וּבָאִים בְּבֵית הַהוּא: וַיֵּצְאוּ
יג מִן-הַבַּיִת הַהוּא וּמִיְקָאֵל וּנְבָרִיאֵל רִפְאֵל וּקְנוּאֵל וּמְלָאכִים קְדוֹשִׁים
יד לְרֵב בְּלִי מִסְפָּר: וְאַתֶּם רֵאשֵׁי-הַיָּמִים רֵאשׁוּ הָיָה לְבָן וְנָקוּ כַּצִּמְרֵךְ
טו וּלְבוֹשׁוּ לֹא יִתְאַר: וְאֶפֶל עַל-שְׁנֵי וְכָל-בְּשָׂרֵי גַמִּם וְרוּחִי נִהְפָּקָה
טז וְאַקְרָא בְּקוֹל גְּדוֹל בְּרוּחֵ-עֵז וְאַבְרָךְ וְאַשְׁבַּח וְאַרְוֹמֵם: וְהַבְּרָכוֹת הָהֵן
יז אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִסִּי הָיוּ לְרִצּוֹן לִסְנֵי רֵאשֵׁי-הַיָּמִים: וְרֵאשֵׁי-הַיָּמִים בָּא עִם-
יח מִיְקָאֵל וּנְבָרִיאֵל רִפְאֵל וּקְנוּאֵל אֶלְפִי אֶלְפִים מְלָאכִים בְּלִי מִסְפָּר:
יט וְהוּא נֹגֵשׁ אֵלַי וַיִּשְׁאַל לִי לְשָׁלוֹם בְּקִלּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלַי אַתָּה הוּא בֶרֶךְ
כ הָאָדָם אֲשֶׁר נוֹלַד לְצַדִּיקָה וְצַדִּיקָה תִּנּוּם עֲלֶיךָ וְצַדִּיקָה רֵאשֵׁי-הַיָּמִים
כא לֹא תִעֲזָבָה: וַיֹּאמֶר אֵלַי הוּא שׂוֹאֵל לָךְ לְשָׁלוֹם בְּשֵׁם הָעוֹלָם
כב הַבָּא בִּי מִשָּׁם יֵצֵא שְׁלוֹם לְמִן-בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְכֵן יְהִי לָךְ לְעוֹלָם
כג וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים: וְכֵן יִלְכוּ בְּדַרְכֶיךָ וְתִצְדִּיקָה לֹא תִעֲזָבָה לְעוֹלָם
כד אַתָּה יְהִיוּ מִשְׁקִנּוֹתֵיהֶם וְאַתָּה חֵלְקֵם וְלֹא יִסְרְדוּ מֵאַתָּה לְעוֹלָם
כה וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים: וְכֵן יִהְיֶה אֲרֻרֵ-יָמִים עִם-בְּרֵךְ-הָאָדָם הַהוּא וְלִצְדִיקִים
כו יְהִי שְׁלוֹם וְלִצְדִיקִים דְּרָךְ יִשְׁרָה בְּשֵׁם אֲדוֹן הַרוּחֹת לְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים:

עא ב כְּבִרְקָת. בְּכוּשִׁי: יְכַנֵּת (=δύαίνθρον). וּלְמַדְתִּי שִׁבְרָקָת=קִינְתוֹן מְכַלֵּל דְּבָרֵיהֶם
י שְׁבַשְׁמִיר סוּף לִיח: לֹוי דִּיִּקְיִנְתוֹן... עַל בְּרָקָת הִיא כְּתוּב לוּי. - וְהוּא. כְּלוּ מְלֹאכֵי-
טו מְנַהֲיָנִי. - וַיֹּאמֶר. הַמְּלָאךְ-הַמְּנַהֲיָנִי. -

ספר מהלך מארות השמים כל-אחד ואחד למשפחותיהם
לממשלותיהם ולזמניהם לשמותיהם ולמקמות מולדתם ולחדשיהם
אשר הראני אוריאל המלאך הקדוש אשר אתי והוא מנהלם והוא
הראני את-כל-מכתביהם כמו שהם לכל-שנות תכל ועד-העולם
עד-תשלם הקריאה הסדשה אשר תעמד לנצח: וזה תקריבמארות
הראשון מאור השמש מוצאו בשערי מזרח השמים ומבואו בשערי
מערב השמים: וארא ששה שערים אשר בהם יצא השמש וששה
שערים אשר בהם יעריב השמש והגרים יזרח ויעריב בשערים
האלה ומנהלי הבוכבים עם-אשר ינהלו אותם ששה במזרח וששה
במערב וקלם הולכים זה אחר-זה במשטר ישר ונס-חלונות רבים
מימין השערים האלה ומשמאלם: וראשונה יצא המאור הגדול
ושמו שמש וסביבתו כסביבת השמים כלו קלא אש מאירה ובערת:
והמרכבת אשר יעלה עליה ינהיג הרוח והשמש יעריב מן-השמים
ושב דרך צפון לבא אל-המזרח ונהל עד בואו אל השער שהוא
וזרח על-פני השמים: בן יצא בתדש הראשון בשער הגדול והוא
הרביעי מששת השערים במזרח: ובשער הרביעי אשר משם יצא
השמש בתדש הראשון שנים עשר חלונות פתוחים לרוחה שמהם
תצא אש בשמה נפתחים בעתם: בשמשמש זרח בשמים ונא
דרך השער הרביעי שלשים בקר וזרד ישר בשער הרביעי
במערב השמים: ובעת ההיא ילך היום וארך והלילה ילך וקצר
עד-הבקר השלשים: ביום ההוא יאריך היום מן-הלילה בתשיעית
והיום יגיע לקבון לעשרה סלקים והלילה לקבון לשמונה סלקים:
ויצא השמש מן-השער הרביעי והעריב ברביעי ושב אל-שער
המזרח החמישי שלשים בקר ויצא ממנו והעריב בשער החמישי:
ואז יאריך היום בשני סלקים והנה לאחד עשר סלקים והלילה
יקצר והנה לשבעה סלקים: ושב אל-המזרח ונא אל-השער הששי
ויצא והעריב בשער הששי שלשים בקר ואחר על-פי האות שלו:
ביום ההוא יאריך היום מן-הלילה והיום ינהיג פירשנים מן-הלילה
והיום ינהיג לשנים עשר סלקים והלילה יקצר והנה לששה סלקים:

עב
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד

חלק ג': ספר מהלך מאורות השמים (עב-טב).
עב. פתיחה כללית ועל השמש.

טו והשמש יעלה לקצר את-היום ולהאריך את-הלילה ושב השמש
 למזרח וקא אל-השער הששי ונרח משם והעריב שלשים בקר:
 טז וכעבר שלשים בקר יחסר היום חלק אחד לנכון והנה לאחד
 יז עשר סלקים והלילה לשבעה: ויצא השמש מן-השער הששי
 במערב והלך למזרח ונרח בשער החמישי לשלשים בקר והעריב
 יח במערב שנית בשער המערב החמישי: ביום ההוא יחסר היום
 שני סלקים והנה היום לעשרה סלקים והלילה לשמונה סלקים:
 יט ויצא השמש מן-השער החמישי והעריב בשער החמישי במערב ונרח
 בשער הרביעי לשלשים בקר ואחד לסי האות שלו והעריב במערב:
 כ ביום ההוא ישנה היום ללילה והנה שנה לו והלילה יתנה לתשעה
 כא סלקים והיום לתשעה סלקים: ויצא השמש מן-השער ההוא והעריב
 במערב ושב למזרח ויצא שלשים בקר בשער השלישי והעריב
 כב במערב בשער השלישי: וביום ההוא יאריך הלילה מן-היום ולילה
 יאריך מלילה יום יקצר מיום עד-הבקר השלשים והלילה יתנה לנכון
 כג לעשרה סלקים והיום לשמונה סלקים: ויצא השמש מן-השער
 השלישי והעריב בשער השלישי במערב ושב אל-המזרח ושלשים
 כד בקר יצא בשער השני במזרח ובמזרח יעריב בשער השני במערב
 השמים: וביום ההוא יתנה הלילה לאחד עשר סלקים והיום
 כה לשבעה סלקים: ויצא השמש ביום ההוא מן-השער השני והעריב
 במערב בשער השני ושב אל-המזרח אל-השער הראשון לשלשים
 לו בקר ואחד והעריב בשער הראשון במערב השמים: וביום ההוא
 יאריך הלילה והנה סי-שנים מן-היום והלילה יתנה לנכון לשנים
 לז עשר סלקים והיום לששה: וקנה ישלים השמש את-מחלקותיו
 ושב והקוף את-מחלקותיו וקא בשער ההוא שלשים בקר והעריב
 כח נס-כן במערב ממולו: ובלילה ההוא ימעט הלילה בארפו בתשיעית
 והוא חלק אחד והנה הלילה לאחד עשר סלקים והיום לשבעה
 כט סלקים: ושב השמש וקא בשער השני במזרח ושב במחלקותיו
 ל הנה שלשים בקר בנרחו ובמערבו: וביום ההוא ימעט הלילה
 לא בארפו והנה הלילה לעשרה סלקים והיום לשמונה: ויצא השמש
 ביום ההוא מן-השער ההוא והעריב במערב ושב למזרח ונרח
 בשער השלישי לשלשים בקר ואחד והעריב במערב השמים:

ביום ההוא יתמעט הלילה והנה לתשעה חלקים והיום לתשעה חלקים ושנה הלילה ליום והשנה היא בנמיה לנכון שלש מאות וששים וארבעה: וארץ היום והלילה וקצר היום והלילה נבדלים הם בתקופת השמש: ועל-כן יאריך מהלכו מיום ליום ויקצר מהלכו מלילה ללילה: ונה סק-השמש ומהלכו ותשובתו בשונו ששים פעם ונצא המאור הגדול שהוא שנקרא שמש לעולמי עולמים: ואשר נצא הוא המאור הגדול וכן יקרא לתופעתו כאשר צוה אדני: קצאתו כן יבא ולא יתמעט ולא ינוח כי אם-ירוח יוקם וילך ואורו שבעתים מאור היום ובגדל ישנו שניהם:

ואחרי החק הנה ראיתי חק אחר למאור הקטן ושמו ירח: ותקופתו בתקופת השמים ומרפבתו אשר ירשב עליה תנשא על ידי הרוח ואור נתן-לו במדה: ובכל-חדש ישנה צאתו ובאו וקמו בימי השמש ובשימלא אורו יהיה לחלק השביעי מאור השמש: וכן יורח וראשונה נצא במנחה בבקר השלשים וכיום ההוא יראה והוא לכם ראש החדש ביום השלשים יחד עם-השמש בשער אשר בו נצא השמש: ותציו האחר יתרחק בחלק שביעי וכל-עגולו ריק בלי אור מלבד חלקו השביעי החלק הארבעה עשר מאורו: ובעת-קבלו חלק שביעי מחצי אורו יהיה אורו לחלק שביעי אחר וחצי: והעריב עם-השמש ובנחה השמש יורח היום אתו וקבל מחצי מסלק-אורו ובלילה ההוא בתחלת בקרו בתחלת יום היום יעריב היום עם-השמש והחשיך בלילה ההוא בשבעה ושבעה חלקים וחצי החלק מהם: ונרח ביום ההוא בחלק שביעי לנכון ונצא ונשה מן-ימת השמש וביתר ימיו יאיר בששה ושבעה חלקים:

וארא מהלך אחר ותקלו ואיך לפי החק ההוא יעשה מהלך חדשו: ואורואל המלאך הקדוש והוא מנהיג לקלם הראני את כל-אלה ואת-מושבותיהם ואת-מזבחותיהם כאשר הראני ואת-מזבחותיהם כמו שהם ומראה אוריהם עד-עבר חמשה

עג. הירח ותקופותיו.
ראש המסוק בכושי: וחצי-מרחקו שבעה חלקים אחר. —
עד. שנת הירח.

ג עָשָׂר יוֹם: בַּשְּׁבִיעִיּוֹת שְׁבִיעִיּוֹת יְחִידוֹת וְשָׁלִים אֶת-קִלְאוּרוֹ בַּמִּזְרַח
וּבַשְּׁבָעָה שְׁבָעָה מְלָקִים יְחִידִים וְשָׁלִים אֶת-קִלְח־שִׁבּוֹ בַּמַּעֲרָב:
ד וּבַחֲדָשִׁים מִיָּעָדִים וְשָׁנָה אֶת-הַעֲרֻכְתּוֹ וּבַחֲדָשִׁים מִיָּעָדִים יִלְךְ
ה בַּמַּהֲלָכוֹ אֶחָד לְאַחַד: בַּשְּׁנֵי חֲדָשִׁים יַעֲרִיב הַיָּרֵחַ עִם-הַשֶּׁמֶשׁ בַּשְּׁנֵי
ו הַשָּׁעֲרִים הַתִּיכּוֹנִים הֵם בַּשַּׁעַר הַשְּׁלִישִׁי וְהַרְבִּיעִי: וְיֵצֵא לַשְּׁבָעָה
ז יָמִים וְסָבַב וְשָׁב דְּרֹךְ הַשַּׁעַר אֲשֶׁר שָׁם יֵצֵא הַשֶּׁמֶשׁ וְהַשָּׁלִים אֶת-
ח קִלְאוּרוֹ וְנָסָה מִן-הַשֶּׁמֶשׁ וּבַשְּׁמוֹנָה יָמִים יָבֹא בַשַּׁעַר הַשְּׁשִׁי אֲשֶׁר
ט מִמֶּנּוּ יֵצֵא הַשֶּׁמֶשׁ: וּבַצֵּאת הַשֶּׁמֶשׁ מִן-הַשַּׁעַר הַרְבִּיעִי יֵצֵא לַשְּׁבָעָה
י יָמִים עַד-אֲשֶׁר יֵצֵא מִן-הַחֲמִישִׁי וְשָׁב עוֹד הַסַּעַם בַּשְּׁבָעָה יָמִים
יא בַשַּׁעַר הַרְבִּיעִי וְהַשָּׁלִים אֶת-קִלְאוּרוֹ וְנָסָה וּבָא בַשַּׁעַר הַרְאִשׁוֹן
יב בַּשְּׁמוֹנָה יָמִים: וְשָׁב עוֹד הַסַּעַם בַּשְּׁבָעָה יָמִים בַּשַּׁעַר הַרְבִּיעִי אֲשֶׁר
יג מִמֶּנּוּ יֵצֵא הַשֶּׁמֶשׁ: כֵּן רָאִיתִי אֶת-מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם בְּזֹרֶת הַיָּרְחִים
יד וּבַהֲעָרִיב הַשֶּׁמֶשׁ בְּיָמִים הֵם: וּבַהֲתַחֲבֹר חֲמֵשׁ שָׁנִים יָגִיעַ לַשֶּׁמֶשׁ
טו שְׁלֹשִׁים יוֹם וְקִלְחֵי-יָמִים הַנוֹסָפִים לוֹ בְּאַחַת מִחֲמֵשׁ הַשָּׁנִים הֵם
טז בַּשְּׁתֵּמֶלְאָנָה תִּהְיֶינָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וְאַרְבָּעָה יָמִים: וְעַד־כֵּן
יז הַשֶּׁמֶשׁ וְהַכּוֹכָבִים יָגִיעַ לַשָּׁשָׁה יָמִים בְּחֲמֵשׁ שָׁנִים שֵׁשֶׁת הַיָּמִים
יח יָגִיעוּ לַשְּׁלֹשִׁים יוֹם וְחָסְרוּ הַשֶּׁמֶשׁ וְהַכּוֹכָבִים חֲדָשׁ שְׁלֹשִׁים יוֹם:
יט וְהַשֶּׁמֶשׁ וְהַכּוֹכָבִים יוֹצִיאוּ אֶת-קִלְחֵי-הַשָּׁנִים לְנִכּוֹן וְלֹא יַעֲדִימוּ אוֹ
כ חֲסִידָה אֶת-מוֹשְׁבוֹתָם יוֹם אֶחָד עַד-עוֹלָם וְשָׁלְמוּ אֶת הַשָּׁנִים בְּצַדִּיק
כא נִכּוֹן בְּשֹׁלֵשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וְאַרְבָּעָה יָמִים: בְּשֹׁלֵשׁ שָׁנִים יִהְיוּ אֵלֶּיךָ
כב וְתִשָּׁעִים וְשָׁנִים יָמִים וּבְחֲמֵשׁ שָׁנִים אֵלֶיךָ וּשְׁמוֹנָה מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים
כג יוֹם אִם-כֵּן בַּשְּׁמוֹנָה שָׁנִים יִהְיוּ אֵלֶּפֶסִים וְתִשַּׁע מֵאוֹת וְשָׁנִים עֶשְׂרִים
כד יוֹם: לְיָרֵחַ בְּלִבְרָה יָגִיעוּ יָמִיו אֵלֶיךָ וְשָׁשִׁים וְשָׁנִים בְּשֹׁלֵשׁ שָׁנִים
כה וּבְחֲמֵשׁ שָׁנִים יִחָסְרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם כִּי בַצֵּאתוֹ מוֹסִיפִים לְמִסְפַּר אֵלֶיךָ
כו וְשִׁבְעַת מֵאוֹת וְשִׁבְעִים אֵלֶיךָ וְשָׁשִׁים וְשָׁנִים יָמִים: וּבְחֲמֵשׁ שָׁנִים
כז יִהְיוּ אֵלֶיךָ וְשִׁבְעַת מֵאוֹת וְשִׁבְעִים יוֹם וּבַשְּׁמוֹנָה שָׁנִים יִהְיוּ לְיָרֵחַ
כח אֵלֶּפֶסִים שְׁמוֹנָה מֵאוֹת וְשָׁלֹשִׁים וְשָׁנִים יָמִים: כִּי בַשְּׁמוֹנָה שָׁנִים
כט יִחָסְרוּ שְׁמוֹנִים יוֹם קִלְחֵי-יָמִים אֲשֶׁר יִחָסְרוּ בַשְּׁמוֹנָה שָׁנִים שְׁמוֹנִים
ל יוֹם: וְהַשָּׁנָה תִּשְׁלַם לְנִכּוֹן לְפִי מוֹשְׁבוֹת הָעוֹלָם וּמוֹשֵׁב הַשֶּׁמֶשׁ
לא הַיָּרֵחַ מִן-הַשָּׁעֲרִים אֲשֶׁר בָּהֶם יִזְרַח וְיַעֲרִיב שְׁלֹשִׁים יוֹם:
לב וּמִגְּהֵלִי שָׂרִי הָאֵלֶּפֶסִים אֲשֶׁר עַל-קִלְחֵי-הַבְּרִיאָה וְעַל-קִלְחֵי-הַכּוֹכָבִים

עם-ארבעת הניקשים לא-ישרדו ממקומם לסירחשבון השנה ובהם
 ישמשו לארבעת הימים אשר לא-יחשבו בחשבון השנה: ובהם
 ישעו האנשים כי המאורות ההם ישמשו באמונה למושבות העולם
 אחר בשער הראשון ואחר בשער השמים השלישי אחר בשער
 הרביעי ואחר בשער הששי וסדר העולם ושלם בשלש מאות
 וששים וארבעה מושבות העולם: כי האותות והזמנים והשנים והימים
 הראני אוריאל המלאך אשר אדון הכבוד שמהו לעולם על-כל
 מאורות השמים בשמים ובתבל למשל על-שני השמים ולתראות
 על-הארץ ולהיות מנהיגי היום והלילה ובהם השמש והירח והכוכבים
 וכל-הבריות הפוכבות בכל-מרקבות השמים: כמורכב הראני אוריאל
 שנים עשר שיערים שתוחים לרוחה מסביב למרקבת השמש בשמים
 אשר מתוכם תצאנה קרני השמש ומהם יצא חם על-שני הארץ
 כשישתחו בעמיהם המזמנות: ובער הרוחות ונשיבת השל כשישתחו
 לרוחה בשמים בקצות: באשר ישתחו שנים עשר השערים בשמים
 בקצות הארץ אשר מהם יצא השמש הירח והכוכבים וכל-מעשי
 השמים במזרח ובמערב: וסלונות רבים שתוחים משמאלם ומימנם
 וסלון אחר בעתו מוציא חם בשערים ההם אשר מהם יצאו
 הכוכבים באשר שקד עליהם ואשר שמה יעריבו במספרם: וארא
 מרקבות בשמים רצות בתבל ממעל לשערים אשר בהם יסבו
 הכוכבים אשר לא יעריבו: ואחר יגדל מקלם והוא יסובב
 בתבל כלה:

ובקצות הארץ ראיתי שנים עשר שיערים שתוחים אל-כל-
 הרוחות אשר מהם תצאנה הרוחות ונשבו על-הארץ: שלשה מהם
 שתוחים אל-שני השמים ושלשה במערב ושלשה אל-ימין השמים
 ושלשה אל-השמאל: ושלשת הראשונים הם ממזרח ושלשה מצפון
 ושלשה אחרים אלה משמאל לדרום ושלשה ממערב: בארבעה
 אלה תצאנה רוחות ברכה ושלום ומשמונה ההם תצאנה רוחות
 מחבלות קשהן משתלקחות ובהיאו שחיתה לכל-הארץ ולמים אשר
 עליה: והרות הראשונה מן-השערים ההם הנקראת מזרחית תצא דרך

עה. על ארבעת הימים שמחוץ לחשבון ועל הכוכבים ועל השמש.

עו. על שתיים עשרה הרוחות ושעריהן.

1 השער הראשון אשר במנחה בקטוטה דרומה ממנה יצא שקמון
 בצרת חרב ושחיתה: ומן השער השני בתוך יצא במדה וממנו
 2 יצא קטר וקרנה ושלום ושל ובשער השלישי אשר לצד צפון יצא
 ח קר ובצרת: ואמרי אלה תצאנה הרוחות הדרומיות בשלשה שערים
 3 בשער הראשון מהם הנוטה למנחה תצא רוח חמה: ובשער
 ט התיכון קרוב אליו יצאו מתוכו רוחות טובים ושל ומטר ושלום
 4 ותים: ובשער השלישי אשר מצד מערב יצא מתוכו טל ומטר
 5 וארבה ושקמון: ואמרי אלה רוחות מצד צפון מן השער השביעי
 6 יא מצד מנחה יצא מתוכו טל ומטר וארבה ושקמון: ומן השער
 התיכון יצאו ימים קטר של ושלום ובשער השלישי מצד
 7 יב מערב יצאו מתוכו ענן וקסור ושלג ונשם ושל וארבה: ואמרי
 אלה ארבע הרוחות אשר מצד מערב בשער הראשון אשר לצד
 8 יג צפון יצאו מתוכו טל וקסור וקר ושלג וקרחת: ומן השער התיכון
 יצא טל ומטר ושלום ובקרה ובשער האחרון אשר מצד דרום
 9 יד יצא מתוכו בצרת ושקמון וחרב ושחיתה: ובה יתמו שנים עשר
 השערים לארבע רוחות השמים וכל חקיהם וכל סגנם וכל שלומם
 הראיתיה מתושלה בני:

עו הרוח הראשונה קדם קרא לה כי קדמונית היא והשניה
 קרא לה דרום כי לרב ירד שם והרם המכרך לעולם ירד שם:
 2 ב והרוח ממערב מערב שקמה כי שם כל מארות השמים מתמעטים
 ג ויורדים: והרוח הרביעית ושמה צפון נחלקה לשלשה חלקים
 4 ד מהם הראשון הוא למשכן האנשים והשני במימרימים ותהמות
 ויערות ונהרות וחשך וענן ותחלק השלישי בגן העדן: ראיתי
 5 ה שבקה הרים גבוהים והם גבוהים מקל ההרים אשר על הארץ
 ומהם קסור יצא וימים מועדים ושנים וכלם: ראיתי שבקה
 6 ונהרות על הארץ גדולים מקל הנהרות מהם אחד יצא מן המערב
 7 ו ושפך מימיו אל הים הגדול: ושנים מהם מצפון עדיהם יבאו

עז. ארבע רוחות העולם - שבעת ההרים - שבעת הנהרות - שבעת האיים.

עז ב דרום... הוא דורש דום=נרד רם (=העליון). - מערב... הוא דורש מערב לשון
 פחיתה וירידה (=נתג בכושית=demptus, exemptus. - כך במילוננו הכושי של דילמן). -
 ג-א צפון. דרש כך משום שכמה ענינים צפוניים שם. - הים הגדול. ים התיכון (ע'
 במד' ליד ג-ד). -

ז וְשָׁבוּ מִימֵיהֶם אֱלֹהִים-סוּף בְּמוֹרָחַ: וְאַרְבַּעַת הַנוֹתָרִים יָבֹאוּ בְּצֵד-
 צִפּוֹן עַרְיָמָם (וּמֵהֶם שְׁנַיִם) אֱלֹהִים-סוּף וּשְׁנַיִם אֱלֹהִים הַגְּדוֹל וְהֵם
 ח מִשְׁתַּפְּכִים שָׁמָּה (וַיֵּשׁ אֹמְרִים אֶל-הַמֶּלֶךְ): שְׁבַעָה אֵיִם גְּדוֹלִים
 רֵאִיתִי בַיּוֹם וּבְאַרְצָן שְׁנַיִם בְּאַרְצָן וּמִשָּׁה בַיּוֹם הַגְּדוֹל:
 עח ב וְאַלֶּה שְׁמוֹת הַשָּׁמַשׁ הַרְאִשׁוֹן אֹר-חֶרֶם וְהַשְּׁנִי חֶמֶה: וְלִגְרַם
 אַרְבָּעָה שְׁמוֹת הַשֵּׁם הַרְאִשׁוֹן אִישׁוֹנָה הַשְּׁנִי לְבָנָה הַשְּׁלִישִׁי בָּרַךְ
 ג בָּרָה וְהַרְבִּיעִי גְרַם: אֵלֶּה הֵם שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הַגְּדוֹלִים עֲגוּלָם בְּעֻגֹל
 ד הַשָּׁמַיִם וּשְׁנֵיהֶם גָּדֹל עֲגוּלֵיהֶם שְׁנֵיהֶם: בְּעֻגֹל הַשָּׁמַשׁ שְׁבַעָה חֲלָקֵי
 אֹר הַנוֹסְפִים לוֹ עַל-הַגְּרַם וּבַמְּדָה קָצְבוּ-לוֹ עַד-אֲשֶׁר יֵתֵם הַחֲלָק
 ה הַשְּׁבִיעִי שֶׁלְשָׁמֶשׁ: (וְהֵם) מְעַרְבִים וּבָאִים בְּשַׁעְרֵי הַמַּעְרָב וְסָבוּ
 ו בְּצִפּוֹן וַיָּבֹאוּ בְּשַׁעְרֵי הַמּוֹרָחַ עַל-שְׁנֵי-הַשָּׁמַיִם: וּכְעֲלוֹת הַגְּרַם יֵרָאֶה
 חֲצִי הַשְּׁבִיעִית בַּשָּׁמַיִם וְאֹרֹו יִתְמַלֵּא בְיוֹם הַאֲרָבָעָה עָשָׂר וַיִּמְלֵא
 ז אֹרֹו: וּשְׁלֹשָׁה סִרְמֻשָּׁה אֹר נִקְצְבוּ-לוֹ עַד יוֹם הַחֲמִשָּׁה-עָשָׂר
 בְּשִׁיתְמַלֵּא אֹרֹו לְסִי אֹת הַשְּׁנָה וְהָיָה לְשְׁלֹשָׁה סִרְמֻשָּׁה וְהָיָה
 ח הַגְּרַם לְחֲצִי-שְׁבִיעִית הַחֲלָק: וּבְהַתְמַעְמֵו יִקָּשֵׁן בְיוֹם הַרְאִשׁוֹן לְאַרְבָּעָה
 עָשָׂר חֲלָקֵי אֹרֹו בַשְּׁנִי יִתְמַעַט לְשְׁלֹשָׁה עָשָׂר חֲלָקֵי אֹר בַּשְּׁלִישִׁי
 יִתְמַעַט לְשְׁנַיִם עָשָׂר בְּרַבִּיעִי לְאַחַד עָשָׂר חֲלָק בַּחֲמִישִׁי יִתְמַעַט
 לְעֶשְׂרֵה חֲלָקִים בַּשְּׁשִׁי יִתְמַעַט לְתֵשְׁעָה חֲלָקִים בַּשְּׁבִיעִי יִתְמַעַט
 לְשְׁמוֹנֶה חֲלָקִים בַּשְּׁמִינִי יִתְמַעַט לְשְׁבַעָה בַּתְּשִׁיעִי יִתְמַעַט לְשֵׁשָׁה
 בַּעֲשִׂירֵי יִתְמַעַט לְחֲמִשָּׁה בְּאַחַד עָשָׂר יִתְמַעַט לְאַרְבָּעָה בַּשְּׁנַיִם עָשָׂר
 יִתְמַעַט לְשְׁלֹשָׁה בַּשְּׁלֹשָׁה עָשָׂר יִתְמַעַט לְשְׁנַיִם בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר
 יִתְמַעַט לְחֲצִי-שְׁבִיעִית וְכֹל-חֲלָקֵי אֹרֹו בְיוֹם הַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יִתְמַעַט
 ט כֹּל-הַנוֹתָר: וְלַחֲדָשִׁים אַחֲדִים יִהְיוּ עָשָׂרִים וְתֵשְׁעָה יָמִים לַחֲדָשׁ
 י וַיֵּשׁ מֵהֶם לְשְׁמוֹנֶה וְעָשָׂרִים יוֹם: וְחֶק שְׁנֵי הַרְאָה-לִי אֹרִיָּאל מְתִי
 יא יִקְצַב אֹר לִגְרַם וְנִתְּנָלוֹ מֵאֵת הַשָּׁמֶשׁ: כֹּל-הַשָּׁת עָשָׂר יִתְקַדֵּם
 הַגְּרַם בְּאֹרֹו יִזְרַק אֵלָיו לְסִנֵּי הַשָּׁמֶשׁ עַד-אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם אֹרֹו
 יב יִתְמַלֵּא וּבְשָׂהוּא מֵאִיר קָלוֹ אֹרֹו נִשְׁלַם בַּשָּׁמַיִם: וּבְיוֹם הַרְאִשׁוֹן

עח. השמש והירח - בידול הידה והתמעטותו.

ואלה שמות. בנוסח הכושי נשתבשו שמות השמש והירח מרוב העתקת -
 אור-חרס. בכושי ארְיַרס. - חמה. בכושי תַמַס (חית בתיו נשתבשה והיא בסמך). -
 אישׁוניה. בכושי אַסְנָנְי - לבנה. בכושי אַבְלָל - בן-כסה. בכושי בְּנָס. - ירת.
 בכושי אַרְא. -

עח
ג

יג יקרא מולד כי ביום ההוא יעלה עליו האור: והנה הנהגה מלא
 בעצם היום שהשמש יגדל במערב ומן המזרח הוא עולה בלילה
 וכל הלילה יאיר הנהגה ער-נרם השמש ממולו והנהגה נראה מול
 יד השמש: המקום אשר משם יצא אור הנהגה שמה ישוב להעלה
 ער-העלה כל-האור וימי הנהגה יחלפו והנה עגול ריק בלי אור:
 טו ושלשה חדשים של שלשים יום יעשה ובעתו בשיבת-מצט יעשה
 שלשה חדשים של עשרים ותשעה ימים החדש ואז יעשה
 הטמעותו במועדו הראשון ובשער הראשון למאה ושבעה ושבעים
 טז יום: ובעת צאתו יראה שלשה חדשים לשלשים יום החדש
 יז ולשלשה חדשים יראה תשעה ועשרים החדש: בלילה יראה
 בעין אדם עשרים יום בכל-שעם וביום יראה בעין הרקיע כי אין
 בו כל-דבר מלבד אורו:

עט ועתה בני הראיתיה הפל והק-כל-בוכבי השמים נשלים:
 ב ויראני את כל-חכי אלה לכל-יום ולכל-מועד ממשל ולכל-שנה
 ג ולצאתה ולמשפטה בכל-חדש ובכל-שביע: והתמעות הנהגה אשר
 ד תהנה בששת השערים כי בששת השערים האלה ישלם אורו וקנה
 תהנה תחלת התמעותו: [וההתמעות] אשר תהנה בשער הראשון
 ה בעתה ער-אשר ישלמו מאה ושבעה ושבעים יום לפי חשבון
 השבעות עשרים ותשעה [שבעות] ושני ימים: הוא יתמצט מן
 ו השמש וממערבת הבוכבים קמשה ימים בזמן אחר בדיוק ובעת
 שיהקום הנה אשר ראית יגמר: זה מראה כל-מאור וסרשתי
 אשר הראני אוריאל המלאך הראש שהוא מנהיגם:

פ ובמים קהם ענה אוריאל המלאך ויאמר אלי חנוך הנה
 הראיתיה הפל ואגל-לך הפל למען תראה את-השמש ואת-
 הנהגה ואת-מנהיגי בוכבי השמים וכל-המסוככים אותם מעשיהם
 ג ועמיהם ומוצאיהם: וכימי החוטאים תקצרה השנים ונדעם
 ד באדמותיהם ובשדותיהם ואחר וכל-דבר על-הארץ ישנה ולא
 יראה בעתו והנשם יכלא והשמים יעצרו: ופרי האדמה בימים
 ד קהם אסיל יתנה ולא יגדל בזמנו ופרי העץ בעתו יכלא: והנהגה

עט. חורה על חקים אחדים.

פ. החוטאים גורמים במעשיהם לשינויים בחקי הטבע.

ה ישנה את-הקו ולא יראה בַּעֲתוֹ: וּבַיָּמִים הֵהֵם יִרְאֶה וְהִשְׁמַשׁ
 ו בשָׁמַיִם וּמִהַלֵּךְ יִהְיֶה וּבְעַרְבּוֹ בַּקְּצוֹת הַמְּרֻכְבָּה הַגְּדוּלָּה בְּמַעְרָב
 ז וְהִרְבֵּה לְהֵאִיר מִמִּשְׁשֵׁט הַמְּאֹר: וּרְבִיּוֹת מְרֵאשֵׁי הַפּוֹכְבִּים יַעֲבִרוּ
 ח חֲקֵם וְשֹׁנוֹי אֲרַחֲוִיתֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם יִרְאוּ בְּמוֹעֲדֵיהֶם הַסְּקוּדִים עֲלֵיהֶם:
 ח וְכָל-מַעֲרַבֵּת הַפּוֹכְבִּים תִּסְמַר מִן-הַחֻשָּׁאִים וּמִחֻשְׁבֵּת וְהַיּוֹשְׁבִים עַל-
 הָאָרֶץ תִּתְעַהֵב בָּהֶם וְסָרוּ מִכָּל-דְּרָכֵיהֶם תּוֹעִים יִהְיוּ וְלֹא-לֵהִים יִחְשְׁבוּם:
 וּרְבֵתָה הַרְעָה עֲלֵיהֶם מִשְׁשֵׁט יָבֵא עֲלֵיהֶם לְאֵבֶד הַכֹּל:

פא וַיֹּאמֶר אֵלַי חֲנוּךְ הַתְּבוּנָה בְּלַחֹת הַשָּׁמַיִם וְקִרְאתָ הַכְּתוּב
 ב עֲלֵיהֶם וַיִּדְעַתְּ אֶת-הַכֹּל אֶחָד לְאֶחָד: וְאַתְּבוּנָה בְּלַחֹת הַשָּׁמַיִם
 ג וְאַקְרָא אֶת-כָּל-הַכְּתוּב וְאֵבִין הַכֹּל וְאַקְרָא סֵפֶר כָּל-מַעֲשֵׂי הָאָדָם
 ג וְכָל-יְלִידֵי כֶּשֶׁר אֲשֶׁר יִהְיֶה עַל-הָאָרֶץ עַד דְּרוֹת עוֹלָם: וְאַבְרָרָה
 ד אֶת-הָאָדוֹן הַגְּדוֹל מֶלֶךְ הַכְּבוֹד לְעוֹלָם עַל-עֲשֻׂתוֹ אֶת-כָּל-מַעֲשֵׂי
 ד וְאַשְׁבַּח אֶת-אֱלֹהֵי עַל-אָרֶךְ אִפּוֹ וְאַבְרָכָהוּ בְּעַד בְּנֵי-הָאָדָם:
 ד וַאֲמַר אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ הַמֵּת בְּצַדִּיקָה וּבְטוֹב אֲשֶׁר אֵין כָּל-כְּתָב אֲשֶׁמָּה
 ה נִכְתָּב עָלָיו וְאֲשֶׁר יוֹם הַדִּין לֹא-יִמָּצֵא נִגְדוֹ: וְשִׁבַּעַת הַקְּדוֹשִׁים
 ה הֵהֵם הַקְּרִיבוֹנֵי וְנִשְׁימוֹנֵי עַל-הָאָרֶץ לִפְנֵי סֵתַח בֵּיתִי וַיֹּאמְרוּ אֵלַי
 ו הַיּוֹדֵעַ הַכֹּל לְבַגְּתָה לְמַתּוֹשְׁלַח וְהִרְאִיתָ לְכָל-בְּנֵיהָ כִּי כָל-כֶּשֶׁר לֹא-
 ו יִצְדַּק לִפְנֵי אֱלֹהֵי בִי-הוּא בּוֹרְאָם: שְׁנֵה אַחַת נַעֲזְבָה עִם-בְּנֵיהָ עַד-
 ז צוֹתָהּ לְלַמֵּד אֶת-בְּנֵיהָ וּכְתַבְתָּ לָהֶם וְהַעֲיִדוֹת בְּכָל-בְּנֵיהָ וּבְשֵׁנָה
 ז הָאֲחֵרַת יִקְחוּהָ מִקְרָבָם: וְאַמֵּץ לָבָה כִּי הַטוֹב יוֹדִיעַ צַדִּיקָה לְטוֹב
 ח צַדִּיק עִם צַדִּיק יִשְׁמַח וּבְרָכּוֹ זֶה אֶת-זֶה: וְהַחֻשָּׁאִים עִם-הַחֻשָּׁאִים
 ט יָמוּתוּ וּפּוֹשֵׁעַ עִם-פּוֹשֵׁעַ יִקְבָּע: וְעוֹשֵׂי צַדִּיקָה עַל-מַעֲשֵׂי בְנֵי הָאָדָם
 י יָמוּתוּ וְעַל-מַעֲשֵׂי הַרְשָׁעִים יִאָּסְפוּ: וְיִכְלוּ לְדַבֵּר אֵלַי בַּיָּמִים הֵהֵם
 וְאַבָּא אֶל-עַמִּי בְּבָרְכֵי לְאָדוֹן הָעוֹלָם:

פב וְעַתָּה מַתּוֹשְׁלַח בְּנֵי כָל-אֵלֶּה אֲסַסְרֶנּוּ לָהּ וּכְתַבְתִּי לָהּ וְגַלִּיתִי לָהּ
 הַכֹּל וְנִתְתִּי לָהּ סְפָרִים עַל-כָּל-אֵלֶּה וְאַתָּה בְּנֵי תִשְׁמַר אֶת-הַסְּפָרִים
 ג מִדַּר אֲבִיהָ לְמַעַן תִּמְסְרֶם לְדְרוֹת הָעוֹלָם: הַכְּמָה נִתְתִּי לָהּ וּלְבְנֵיהָ

ו בימים ההם... הגדולה במערב. לשון זה מפריע את ההמשך העוסק בירח.
 ולפי צ'ארלס אין מקומו כאן. ואף הוא תיקן המוסגר במרובעים. ובנוסף הכושי שיעורו
 של הלשון: ובימים ההם יראה בשמים ובאה בצרת בקצות המרכבה הגדולה במערב. -
 פא. לוחות השמים ושליחותו של חנוך.
 פב. דברי חנוך אל מתושלח במסרו לו את ספרי החכמה.

ט ה

אשר יהיו לה למען אשר יתנום לבניהם לדרות את-ההקמה הזאת
העולה על-מחשבכם: והמבינים זאת לא ינומו והאוינו ללמד את-
ההקמה הזאת ונעמה לאוקליה ממאכלי-תאנה: אשרי כל-הצדיקים
ההולכים בדרך צדקה ואין בהם חמא בחוסאים מקסר כל-ימיהם
אשר ילך השמש בשמים בבואו ובצאתו בשערים שלשים יום
עם-שרי האלפים ממערכת הבוכים ועם-ארבעת הנוקסים המבדילים
בין ארבעת חלקי השנה אשר ינהיגום ויבאו אתם ארבעה ימים:
ובהם יתעו אנשים ולא יחשבום בחשבון כל-העולם פי מועים הם
האנשים ולא ידעום במשפטם: פי הם בחשבון השנה יבאו וקאמת
יךשמו עד-עולם אחד בשער הראשון ואחד בשער השלישי ואחד
ברביעי ואחד בששי והשנה תשלם בשלש מאות וארבעה וששים
יום: ודברו קום והחשבון הראשון שלם פי המארות והחדשים
והמועדים והשנים והנמים הראני אוריאל ונגל-לי אשר ארון כל-
בריאת תבל הסקידהו על אבא השמים: ולו השלטון על-לילה
יום בשמים להאיר האור לבני האדם שמש ירח וכוכבים וכל-
פחות השמים הבוכים בגלגליהם: ואלה מערכות הבוכים אשר
תבאנה במקמותיהן ובעמיהן ובמועדיהן ובחדשיהן: ואלה הם שמות
מנהיגיהם השומרים הבאים בעמיהם אלה המנהיגים למקמותיהם
למערכותיהם לעמיהם לחדשיהם במקמולתם ובמושבותיהם: ארבעת
מנהיגיהם המבדילים את-ארבעת חלקי השנה יבאו בראשונה
ואחריהם שנים עשר מנהיגי המערכות המבדילים את-החדשים
ולשלש מאות וששים היום שרי אלפים המחלקים את-הנמים
ולארבעת הנמים הנוקסים עליהם מנהיגים המחלקים את-ארבעת
חלקי השנה: ושרי האלפים האלה נוקסים בין מנהיג למנהיג כל-
אחד מאחורי התנה ומנהיגיהם הם המחלקים: ואלה שמות
המנהיגים המחלקים ארבעת חלקי השנה אשר קדרו מלביאל
אלימלך ומלאיאל ונראל: ושמות מנהיגיהם אדנראל וישושאל
ואלומיאל אלה השלשה ילכו אחרי מנהיגי המערכות ההולכים
אחרי מנהיגי התחנות המחלקים ארבעת חלקי השנה: בראשית
השנה יזרח בראשונה ומשל מלביאל הנקרא בשמו סימני ושמש
וכל-ימי ממשלתו אשר ישלט תשעים ואחד יום: ואלה אותות

הַיָּמִים הַנִּרְאִים עַל־אֶרֶץ בְּיָמַי מִמְּשַׁלְתּוֹ וְעַד הַחֵם וּמְנוּחָה וְכָל־
 הָעַצִּים יַעֲשׂוּ סְרִי וְעָלִים יֵצְאוּ עַל־כָּל־הָעֲצִים וּבָשָׁל קָצִיר הַחֹשֶׁה
 יו וּסְרָסִי־וַנְּרָדִים וְכָל־הַסְּרָחִים יֵצְאוּ בַּשָּׂדֶה וְעַצִּי הַחֶרֶף יִיבָשׁוּ: וְאַלֶּה
 שְׁמוֹת הַמְּנַהֲיִים אֲשֶׁר תַּחְתִּיבֵם בְּרָעַל וְלִבְשָׂאֵל וְאַחַר הַנוֹסֶף שֶׁ־
 יח הָאֵלֶף שְׁמוֹ אֶלְיָסָף וַיְמִי מִמְּשַׁלְתּוֹ תָּמוּ: הַמְּנַהֵיג הַשְּׁנַי אַחֲרָיו הוּא
 אֶלְיָמֶלֶךְ שֶׁנִּקְרָא שְׁמוֹ שֶׁמֶשׁ זֶרַח וְכָל־יְמֵי אוֹרוֹ אֶחָד וַתִּשְׁעִים יוֹם:
 יט וְאַלֶּה אוֹתוֹת יָמָיו עַל־הָאֶרֶץ מִרְרוֹת וַיִּבָּשׁ וְהָעֲצִים יוֹצִאוּ סְרָסִים
 גְּמוֹר וּנְתָנוּ אֶת־כָּל סְרָסִים גְּמוֹר וּבָשָׁל וְהַצֹּאֵן תַּתְּחַבְּרָנָה וַתַּעֲבְרָנָה
 וְכָל־סְרֵי הָאֶרֶץ יֵאָסֶף וְכָל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה וּבַגֶּת אֶלֶה יִהְיוּ בְּיָמַי
 כ מִמְּשַׁלְתּוֹ: וְאַלֶּה הֵם הַשְּׁמוֹת וְהַמַּעֲרָבוֹת וּמְנַהֲיֵי שְׂרֵי הָאֵלֶסִים הֵהֵם
 גְּדָעַל קָעַל וְהָעַל וְשֵׁם שֶׁ־הָאֵלֶף הַנוֹסֶף עֲלֵיהֶם אֶסְסָעַל וַיְמִי
 מִמְּשַׁלְתּוֹ תָּמוּ:

סג וַעֲתָה מִתּוֹשְׁלַח בְּנֵי אֶרֶץ־הַמִּזְרָאֹת אֲשֶׁר רָאִיתִי
 כ וְאַסְפָּרֶם לְסַנְיָה: שְׁנֵי מִרְאוֹת רָאִיתִי לְסַנְיָה נִשְׂאֵי אִשָּׁה וְהָאֶחָד לֹא
 יָרָמָה לְשַׁנְיָה הָרֵאשׁוֹן בְּלִמְדֵי לְכַתֵּב וְהַשְּׁנַי לְסַנְיָה נִשְׂאֵי אֶת־אִמָּה
 ג וְאַרְאֵה מִרְאֵה נֹרָא וְעֲלִיהֶם הַתַּסְּלִלְתִּי אֵל אֲדֹנָי: שׁוֹכֵב הָיִיתִי בְּבֵית
 מְהַלְלָעַל אָבִי הַזֶּקֶן וְאַרְאֵה בַּמִּרְאֵה וְהִנֵּה הַתְּמוּטָמוּ הַשָּׁמַיִם וַיִּבְקַעַו
 ד וַיִּסְלֹו לְאֶרֶץ: וּכְאֲשֶׁר נִסְלֹו לְאֶרֶץ וְאַרְאֵה וְהִנֵּה הָאֶרֶץ נִבְלָעָה בְּתוֹהֶם
 גְּדוּלָה וְהָרִים נִתְּלוּ עַל־הָרִים וַיִּבְקַעוֹת עַל־גְּבֻעוֹת סָבְעוּ וְעַצִּים
 ה גְּבוּהִים נִעֲקְרוּ מִשְׁרָשִׁיָּהֶם וַיִּסְלֹו וַיִּטְבְּעוּ בְּתוֹךְ תוֹהֶם: וַדָּבָר נִסְלַ
 ו אֶז לְתוֹךְ סִי וְאִשָּׁא קוֹלִי לִקְרָא וְאָמַר הָאֶרֶץ נִחְרָבָה: וּמְהַלְלָעַל
 ז אָבִי הַזֶּקֶן הִעִירֵנִי כִּי שָׁכַבְתִּי אֶצְלוֹ וַיֹּאמֶר אֵלַי לָמָּה תִּבְעַק קְבָה
 בְּנֵי וְלָמָּה קְבָה תִּיִלְלִיל: וְאֶגִּיד־לוֹ אֶת־כָּל־הַמִּרְאֵה אֲשֶׁר רָאִיתִי
 וַיֹּאמֶר אֵלַי נֹרָאוֹת רָאִיתָ בְּנֵי מִרְאֵה קָשָׁה בְּחִלּוּמָה מִסְּתֵרֵי כָּל־
 ח חַטָּאת הָאֶרֶץ בְּתוֹהֶם תִּטְבַּע וְחָרְבָן גְּדוֹל תִּחְרַב: וַעֲתָה בְּנֵי קוּמָה
 וְהִתְחַנְּנָה לְאֶדוֹן הַכְּבוֹד כִּי אֲמוּנָה כָּה לְמַעַן יִשָּׂאֵר שְׂאֵר עַל־הָאֶרֶץ
 ט וְלִכְל יִמְרִיב אֶת־כָּל־הָאֶרֶץ: בְּנֵי כָל־זֶה יָבֹא מִן־הַשָּׁמַיִם עַל־הָאֶרֶץ

חלק ד': שני מראות [היסטוריים] (פג-ז).

פג-פד. מראה החלום הראשון על המבול וחפלת חנוך.

שני מראות ראיתי. בחלום. אבל שאר מראות חנוך שבספר בהקיצ היו.
 שהראוהו המלאכים לאחר שהעלוהו למרום. - לפני נשאי אשה. חנוך נשא אשה
 בהיותו בן ס"ה (כרא' ה' כ"א) ושם אשתו עֲדָנָה (לקמן פ"ה ג'). -

י וְחָרַבְנָה גְדוֹל יִהְיֶה עַל־הָאָרֶץ: אֲמַרְיִכֹן קָמְתִי וְאֶתְסַלֵּל וְאֶתְחַנֵּן
 יא וְאֶשְׂאֵל וְאֶקְרָא אֶת־תְּסַלְתִּי לְדָרוֹת עוֹלָם וְאֶרְאֶה הַכֹּל מִתּוֹשְׁלָח
 בְּנֵי: וּבְצִאתִי לַמָּקֶה וְאֶרְאֶה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הַשָּׁמֶשׁ יוֹצֵא בְּמִזְרַח
 וְאֶת־הַיָּרֵחַ יוֹרֵד בְּמַעְרָב וּבֹכָבִים אֲתָדִים וְאֶת־הָאָרֶץ קָלָה וְכֹל־
 דָּבָר כַּאֲשֶׁר הִכְיִנְהוּ מִבְּרֵאשִׁית וְאֶבְרָךְ אֶת־אֲדֹנָי הַמַּשְׁקֵם וְאֶרְוִמְקִנְהוּ
 אֲשֶׁר הוֹצִיא אֶת־הַשָּׁמֶשׁ מִחִלְכוֹת הַמִּזְרָח וַיַּעַל וַיִּזְרַח עַל־פְּנֵי־
 הַשָּׁמַיִם וַיִּנְשֵׂא וַיִּלָּךְ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר הִרְאָהוּ:

סד וְאֶשָּׂא אֶת־עֵינַי בְּצַדֶּךָ וְאֶבְרָךְ אֶת־הַקְּרוֹשׁ וְהַגְּדוֹל וְאֶשִׁים בְּרוּם
 טו וּבְלִשׁוֹן בָּשָׂר אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְבְנֵי בְשַׂר־אָדָם לִמְעַן יִדְבְּרוּ
 טז כִּי וַיִּמַּן לָהֶם רוּחַ וְלִשׁוֹן וְסָה לִמְעַן יִשְׁיחוּ בָהֶם: בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵי
 טז הַמַּלְךְ הַגְּדוֹל וְהַגְּבוּר בְּגִדְלֶךָ אֲדֹנָי קָל־בְּרִיאת הַשָּׁמַיִם מַלְךְ הַמַּלְכִּים
 וְאֱלֹהֵי קַל־הָאָרֶץ וּמַמְשִׁלְתָּהּ וּמְלַכְוִתָּהּ וְגִדְלָהּ יַעֲמִדוּ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמִים וְשִׁלְטוֹנָהּ לְכָל־הַיּוֹרֵי הַדָּרוֹת וְכָל־הַשָּׁמַיִם בְּסֻמָּה לְעוֹלָם וְכָל־
 טז הָאָרֶץ הַרְוִם רִגְלֶיךָ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים: כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ וְאַתָּה
 טז תִּמְשַׁל בְּכָל וְכָל־דָּבָר לֹא יִשְׁלָא מִמָּךְ חֻקְמָה לֹא תִעָבֵר מִמְּכוֹן
 טז בְּסֻמָּה וְלֹא תִסְלַף מִפְּנֵיךָ וְאַתָּה תִדְעַ וְתִרְאֶה וְתִשְׁמַע הַכֹּל וְאִין קָל־
 טז דָּבָר נִסְתָּר מִמָּךְ כִּי אַתָּה תִרְאֶה הַכֹּל: וְעַתָּה מִלֵּאכֵי שְׁמִיךָ הַרְשִׁיעוּ
 טז וְעַל־בְּשַׂר־אָדָם יִהְיֶה אִפְּךָ עַד־יוֹם הַדִּין הַגְּדוֹל: וְעַתָּה אֱלֹהִים
 טז וְאֱלֹהֵי וּמַלְךְ גְּדוֹל אֶתְחַנֵּן וְאֶשְׂאֵל מִמָּךְ לְקַבֵּל תְּסַלְתִּי לְהַשְׂאִיר לִי
 טז שְׂאֵרִית עַל־אָרֶץ לְבִלְתִּי הַשְׁחִית בְּשַׂר־אָדָם וְלַעֲשׂוֹת הָאָרֶץ שְׁמָמָה
 טז לְהִיּוֹת חֶרֶבֶן עוֹלָם: וְעַתָּה אֱלֹהֵי מַחַה מַעַל הָאָרֶץ אֶת־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר
 טז עוֹבֵר אִפְּךָ וּבְשַׂר־הַצֶּדֶק וְהַיֹּשֵׁר תִּקְיִם לְנַטֵּעַ זֶרַע עוֹלָם וְאֶל־תִּסְתַּר
 טז פְּנֵיךָ מִתְּסַלַת עֲבָדֶיךָ אֱלֹהֵי:

סה וְאֲמַרְיִכֹן רְאִיתִי חֲלוֹם אַחַר וְאֶרְאֶה בְּנֵי אֶת כָּל־הַחֲלוֹם:
 טז וַיִּשָּׂא חֲנוּךְ אֶת־קוֹלוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־מִתּוֹשְׁלָח בְּנֵי אֱלֹהֵי בְּנֵי אֲדָבָר שָׁמַע

א הַכִּינָהוּ. בְּרוּךְ שְׁעִיקְרוּ הַכִּינָהוּ (בכ"ף). וּבְכוּשֵׁי הַכִּינָהוּ (בב"ית). כִּי כִיף בְּבִיחַ נִתְחַלְפָה לוֹ
 לְמַתְרַגֵּם הַרְאִשׁוֹן. —
 טז יִחַרְהָ אִפְּךָ. בְּכוּשֵׁי: יִהְיֶה אִפְּךָ. —

סה-3. מִרְאֵה הַחֲלוֹם הַשְּׁנִי שֶׁל חֲנוּךְ — תּוֹלְדוֹת הָעוֹלָם מֵאֲדָם הַרְאִשׁוֹן וְעַד כִּיָּאֵת הַמְּשִׁיחַ.
 בְּנֵי הָאָדָם נִמְשְׁלוּ בְּעֵלֵי חַיִּים אַחֲרֵי: אֲבוֹת הָאוּמָה הַיִּשְׂרָאֵלִית נִמְשְׁלוּ בַּפְּרִים, וְהַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם — בְּצֹאן.
 אוֹמוֹת הָעוֹלָם נִמְשְׁלוּ בַחַיּוֹת רַעוּת וּבְעוֹפּוֹת דּוֹרְסִים. הַמַּלְאכִּים — הַנְּפִילִים — בְּכוּכָבִים, וְהַמַּלְאכִּים שְׁבַשְׁמִים —
 בְּבְנֵי אָדָם. אִף שֶׁ שְׁמַיִם נִמְשְׁלָה בְּאֲדוֹנֵי הַצֹּאן. —
 טה. אָדָם וְחוּהָ וּבְנֵיהֶם.

ג דברי הטה אוקה ולשמעו מראה מלום אביה: לפני נשאי את-ערה
 אמה וארא במראה על-משקבי והנה בן-בקר יוצא מן-הארץ ובן
 הבקר הנה לבן ואמריו יצאה עגלת-בקר ואמה יצאו שני בני-
 ד בקר אחד מהם שחור והשני אדם: וינח בן-הבקר השחור את-
 הָאָדָם ויַרְדֵּפֵהוּ עַל-הָאָרֶץ וּמָאֵז לֹא-יִבְלֵתִי לְרֹאוֹת עוֹד אֶת-בֶּן-
 הַבָּקָר הָאֵלֶּם: וּבֶן-הַבָּקָר הַשְּׁחֹרָה גָּדַל וְעִגְלַת הַבָּקָר בָּאָה אֵתוֹ
 וַאֲרָא פָּרִים רַבִּים יָצְאוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר דָּמּוּ אֵלָיו וְהִלְכוּ אַחֲרָיו: וְהִסְרָה
 הַרְאִשׁוֹנָה יָצְאָה מֵאֵת שְׁנֵי בְּנֵי-הַבָּקָר הַרְאִשׁוֹן לְבִקְשׁ אֶת-בֶּן-
 הַבָּקָר הָאֵלֶּם וְלֹא מִצְאָתוֹ וַתְּקוֹנֵן קִינָה גְדוֹלָה עָלָיו וַתַּחֲפֹשֶׂהוּ:
 וַאֲרָא עַד-אֲשֶׁר בָּא אֵלֶיהָ בְּנֵי-הַבָּקָר הַרְאִשׁוֹן וַיְגִיחָהּ וַיִּלְמַן הַעֵת
 הַהִיא לֹא-נִצְטָה עוֹד: וְאַחֲרֵי-כֵן יָלְדָה בְּנֵי-הַבָּקָר לְבָן אֶחָד וְאַחֲרָיו
 ט יָלְדָה בְּנֵי-בָקָר רַבִּים וּפְרוֹת שְׁחֹרוֹת: וַאֲרָא בְּשִׁנְתִּי אֶת-בְּנֵי-הַבָּקָר
 הַלָּבָן הַהוּא וְהִנֵּה גָּדַל גַּם-הוּא וַיְהִי לְבֶן-בָּקָר גְּדוֹל לְבָן וּמִמֶּנּוּ
 יָצְאוּ בְּנֵי-בָקָר לְבָנִים לְרֹב וַיִּדְמוּ לוֹ: וְהֵם הִחֲלוּ לְהוֹלִיד בְּנֵי-בָקָר
 לְבָנִים רַבִּים אֲשֶׁר דָּמּוּ אֵלֵיהֶם הָאֶחָד הַלֵּךְ אַחֲרֵי הַשְּׁנֵי:
 טו וַאֲרָא עוֹד בְּעֵינַי כְּאֲשֶׁר נִשְׁנֵתִי וַאֲרָא אֶת-הַשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְהִנֵּה
 ב כּוֹכַב נֹסֵף מִן-הַשָּׁמַיִם וַיִּקָּם וַיֵּאכַל וַיַּרְעָה בֵּין הַפָּרִים הַהֵם: וְאַחֲרָיִ-
 כֵּן רָאִיתִי אֶת-הַפָּרִים הַגְּדוֹלִים וְהַשְּׁחֹרִים וְהִנֵּה הִתְלַיְפוּ כָּלָם אֶת
 ג רַפְסֵיהֶם וּמְרַעִיהֶם וְאֶת-בָּקְרָם וַיִּחֲלוּ לַחֲיוֹת הָאֶחָד עִם-הַשְּׁנֵי: וְעוֹד
 רָאִיתִי בְּמִרְאֵה וְאַבִּיט אֶל-הַשָּׁמַיִם וְהִנֵּה רָאִיתִי כּוֹכְבִים רַבִּים יוֹרְדִים
 וְנוֹסְלִים מִן-הַשָּׁמַיִם אֶל-הַכּוֹכַב הַרְאִשׁוֹן הַהוּא וַיְהִי לְבֶנִי בָּקָר בֵּין
 ד הַבָּקָר הַהוּא וַיַּרְעוּ עִמָּהֶם: וְאַבִּיט אֵלֵיהֶם וַאֲרָא וְהִנֵּה כָּלָם מוֹצִיאִים
 עֲרוֹמֵיהֶם כְּפֹסָקִים וַיִּחֲלוּ לַעֲלוֹת עַל-פְּרוֹת הַפָּרִים וַתַּעֲבֹרָה כָּלָן

טו בן-בקר. בכושי בא השם להב. ושם זה משמעותו לפי ההמשך שבפרשה: קר או
 סה ובריבוי: פרים או פרות או בקר. - הכל לפי הענין. - לבן. סמל הצדק (השוה
 ישע' א' יח. תהל' נ"א ז'). - הרמו שבפסוק זה הוא לאדם וחוה ולקין - השחור
 ח ולהבל - האדום (שנשפך דמו ע"י קין). - ועגלת הבקר באה אתו. אשתו של קין
 ו שגולדה אתו תאומים ושמה עון (ס' היובלים ד' א' וס'). - חוה יצאה לבקש את הבל.
 ע' היובלים ד' ז', שאדם וחוה התאבלו על הבל שמונה ועשרים שנה. - וארא עד-
 ט-ח אשר... ארמיסמוס (השוה דנ' ז' ס'). - בן-בקר לבן. שת. - בפיט מדובר על שת. -
 טו. קלקול המלאכים עם בנות האדם.

טו-א כוכב נפל מן השמים. עזואל (השוה פ"ח א'). - פילים במלים וחמורים.
 רמו לבי מיני הענקים (ע' בפ"י ז' ב'). -

ה ותלךנה סילים גמלים ותמורים: וכל־הסרים נראו ותרדו מפניהם
ו ונחלו לנשך בשניהם ולבלע ולגנח בקרניהם: ונחלו לבלע את־
הסרים ההם והנה כל־בני הארץ נתלו לרעד ולחיל לפניכם
ולברח מפניהם:
פו ועוד ראיתי בהחלם לגנח זה את־זה ולבלע זה את־זה
ב והארץ הסלה לזעק: ואשא עיני שנית אל־השמים וארא במראה
ג והנה יצאו מן־השמים ברמות אנשים לבנים וארבעה יצאו מן
המקום ההוא ושלושה אתם: והשלושה אשר יצאו באסרונה
אחזוני בגדי וישאוני מעם־משפחות הארץ ויעלוני אל־מקום גבוה
ד ויראוני מגדל נשא מעל לארץ וכל־הנבטות היו שסלות ממנו:
ויאמרו אלי שבה פה ער־אשר תראה את כל־אשר יבא על־
הסילים והגמלים והתמורים ועל־הבוקבים והסרים ועל־קלם:
פח וארא אחר מן־הארבעה ההם אשר יצאו בראשונה והוא
אחז את־הבוקב הראשון ההוא אשר נסל מן־השמים ויאמר את־
גדיו ואת־רגליו וישליכוהו אל־תהום ותהם צרה היא ועמקה ונוראה
ב ותשקה: ואחר מהם שלף קרב ויתנה אל־הסילים והגמלים
ג והתמורים ונחלו להבות זה את־זה וכל־הארץ רערה בגללם: עוד
אני רואה במראה והנה אחר מן־הארבעה ההם אשר יצאו השליף
עליהם [ואבנים] מן־השמים ויאסף ויקח את כל־הבוקבים הגדולים
אשר ערוסיהם בערות מוסים ויאסרו את־קלם ידיהם ורגליהם
וישליכוהו אל־תהום הארץ:
פס ואחר מן־הארבעה הלך אל־הסר הלכן ויודע לו סוד מבלי
שיתרד הוא נולד פה ויהי לאדם ויבדלו סבה גדולה וישב
ב בתוכה ושלושה פרים ישבו אתו בתבה והיא מכסה עליהם: ואשא

פז. ביאת שכנת מלאכי הראש.

פז ב בדמות אנשים לבנים. הם המלאכים שלא חסאו. בני אדם נמשלו בחיות. ומלאכים - בבני אדם. -

פח. עונשם של הנפילים ע"י מלאכי הראש.

פח שהושלך למדבר של בית הדודי (ע' שם). - השוה י' ס' - י'. - השוה י' י"א - י"ב. -

פס. א-ס: המבול והצלתו של נח.

פס השוה י' א' - ג': אוריאל משתלח אל נח לגלות לו על ענין המבול שעתיד להיות. - ושלושה פרים. שם חם ויפת. - מכסה עליהם. השוה ברא' ז' ט"ז ויסגר

ג עיני שנית לצד השמים וארא נג גבוה ועליו שבע ארבות והארבות
 מזילות מים רבים אל-תוך גדרה אמת: וארא עוד והנה מעינות
 נסתחו בארץ על-שני הגדרה הגדולה ההיא והמים בהם הסלו
 לגבר ולהתנשא על-הארץ וארא את-הגדרה עד-אשר קל-
 ד שניה כמו מים: והמים והמשקה והאד נברו עליה וארא את-גבה
 המים ויגבהו המים מעל גבה הגדרה ויזרמו מעל הגדרה
 ה ויעמדו על-הארץ: וקל-בקר הגדרה נאספו וחדו עד-אשר
 ו ראיתי בשבועם ויבלעו ויאבדו במים: והתקה שטה על-שני המים
 וקל-הסרים והסילים והגמלים והסמורים צללו עד-הקרקע עם-קל-
 חתי עד-אשר לא יכלתי עוד לראותם והם לא יכלו להקלט
 ז ויאבדו ויצללו בתהמות: וארא עוד במראה עד-אשר ארבות
 המים הקרקו מעל הנג הגבוה ומעינות הארץ נקברו ותהמות
 ח אחרות נסתחו: ונחלו המים לרדת אל-תוכן עד-אשר נגלתה הארץ
 ט והתקה גחה על-הארץ והחשך חלף ויהי אור: והסר הלכין אשר
 היה לאדם יצא מן-התקה ושלשת הסרים אתו ואחד משלשת
 הסרים היה לקן וידמה לשר ואחד מהם היה אדם כדם ואחד
 י שחור והסר הלכין נסרד מאתם: ונחלו להוליד את-חנת השנה
 ואת-העופות ויהיו מהם קלם למשפחותיהם אריות ונמרים וזאבים
 וקלבים וצבועים וסוירי-נשר ושועלים ושסנים וסוירים ונצים ואיות
 יא ודיות ונשרים ועורבים ובתוכם נולד סר לקן: ונחלו לנשר איש
 את-רעהו והסר הלכין ההוא אשר נולד בתוכם הוליד סרא וסר
 יב לקן אתו והסרא רקה: והסר ההוא אשר נולד ממנו הוליד סויר-
 יג יער שחור ושה לקן וסויר-הנער ההוא הוליד סוירים רבים והשה
 ההוא הוליד שנים עשר צאן: וכאשר נדלו שנים עשר הצאן
 יד בהם ויתנו את-האחד מהם לסמורים והסמורים בהם נתנו גם-הם
 את-השה ההוא לזאבים והשה נרל בין הזאבים: וארני הביא את-

אלהים בעדו, ולעיל ס"ז ב'. - נפרד מאתם. נח מת. -

י-כז: ממותו של נח ועד יציאת מצרים.

סר לבן. אברהם. - סרא. ישמעאל (ברא' ס"ז י"ב והשוה ס"יג וס"ז). -
 וסר לבן. יצחק. - חויר-יער שחור. עשו (השוה סמ"ב ס"ג, ס"ט, ס"ז). - ושה
 לבן. יעקב. ישראל נמשלו בצאן מרעיתו של הקביה (ירמ' כ"ג א', תהל' ע"ד א',
 ע"ט י"ג ק' ג'). - האחד מהם. יוסף. - לסמורים. למדינים שהם מצאצאיו של

אחד עשר הצאן להיות אתו ולרעות אתו בין הזאבים וירבו ויהיו
טו לעדר-יצאן רבים: ויחלו הזאבים לרא משניהם וילחצום עד-אשר
אברו את-בניהם וישליכו את-עולליהם אל-נהר מים רבים והצאן
כו החלו לזעק על-אדות עולליהם ולשונע אל-אדוניהם: ושה אשר נצל
מן-הזאבים קרח וימלט אל-חמור-הקבר וארא את-הצאן בבכותם
ויזעקם ויבקשם את-אדוניהם בקל-כחם עד-אשר אלני הצאן ירד
יד לקול הצאן מזבול מרום ויבא אליהם וירעם: ויקרא אל-השה
אשר נמלט מן-הזאבים וידבר אליו על-הזאבים אשר יעיד בהם
יח לבלתי נגע בצאן: והשה הלך אל-הזאבים בדבר אלני ושה
אחר שנשהו וילך אתו ושניהם הלכו ויבאו יחד אל-אספת
יט הזאבים: וידברו אליהם ויעידו בהם לכל-יגעו עוד בצאן וארא
אז את הזאבים בקחצם מאד את-הצאן בקל-כחם והצאן זקנו:
כ ויבא אדניהם אליהם אל-הצאן ויחלו להכות בזאבים בהם
והזאבים החלו לילל והצאן היו שקטים ויחדלו לזעק מאז:
כא וארא את-הצאן עד-אשר יצאו מבין הזאבים ועיני הזאבים חשכו
כב ויצאו הזאבים בהם לרדה אחריו הצאן בקל-חילם: ואדני הצאן
הלך אהם לגחיתם וקל-צאנו הלכו אחריו ושגיו היו מאירים והקבדים
כג ונוקרים למראה: ויחלו הזאבים לרדה אחריו עד-אשר הגיעו
כד אל ים-מים: ויס-המים נבקע והמים שקדו מזה ומזה לסניהם
כה ואדוניהם הוליקם ויעמד ביניהם ובין הזאבים: ולא ראו עוד
הזאבים את-הצאן ההלכים בתוך ים-המים וירדפו הזאבים אחריו
כו הבקשים וירוצו אחריהם אל-תוך ים-המים: ובראותם את-אדני
הצאן וישובו ויברחו משגיו ויס-המים התאסף ויהי עד-מקרה
כז קמבריא-תו והמים שטפו ויגבהו עד-כפותם את-הזאבים: וארא עד-
כח אשר אברו כל-הזאבים אשר נדפו אחריו הצאן ויטבעו: והצאן
עברו מתוך המים ויצאו אל-המקבר אשר אין-שם לא מים ולא
דשא ויחלו לסקח עיניהם וייראו וארא את-אדני הצאן ברעותו

טו ישמעאל הפרא (ע' פי"א). - לזאבים. למצריים. - ושה אשר נצל. משה. - אדני
יט-כ הצאן. כינוי הוא בפרשה זו לאלהיהם של ישראל. - ושה אחר. - אהרן. - ויחלו.
כא גראה שכוונתו למשה ואהרן. ולפי ההמשך צ"ל ויחלו. וחזור אל אדני הצאן. - יציאת מצרים. -
כח-מ: ישראל במדבר - מתן תורה - כיבוש הארץ.
כח-כס ויחלו לפקח את עיניהם. להשיג גודל השגחתו של ה' עליהם. - משה עלה

כט אותם ובתתו להם מים ונדשא ואת-השנה בלקתו ובגחותו אותם: והשנה
 ל קלה על-ראש הסלע הגבוה ואדני הצאן שלקהו אליהם: ואחר-
 כן ראיתי את-אדני הצאן העומד לפניהם ומראהו גדול ונורא
 לא ונשגב וכל-הצאן ראהו וייראו מסניו: וקלם שחרו וירצו מסניו
 ויצעקו אל-השנה אשר אתם אשר הנה בתוכם כי לא-נוכל לעמד
 לג לפני אדונינו להביט אליו: והשנה אשר נחם קלה אל-ראש הסלע
 וניני הצאן החלו להתעור ולסור מן-הדרך אשר הראה להם
 לג והשנה לא ידע: ויקצף אדני הצאן עליהם קצף גדול והשנה
 ידע זאת ונרד מראש הסלע ונבא אל-הצאן וימצא את-רקבם עיניהם
 לד ערות והם סוררים: ובראותם אותו וייראו וירצו מסניו ויחשצו
 לה לשוב אל-מקלאותיהם: והשנה לקח עוד צאן אתו ונבא אל-הצאן
 אשר סוררו ונקל להמיתם והצאן נראו מסניו וישב את-הצאן
 לו אשר סוררו וישובו אל-מקלאותיהם: וארא במראה הנה עד-אשר
 הנה השנה לאדם ויבן בית לאדני הצאן ונבא את-הצאן אל-
 לו הבית ההוא: וארא עד-אשר שכב השנה אשר שגש את-השנה
 אשר נחם וארא עד-אשר קל-גדולי הצאן גועו והקטנים עמדו
 לח במקומם ונבאו אל-מרעה ויקרבו אל-גחל מים: ואז השנה מנבלם
 אשר הנה לאדם נסרד מאתם וישקב וכל-הצאן בקשהו ויצעקו
 על-אדותיו צעקה גדולה: וארא עד-אשר חדלו מצעק על-אדות
 השנה ויעברו את-גחל המים ויקומו אחרים מן-הצאן למנבלים ממת
 ט המנבלים אשר שקבו ויעזבו: וארא עד-אשר באו הצאן אל-
 מקום טוב וארץ נחמדה ונקבדה וארא עד-אשר הצאן שקעו
 טא והבית ההוא והנה בתוכם בארץ הנחמדה: ופעמים נפקחו עיניהם
 ופעמים עורו עיניהם עד-אשר קם שה אחר וינבלם וישיבם קלם
 כט ועיניהם נפקחו: והקלבים והשועלים ודוירי הנער החלו לבלע את-

לא להר סיני וחזר אל ישראל במצות ה' (ככתוב בשמות יט). - בני ישראל צעקו אל
 לב-לו אהרן. - ישראל חטאו בעגל. - לשוב אל מכלאותיהם. כוונתו לחזור בתשובה. -
 לו השנה ההוא. משה. - בית. המשכן. - ויבא את כל הצאן. הביא את ישראל אל
 לו המשכן לעבודת שמים. - שכב. מת. - אהרן מת וכל דור המדבר. - אל מרעה. אל עבר
 לח-לט הירדן המזרחי. - גחל מים. הירדן. - פטירת משה. - אחרים מן הצאן. יהושע וכלב. -
 מ-טא וארץ נחמדה. ארץ ישראל. - על תקופת השופטים הוא מדבר. - שה אחד. בכושי: אחר
 כט (ברייש), וברור שהיה בעברית: שה אחד (בדלית). וכוונתו לשמואל הרמתי. - והכלבים.
 פלשתים (השנה פמיו-מיו). - והשועלים. לפי דילמן כוונתו לעמלק. ולא נראה מפני שהשועלים

חנוך א סמ מג-נב

הצאן עד-אשר הקים אדני הצאן שֶׁה אחר איל אחר מקרבם אשר
 נהלם: והאיל החל לנגף מזה ומזה את-הקלבים את-השועלים
 ואת-חזירי היער קהם עד השמידו קלם: והשֶׁה ההוא אשר נסקחו
 עיניו רָאָה את-האיל אשר הָיָה בקרב הצאן אשר עֹב את-קבורו
 ויחל לנגף את-הצאן ויךמם עליהם וילך בלא-דרך: וישלח אדני
 הצאן את-השֶׁה אל-שֶׁה אחר ויקימהו להיות לאיל ולנהל את-הצאן
 תחת האיל אשר עֹב את-קבורו: וילך אליו וידבר אליו לברו
 ויקימהו לאיל ויעשהו לנגיד ולמנהל הצאן וקבל-אלה הקלבים
 לתצו את-הצאן: והאיל הראשון רדף אחרי האיל השני ויךמם
 האיל השני ויברח מסניו וארא עד-אשר הפילו הקלבים את-
 האיל הראשון: והאיל השני קם וינהל את-הצאן ויהצאן גדלו
 ורבו וקל-הקלבים והשועלים וחזירי היער יראו ויברחו מסניו
 והאיל נגף ויברג את-החיות הרעות והחיות הרעות לא הָיָה קהן
 עוד קל-פח בין הצאן ולא חָמְסו עוד מהם דָּבָר: והאיל הוליד
 קבשים רבים וישקב ושה קשן הָיָה תחמיו לאיל ויהי לנגיד ויהי
 מנהל את-הצאן והפית הָיָה גדול ורחב ויבנה למען הצאן ומגדל
 גבוה וגדול נבנה על-בית אדוני הצאן והפית הָיָה שָׁסֵל והמגדל
 הָיָה רָם וגבוה ואדני הצאן שָׁכַן במגדל ושלחן מלא הקריבו לסניו:
 ועוד ראיתי את-הצאן תועים שגית והולכים בדרךכים רבים ויעזבו
 את-ביתם ההוא ואדני הצאן קרא לאחדים מקרב הצאן וישלחם
 אל-הצאן והצאן החלו לברג קהם: ואחר מהם נצל ולא נהרג

אויבים לישראל כאן עד קרוב לזמן גלות בבל. ואילו עמלק אחרי זמן דוד לא מצאנוהו
 עוד בתולדות ישראל. ולפיכך תצדק דעתו של Charles שהשועלים הם העמונים. שהיו
 אויבים לישראל עד זמן החשמונאים. - וחזירי היער. אדום (השֶׁה פייב, מיג, מיט.
 מג-מד ס"ו). - השמידו כלם. בקטע היווני: רבים (πολλούς). אשר נסקחו עיניו.
 לראות מעשי שאל. - בלא דרך. כך ביווני: ἀνοδίκα, השֶׁה תהלי ויתעם בתהו לא-דרך.
 מה-מו ובכושית: שלא בדרך הישר. - דוד נמשח למלך ע"י שמואל. - שיעור הכתובים ניתן
 מת"מ-מכאן על פי Ch שהלך בעקבות הקטע היווני, ובכושית השיעור הוא כך: מיח, מיחני.
 מהט. אחיכ הלשון: והצאן גדלו ורבו, ואחריו נ'. - את-הצאן. בכושית נוסף: המעטים.
 מהג-נ וביווני אין, ונכון. - דוד מת ושלמה מלך במקומו. - כבר ראה דילמן (ע"י השואה
 לפניו, ס"ו ואילך, ע"ב ואילך) שהבית כאן הוא ירושלים והמגדל - בית-המקדש (ופרש כך
 בעל צוואת לוי י"ד). - ושלחן מלא. קרבנות. - על עשרת השבטים הוא רומז. -
 קרא לאחדים... נביאי ישראל. - להרג בהם. איזבל אשת אחאב הכריחה את נביאי
 ה' (מליא י"ח ד'). - אליהו הנביא ניצל והוכיח את ישראל ואחיכ עלה השמימה. -

ומדתי ונראיתי את-אשר נעשו אם ישמעו למצותי אשר צויתים
 סד אם-לא: אך-הם אל-יךעו זאת ואל-תודיעם ואל-תנהירם כי אם-
 תכתב קל-אבדות הרועים איש איש בעתו והבאת הכל לפני:
 סה וארא עד-אשר הרועים רעו [איש] עתו ויחלו לברג ולאבד יותר
 סו מאשר צווי ויתנו את-הצאן בנד האריות: והאריות והנמרים אכלו
 וקלעו את רב-הצאן וסזירי היער אכלו אתם וישרפו את-המגדל
 סז ויזריבו את-הבית: ואת-עצב הרבה מאד על-המגדל כי גחרב בית-
 סח הצאן ואסר-רכן לא-יכלתי לראות אם-באו הצאן אל-הבית: והרועים
 והנלוים עליהם נתנו את-הצאן לקל-החיות הרעות לקלעם ואיש
 איש מהם בעתו במקסר קבל והאמר יכתב בפסר לאחד אחר
 סט את-הנשמדים: ואיש איש המית והשמיד יותר מהקו ואני החלתי
 ע לבנות ולקלל על-אדות הצאן: וארא בפראה גם-את-הפוסר שהוא
 בקתבו אחת לאחת את-קל-הנשמדים בידי הרועים יום יום ויהי
 עולה ומניח ומראה את-כל אשר נרשם] בפסרו לארני הצאן קל-
 אשר עשו וקל-אשר אבד איש איש מהם וקל-אשר נתנו להשמיד:
 עא והפסר נקרא לפני ארני הצאן ויקח את-הפסר מידו ויקרא בו
 עב ויחממהו ויניחהו: ואסרי בן-ראיתי ברעות הרועים שמים עשרה
 שעה והנה שלשה מן-הצאן שבו ויבאו ויחלו לקומם קל-אשר
 עג נסל מן-הבית ההוא וסזירי היער נסו להסריע בעדם ולא נכלו:
 עג ויחלו לבנות שנית במקדם ויקימו את-המגדל ויקראו לו המגדל
 הקדם וישובו לערך שלחן לפני המגדל אך קל-הלקחם אשר עליו הנה
 עד טמא ולא טהור: ועם-קל-אלה נתעוררו עיני הצאן ולא ראו ונס-עיני
 רועיהם נתעוררו וימקרו אותם לרב בידי רועיהם להשמיד וירקמו
 עה את-הצאן ברגליהם ויבלעום: וארני הצאן החשה עד-אשר נפוצו קל-
 הצאן על-פני השדה ויתקרבו בתוכם והם לא-הצילום מיד החיות:
 עו והכתב את-הפסר העלהו ונראהו ויקראו לפני ארני הצאן ויתחנן
 לפני בעדם ויבקש ממנו עליהם ונראהו את קל-מעשי הרועים
 עז ויעד לפניו נגד קל-הרועים: ויקח את-פסרו וישימהו על-ידו ויצא:

טו-סו האריות, אשור (ע' בפניה). - והנמרים. בכל (שם). - וחזירי היער. אדום (ע'
 במי"ב, והשוה ישע' סיג א'-ד, עובדיה י'-י"ב, יחזי כ"ה י"ב, תהלים קל"ז ז'). -
 טח-עא: למן גלות בבל ועד שיבת ציון.
 עב-עז: למן כורש ועד אלכסנדר מקדון.

ז וארא עד-אשר שלשים ותמשה רועים רעו קכה את-הצאן
 וקלם כלו עתותיהם קראשונים ואמרים נתנו בידיהם לרעותם
 ב בעתם כל-רועה בעתו: ואחר-כך ראיתי במראי את-כל-עוף
 השמים באים הנשרים הדיות האיות והעורבים והנשרים היו
 מנהלים את כל-העופות ויחלו לבלע את-הצאן ולנקר את-עיניהם
 ג ולבלע את-בשרם: והצאן זעקו בירנאכל בשרם על-ידי העופות
 ואני ראיתי ואבה בשנתי על-הרועה שהוא אשר רעה את-הצאן:
 ד וארא עד-אשר נבלעו הצאן על-ידי הקלבים והאיות ולא השאירו
 להם בשר ועור וגידים ולא הותירו רק עצמותיהם לבדן וגם-
 ה עצמותיהם נסלו לארץ וימטו הצאן: וארא עד-אשר עשרים
 ושלשה היו רועים וישלימו בעתותיהם שמונה ותמשים ומנים:
 ו והנה סלאים נולדו לצאן הקלבים ויחלו לסקמ את-עיניהם ולראות
 ז ולקרא אל-הצאן: הם זעקו אליהם ואלה לא האזינו אל-דבריהם
 ח כי תרשים היו מאד ועיניהם קהו מאד מאד: וארא במראה והנה
 התגפלו העורבים על-הסלאים ויתקשו סלה מן-הסלאים ויקרעו
 ט את-הצאן לגזרים ויבלעו: וארא עד-אשר זמחו קרנים לסלאים
 והעורבים גרעו את-קרניהם וארא עד-אשר זמחה קרן גדולה
 י לאחד מן-הצאן ועיניהם נקקחו: ויבט אליהם ועיניהם נקקחו
 יא ויקרא אל-הצאן והאילים ראהו וקלם רצו אליו: ועם-כל-אלה
 נראיתו עד-אשר הנשרים והדיות והעורבים והאיות היו מוקפים
 את-הצאן וימטו אליהם ויבלעו עד-אשר נדמו הצאן אך האילים
 יב הם קכו ויזעקו: והעורבים נלחמו ונריבו אתו ויבקשו להוריד
 יג את-קרנו ולא יכלו לו: וארא עד-אשר באו הרועים והנשרים
 והדיות והאיות ויקראו אל-העורבים כי ישברו את-קרן האיל שהוא
 יד וילקחו ונריבו אתו והוא רב אתם ויקרא לעזרו כי יבא: וארא עד-
 אשר בא האיש אשר כתב את-שמות הרועים ויביאם לפני אדני
 הצאן בא ויעזרהו וישיעהו ונראהו הכל הוא ירד לעזרת האיל:

2. א-ה: מזמנו של אלכסנדר מקדון ועד ממשלת היוונים-הסורים.

שלשים וחמשה. בכושי: שלשים ושבעה. -

ו-יב: מזמן ממשלת היוונים-הסורים ועד מרד החשמונאים.

ויריבו אתו. את האיל. -

יג-ט: התנפלות-הגויים האחרונה על היהודים.

ט: וְאָרָא עַד־אֲשֶׁר קָא אֲדַנִּי הַצֹּאֵן אֲלֵיהֶם בְּחַרְר־אָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר
 כו רָאָהוּ גִּסּוּצוֹ וְקָלָם נִסְלוּ בְּצִלוֹ מִלִּסְגִּיּוֹ: כָּל־הַנְּשָׁרִים וְתַרְוִיּוֹת
 וְהַעֲוֹרָבִים וְהַאֲיוֹת נִקְבְּצוּ יַחַד וַיָּבֹאוּ אֹתָם כָּל־צֹאֵן הַשָּׂדֶה קָלָם קָאוּ
 יז יַחַד וַיַּעֲרֻוּ וְהָ לָזָה לַנֶּדֶע אֵת קֶרֶן הָאֵיִל הַהוּא: וְאָרָא אֶת־הָאִישׁ
 אֲשֶׁר כָּתַב אֶת־הַסֵּפֶר בְּמַצְנֵת אֲדָנִי עַד־אֲשֶׁר שָׁמַח אֶת־הַסֵּפֶר עַל־
 יח הַשָּׂמֶר אֲשֶׁר הִבִּיאוּ שָׁנִים עָשָׂר הָרוּעִים הָאֲמֵרוֹנִים וַיֵּרָא לִסְנֵי אֲדָנִי
 הַצֹּאֵן כִּי הִשְׁמִידוּ הַרְבֵּה יָתֵר מִדְּהַרְאֲשׁוֹנִים: וְאָרָא עַד־אֲשֶׁר קָא
 אֲדָנִי הַצֹּאֵן אֲלֵיהֶם וַיִּקַּח בְּיָדוֹ מִטָּה וַעֲמֹ וַיֵּךְ אֶת־הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ
 יט נִבְקָעָה וְכָל־הַחַיּוֹת וְכָל־עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם נִסְלוּ מִתּוֹךְ הַצֹּאֵן וַיִּקְלְעוּ
 בָּאָרֶץ וַתָּכֶם עֲלֵיהֶם: וְאָרָא עַד־אֲשֶׁר נִתְּנָה חֶרֶב גְּדוֹלָה אֶל־
 כ הַצֹּאֵן וַיָּצֹאוּ הַצֹּאֵן אֶל־כָּל־חַיּוֹת הַשָּׂדֶה לְהַמִּיתָן וְכָל־הַתְּיָה וְעוֹף
 הַשָּׁמַיִם גִּסּוּצוֹ לִסְנֵיהֶם: וְאָרָא עַד־אֲשֶׁר הוּקַם כֶּסֶף בָּאָרֶץ הַחֲמֻדָּה
 כא וְאֲדָנִי הַצֹּאֵן יָשָׁב עָלָיו וַיְהַחֲמֵר לָקַח אֶת־כָּל־הַסֵּפָרִים הַחֲתוּמִּים
 וַיִּסְמַח אֶת־הַסֵּפָרִים לִסְנֵי אֲדָנִי־הַצֹּאֵן: וַיִּקְרָא אֲדָנִי אֶל־הָאֲנָשִׁים
 הָהֵם וְאֶל־שִׁבְעַת הַלְּבָנִים הָרֵאשׁוֹנִים וַיֹּצֵו עֲלֵיהֶם לְהִבִּיֵּא
 כב לִסְגִּיּוֹ לְמִן־הַבּוֹכֵב הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר הִלֵּךְ בְּרֵאשׁ הַבּוֹכָבִים אֲשֶׁר
 עָרוּתֵיהֶם הָיוּ כְּעֵרוֹת סוּסִים וַיָּבִיאוּ אֶת־קָלָם לִסְגִּיּוֹ: וַיַּדְבֵּר אֶל־
 הָאִישׁ אֲשֶׁר כָּתַב לִסְגִּיּוֹ וְהוּא אֶחָד מִשִּׁבְעַת הַלְּבָנִים הָהֵם וַיֹּאמֶר
 כג אֵלָיו קַח אֶת־שִׁבְעֵים הָרוּעִים אֲשֶׁר מִסְרַתִּי בְּיָדָם אֶת־הַצֹּאֵן וְהֵם
 כד לָקַחוּ אוֹתָם וַיָּמִיתוּ מֵהֵם יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר צִוִּיתִים: וְאָרָא וְהִנֵּה קָלָם
 וַיִּמְצְאוּ חֲנֻבִּים וְהֵם עוֹמְדִים לִסְגִּיּוֹ: וְהַמִּשְׁפָּט הָיָה בְּרֵאשׁוֹנָה עַל־הַבּוֹכָבִים
 כה וַיִּמְצְאוּ חֲנֻבִּים וַיִּלְכּוּ אֶל־מְקוֹם הַגְּזֵרָה וַיִּשְׁלְכוּ אֶל־תּוֹךְ עֵמֶק מְלֵא
 כו אֵשׁ וְלִהְבֶּה וּמְלֵא עַמּוּדֵי־אֵשׁ: וְשִׁבְעֵים הָרוּעִים נִשְׁפָּטוּ וַיִּמְצְאוּ
 חֲנֻבִּים וַיִּשְׁלְכוּ אֶל־תּוֹךְ מַעֲמְקֵי הָאֵשׁ הַהוּא: וְאָרָא כְּעַת הַהוּא
 כז וְהִנֵּה נִסְמַח עֵמֶק אֶחָד כְּזֶה בְּתוֹךְ־הָאָרֶץ וְהוּא מְלֵא אֵשׁ וַיָּבִיאוּ
 אֶת־הַצֹּאֵן הָעוֹרִים הָהֵם וַיִּשְׁפָּטוּ קָלָם וַיִּמְצְאוּ חֲנֻבִּים וַיִּשְׁלְכוּ אֶל־
 תּוֹךְ עֵמֶק־הָאֵשׁ הַהוּא וַיִּבְעֲרוּ וְהָעֵמֶק הָיָה מִיָּמִין לְבַיִת הַהוּא:
 כז-כח וְאָרָא אֶת־הַצֹּאֵן הָהֵם וְהֵם בְּעָרִים וְעִצְמוֹתֵיהֶם בְּשָׂרוֹת: וְאָקוּם

כ-כז: דין על הנטילים והרועים הכופרים.

[והאחר]. כך מגיה Charles. - עמק אחד. גיא בן הנם (עי' לעיל כיון ד'). -
 כח-לח: ירושלים החדשה - התיחדות הנכרים שנשארו בחיים - תחית הצדיקים - המשיח.

לראות עד-אשר כפו את-הבית הישן ההוא וישאו את-קל-העמודים
 ואת קל-קרית הבית וצעצוץיו וכפו אתו וישאום וישליכום אל-
 מקום אחד מדרום הארץ: וארא עד-אשר הביא אלני הצאן בית
 קדש גדול ונבונה מן-הראשון ויקימהו במקום הראשון אשר קסה
 קל-עמודיו היו סרשיים וצעצוץיו היו סרשיים וגדולים מן-הראשון
 הישן אשר נשא משם וקל-הצאן היו בתוכו: וארא את-הצאן אשר
 נשאר וקל-החיות אשר על-הארץ וקל-העופות אשר בקרני השמים
 נוסלים ומשתחווים לצאן ומתחננים אליהם ונשמעים להם לקל-
 דבר: ואמר-יכן אחוזני שלשת לבושי הלכן בנדי ונדד-האיל אסודה
 בי גם-כן ויקחוני ויעמידוני בתוך הצאן ההם לפני היות המשפט:
 לב-לנ-הצאן היו קלם לבנים וצמרם גדול ונח: וקל-האבדים והפגורים
 וקל-חיות השדה וקל-עוף השמים נאספו בבית ההוא ואדני הצאן
 שמח שמחה גדולה כי קלם היו בטוב וישבו אל-ביתו: וארא
 עד-אשר הגיעו את-התרב אשר נתנה לצאן ונשיבנה אל-הבית
 ומתחם לפני אדני וקל-הצאן נקראו אל-הבית ולא הביא אותם:
 ועיני קלם נסקחו ויראו את-הטוב ולא הנה בתוכם איש אשר לא
 לו-ראה: וארא כי הבית הנה גדול ורחב ומלא מאד: וארא והנה
 נולד שר אחד לכן וקרניו גדלות וקל-חנת השדה וקל-עוף השמים
 נראו משניו ויתחננו אליו בקל-עת: וארא עד-אשר שנו כל-משפחותיהם
 וקלם היו לשרים לבנים והראשון בהם הנה ולטלה והטלה הנה
 לסנה גדולה ולה קרנים גדלות שהרות על-ראשה ואדון הצאן
 שמח עליהם ועל-קל-השרים: ואני ישנתי בתוכם ואיקץ וארא
 הכל: זה המראה אשר ראיתי בשנתי ואיקץ ואברך את-אדון
 הצדק ואת-לדו שבח: אחר בביתי בני גדול ורמעותי לא סדלו
 עד-אשר לא יכלתי נשא עוד ובראותי נלו על-אשר ראיתי כי
 הכל יבא וגם וקל-מעשי האדם בסדרם הראיתי: בלילה ההוא
 זכרתי את-הסלום הראשון ועליו בביתי ואת-אבל על-ראותי את-
 המראה ההוא:

צא ועתה מתושלת בני קרא אלי את-קל-אסיה ואקסה-לי את-
 חלק ה: ספר חנוך לבניו על הקורות לעתיד לבוא (צא-קח).
 הפרקים כחלק ה' נסתרם, ודאי מסכות סכניות - שנחלפו בכ"י הראשון דפיו, וכדומה - וברור שבצדק
 חל הפירוד בפרשת עשרת השבועות שבהם נחלקה ההיסטוריה העולמית, היינו שפרק צ"ג (העוסק

ב-ל-בני אמה כי הדבר קרא אלי וקרוח נשפקה עלי למען ארצכם
 את-כל אשר יקרה אתכם עד-העולם: ואחר הלה מתושלח ויקרא
 אליו את-כל-אחיו ויאסוף את-בני משפחתו: וידבר אל-כל-בני
 הצדק ויאמר שמעו בני חנוך את-דברי אביכם והאזינו הישב
 לאמרי סי העידותי בקם ואנידה לכם אהובי אהבו ישר ולכו-בו:
 ואל-תקרבו אל-ישר בלב ולב ואל-תתחברו אל-אנשי לב ולב
 רק בצדק תלכו בני ונחה אתכם בדרךים טובות וצדק יהיה
 מלוה אתכם: כי גרעתי חמם ירב בארץ ומשפט גדול יעשה על-
 הארץ וכל-הרשעה תתם ושרשה וכל-בגונה יחרם: והיתה עוד
 רשעה על-הארץ וכל-מעשי רשע וחמם ורשע ירבו פי-שנים:
 ובאשר ירבו חמא ורשע ונאצה וחמם בכל-המעשים וכחש ופשיעה
 וקמאה יגברו תבא סרענות גדולה מן-השמים על-כל-אלה והאדון
 הקדוש יצא בועם ועברה לעשות משפט על-ארץ: בנמים הים
 יעקר החמם משרשיו והרשעה והסרמית מתחת השמים: וכל-
 צלמי הגוים והיבליהם ינתנו לשרפת אש והקחידום מכל-הארץ
 והם ישלכו אל-משפט האש ואברו בועם ובמשפט אים לעולם:
 וצדיקים יקיצו משנתם וחקמה תקום ונתנה להם: ואמרי העקר
 שרשי הרשע והחוטאים בתרב ושמרו והמחרפים בכל-מקום וקרתו
 וכל-חרשי חמם וכל-עשי מעשי חרף בתרב יאברו: אז יהיה
 שבוע אחר השמיני שבת הצדק וחרב תנתן-לו לעשות משפט
 צדק בבני החמם והחוטאים ימקרו בידי הצדיקים: ובאחריתו
 יקנו בתים בצדקתם ובית יבנה למלך הגדול לתפארת עד-
 העולם: ואחר-כן בשבוע התשיעי יגלה משפט הצדק לכל-
 העולם וכל-מעשי הרשעים יחלפו מכל-הארץ והעולם יקמב להשחת
 וכל-אדם יביט אל-דרך הישר: ואחר-כן בשבוע העשירי בחלק
 השביעי בו יהיה משפט-עולם הגדול אשר בו יקח נקם מן
 המלאכים: והרקיע הראשון יעבר ויחלף ורקיע חדש יראה וכל-
 צבא השמים יאירו שבועתים: ואחר-כן יהיו שבועות רבים בלי

בשבעת השבועות הראשונים) היה המשכו צ"א י"ב-י"ז (על שלשת השבועות האחרונים), ונראית דעתו
 של Ch שיעורם של הפרקים כך היה: צ"ב (מתאים לפי סגנונו להיות פתיחה של ספר), צ"א א-י'
 ויח-י"ט, צ"ג א-י', צ"א י"א-י"ז, צ"ד.

מספר ער-העולם וקלם יהיו במוב ובצדק ומסא לא יקד-עוד
 ער-עולם: ועסה אנדה לקם בני ואראכם ורכי-צדק ודרךי חמם
 ונהראיתם לקם עוד הפעם למען תדעו את-אשר יבא: ועסה
 שמעו אלי בני ולכו בדרךי צדק ואל-תלכו בדרךי חמם כי כל-
 ההלכים בדרךי רשע לעולם יאבדו:

ספר כתוב ביד חנוך וניכתב חנוך את-תורת החקמה הזאת
 המהללה בפי כל-אדם והשופשת את-כל-הארץ לכל-בני הישבים
 על-הארץ ולכל-ההרות הבאים אשר יעשו ישר ושלום: אל-גא
 תרנו רוחכם על-העטים כי הקדוש והגדול זמן ימים לקלן: והצדיק
 יקום משנתו ויעבר בדרךי-צדק וכל-דרךיו ימהלכו יהיה במוב
 ובחסד עולמים: וזמן את-הצדיק וזמן לו ישר עולמים וזמן לו
 שלטון והיה במוב ובצדק והלך באור עולם: ואכד החמא בחשה
 ער-עולם ולא עוד גראה למן-היום שהוא לנצח:

ואחר-יכן הואיל חנוך להגיד מתוך הספרים: ויאמר חנוך
 על-בני-הצדק ועל-בחירי העולם ועל-גטע הישר אדבר אליכם
 בני אני חנוך ואודיעכם את-הדברים האלה באשר נגלה אלי
 במראה השמים ואשר נדעתי מדברי מלאכי הקדש ואשר למדתי
 מעל לחות השמים: ויחל חנוך להגיד מתוך הספר ויאמר אני
 נולדתי השביעי בשבוע הראשון בהיות עוד משפט וצדק: ואחרי
 יקום בשבוע השני רשע גדול ותרמית תצמח ואז יהיה הקץ
 הראשון ואז ינצל האדם ובכלותו תגדל הרשעה וחק יעשה
 לחמאים: ואחר-יכן בשבוע השלישי בסופו אדם יבחר לגטע
 משפט-צדק ואחר-יכן יצא גטע הצדק לנצח: ואחר-יכן בשבוע
 הרביעי בסופו מראות הקדושים והצדיקים גראו וחק לדורי דרות:
 ואחר-יכן בשבוע החמישי בסופו בית-התפארת והמלכות יבנה
 ער-עולם: ואחר-יכן בשבוע הששי בל-התיום בו יעורו ולב קלם
 ירשיע מבלי חקמה ובו אדם יעלה ובסופו בית-המלכות ישרף
 באש וכל-גורע השרש הנבחר יסוף: ואחר-יכן בשבוע השביעי
 יקום דור תהפכות ורבים יהיו מעשיו וכל-מעשיו יהיו מעשי

מבלי חכמה. בכושי: ולב כלם ירשיע מחכמה. ברור שהמים שהיתה במקור
 היא מים השלילה. -

י תהשבות: וקסומו יבחרו הצדיקים הנבחרים מנשע צדק העולם
 יא אשר תקנן להם שבטתים חקמת על-בריותו: פי מי מקל-בני-
 האדם אשר יוכל לשמע את-קול הקדוש ולא יחרד ומי יוכל
 לחשב מחשבותיו ומי הוא אשר יוכל לעין בקל-מעשי שמים:
 יב ומי הוא אשר יוכל לעין בשמים ומי הוא אשר יוכל להבין את-
 בריאת השמים ולראות נפש או רוח ויוכל לדבר ועליהם] או לעלות
 יג ולראות את-קל-קצותיהם ולהבירם או לעשות קמות: ומי בקל-
 האנשים אשר יוכל לדעת מה רחב הארץ וארצה ואשר הראו
 יד לו את-מדת כל: הניש אדם אשר יוכל להשיג ארך השמים ונבקהם
 ועל-מה נוסדו ומה-מספר הכוכבים ואיפה ינוחו כל-המארות:
 צד ועתה אמר לכם בני אהבו צדק ולכו בו פי דרכי הצדק
 ב ראויים לאחוז בהם ודרכי הרשע יקלו סתאם ואבדו: ולאנשים
 ג ידועים בדור יקלו דרכי התקם והקנות והם ירקקו מהם ולא ילכו
 ד בהם: ועתה אמר אני לכם הצדיקים אל-מלכו בדרכי רשע ובדרכי-
 ה מנות ואל-תקרובו אליהם שנתאבדו: ובקשתם ובתרתם לכם צדק
 ונתיים נבחרים ונהלקתם בדרכי שלום וחיותם והיותם מאשרים:
 ושמרתם את-דברי במחשבות לבבכם ואל-ימחו מעל לבבכם וידעתי
 ז כי החטאים יסתו אנשים לעשות רע לתקמה לכל-ימצא לה מקום
 ח וכל-עצה לא תחסר להם: אוי להם לבונים רשע ושמו תרמית
 ט [סודרו] כי סתאם ויהרסו ואין שלום להם: אוי לבונים בתייהם
 י בקמא פי מקל-יסודותיהם ויהרסו ובתרב יפלו והרבים זקב וקסח
 יא סתאם במשפט יאבדו: אוי לכם עשירים כי בטחתם בעשרכם
 יב ומעשרכם תסגרו כי לא-זכרתם את-העליון בימי עשרכם: עשיתם
 יג נבלה ורשע [ולכן] תהיו נבונים ליום שסוד-דם ויום חשך ויום הדין
 יד הנדול: כן אני אומר לכם ומודיע לכם כי בוראכם ופילכם
 יא ולמסלתכם לא-יהי רחמים ובוראכם ישמח לאבדנכם: וצדיקוכם
 יב יהיו בימים ההם תוכחה לחטאים ולרשעים:
 צה מי ימן עיני ענ-מים ואבקה עליכם ושפכתי עליכם בעין מים
 ג למען ינוח לי מיגון לבבי: מי נתן לכם לעשות חרפה ורשע בלא
 ג משפט יבוא עליכם החוטאים: אל-תיראו מפני החוטאים אתם
 ד הצדיקים פי ישוב אדני ונתנם בנדכם ועשיתם בהם משפט בהסאכם:

ד אוי לָקַם הַמַּטִּילִים חַרְמִים שְׂאִין לָהֶם הַתֶּרֶה רְפוּאָה תִּרְחַק מִכֶּם
ה מִסְּנֵי חַטָּאִיכֶם: אוי לָקַם הַגּוֹמְלִים רָעָה לְשִׁכְנֹכֶם פִּי כַּמַּעֲשִׂיכֶם
ו תִּגְמְלוּ: אוי לָקַם עַדִּי שְׂקָר וְהַשׁוֹקֵדִים עַל חֶמֶם פִּי סִתְּאִם תִּאבְדּוּ:
ז אוי לָקַם הַחֹמְטָאִים עַל־רַדְרָקֶם צַדִּיקִים פִּי תִמְקְרוּ אִתֶּם וְתִרְדְּפוּ
בְּעַד רָשָׁע וְקָבַר עֲלֵיכֶם עֲלוּ:

צו קוּי צַדִּיקִים פִּי סִתְּאִם יִאבְדּוּ הַחַטָּאִים מִסְּנֵיכֶם וְלָקַם יְהִי
ג הַשְּׁלֵמוֹן עֲלֵיהֶם בְּחַטָּאֵיכֶם: וּבִיּוֹם מַצִּיקַת הַחַטָּאִים יְרוּמוּ בְּנִיכֶם
וְעָלוּ בְּנִשְׁרִים וְהִגְבַּהֲתֶם מִדִּיּוֹת קוֹנֶם וְעֲלִיתֶם וּכְאִתֶּם בְּמַחְלוֹת
הַאֲרָמָה וּבְנִקְרוֹת סִלְעֵי עוֹלָם כְּשִׁפְנִים אֶל־פְּנֵי הַרְשָׁעִים וּכְשִׁעִדִּים
ג יִלְלוּ בְּגִלְלָתְכֶם וְקָבוּ: וְאַתֶּם הַסֹּבְלִים אֶל־תִּירְאוּ פִּי רְפוּאָה תִּהְיֶה
ד לָקַם וְאוֹר בְּהִיר יֵאִיר לָקַם וְקוֹל מְנוּחָה תִּשְׁמְעוּ מִן־הַשָּׁמַיִם: אוי
ה לָקַם חַטָּאִים פִּי עֲשָׂרְכֶם יִדְמָה אֶתְכֶם לַצַּדִּיקִים אֲךָ לָבָם יוֹכִיחַ
ה לָבָם פִּי חַטָּאִים אִתֶּם וְזֶה יַעֲדֵד נְגִדְכֶם לְזִכְרוֹן רַשְׁעֵתְכֶם: אוי לָבָם
הַאֲבָלִים חֶלֶב חֶסֶד וְעוֹד־שֶׁרֶשׁ הַמַּעֲנֵן יִשְׁתּוּ וְאַת־עֲנוּיִם תִּרְמְסוּ
ו בְּכַתְּבֶם: אוי לָבָם הַשְּׁתִּיִּם מִיּוֹם וּמִכָּל מְקוֹר] פִּי סִתְּאִם יָבֹא גְמוּלָתְכֶם
ז וּבְלִיתֶם וּיְבַשְׁתֶּם פִּי עֲזַבְתֶּם מְקוֹר חַיִּים: אוי לָבָם עֲשֵׂי רָשָׁע וְתִרְמִית
ח וְנִדְוִסִים וְכִרּוֹן יִהְיֶה נְגִדְכֶם לְרָעָה: אוי לָבָם עֲרִיצִים הַמְדַבְּרָאִים
ט צַדִּיקִים בְּכַתֵּם פִּי יוֹם מִסְּלִתְכֶם בָּא: בְּיָמִים הַהֵם יָמִים רַבִּים וְמוֹבִים
יבֹאוּ לַצַּדִּיקִים בְּיוֹם מִשְׁפָּטְכֶם:

צו הָאֲמִינוּ צַדִּיקִים פִּי הַחַטָּאִים יְהִיוּ לַחֲרָפָה וְאָבְדוּ בְּיוֹם (מִשְׁפָּט)
ג הַרְשָׁע: יָדוּעַ יְהִי לָבָם פִּי הַעֲלִיּוֹן יִזְכֵּר לְהַשְׁמִידְכֶם וּמִלְּאֲכֵי שְׁמוֹם
ג יִשְׁמְחוּ לְמִסְּלִתְכֶם: מִהֲרִיעֲשׂוּ חַטָּאִים וְאָנָּה תִּנוּסוֹן בְּיוֹם הַמִּשְׁפָּט
ד כְּשִׁמְעֶכֶם קוֹל תְּפִלַּת הַצַּדִּיקִים: אִתֶּם תִּהְיוּ כְּמוֹתֶם אֲשֶׁר נְגִדְכֶם
ה תִּעֲדֵד זֹאת חֲבָרִים הֵייתֶם לַחַטָּאִים: וּבְיָמִים הַהֵם תָּבֹא תְּפִלַּת
ו הַצַּדִּיקִים אֶל־אֲדֹנָי וְלָבָם יבֹאוּ יְמֵי מִשְׁפָּטְכֶם: וְכִלְדִּבְרֵי רַשְׁעֵתְכֶם
ז יִקְרְאוּ לִפְנֵי הַגְּדוֹל הַקְּדוֹשׁ וּסְנִיכֶם יִחַסוּ וְהוּא יִגְרֶה כְּלִמְעֻשָׁה
ח נוֹסֵד בְּרָשָׁע: אוי לָבָם חַטָּאִים אֲשֶׁר בִּינִים וּכְבִּיבְשָׁה פִּי רָעָה סְקִנְתְּכֶם
ט נְגִדְכֶם: אוי לָבָם הָאוֹצְרִים כֶּסֶף וְהֵב בְּלֹא־צֶדֶק וְאוֹמְרִים עֲשֵׂה
ט עֲשֵׂרְנוּ וַיְהִי לָנוּ רְכוּשׁ וְנִצָּצַר כָּל אֲשֶׁר חִסְצָנוּ: וְעַתָּה גַּעֲשָׂה כָּכֵל
אֲשֶׁר נִזְמַנּוּ פִּי אֲצַרְנוּ כֶּסֶף וְאֲצַרְוֹתֵינוּ מִלֵּאִים כְּמוֹ מִיּוֹם וְרַבִּים

וכש עיריכם. בכושי צדנת (= צדנת בערבית). - ועז שרש המעין. כך בכושי.
לפי Ch יש להגיה: ויין בסנדקים ישתו. - [מכל מקור]. בכושי: בכל עת. -

צו בדין

י חורש-אדמה בקמינו: אכן כמים ימסו שקריכם פי עשקכם לא יקום ומהרה יעלה מקם פי אספתם את-כל-אלה ברשע והייתם לקללה רבה:

צח ועתה הנני נשבע לכם החקמים והקסילים כי רבות תראו

ב על-הארץ: יען אתם הגברים תשימו עליכם עדיים יותר מן-הנשים

ג ורקמה יותר מן-הבתולות במלכות ובגדל ובשלטון ובקסוף ובזקב

ג ובארנמן ובזהר ובאכל כמים ישסכו: ועל-כן אין בכם תורה וחקמה

ד ועל-כן יאבדו עם-עשקם יחד עם-כל-הסארתם ובכודם ובחרפה

ד ובהרג ובקני גדול תשלכנה נשמותיהם אל-תנור אש: נשבעתי

ה לכם חטאים כי קהר אשר לא-יהנה לעבד וכבשה לא-יתהנה

ה שפחת גברת פן החטא לא-נשלח על-הארץ רק-האדם בנפשו

ו קרא אתו ובקללה רבה יהנה כל-עושהו: ועקרית לא-נתנה לאשה

ו כי אם-בגלל מעשי נדיה תמות בלי בנים: נשבעתי לכם חטאים

ז בקדוש הגדול כי כל-מעשיכם הרעים גלויים בשמים וממעשה

ז לתעכם לא קשה ולא נסתר דבר: ואל-תדמו בנשקכם ואל-תאמרו

ח בלבבכם כי לא-ידעתם ולא ראיתם כי כל-חטא נכתב יום יום

ח בשמים לפני העליון: וידעתם מעתה כי כל-לתעכם אשר תלחצו

ט נכתב יום יום ער-יום דינקם: אוי לכם האוילים כי באולתכם

י תאבדו ואתם חוטאים לחקמים וטוב לא-יהנה לכם: ועתה תדעו

י כי נכונים אתם ליום אבדון ולכן אל-תקוו לחיות אתם החטאים

יא כי אם-תחלמו ומתם כי לא-ידעתם כל-כפר כי נכונים אתם ליום-

יא הדין הגדול ליום מצוקה וחרפה גדולה לנשמותיכם: אוי לכם

יב ערלי-לב עושי-רע ואבלי-דם מאין לכם לאכל דברים טובים

יב ולשתות ולשבע מכל-הדברים הטובים אשר שם אדני העליון על-

יג הארץ לרב לא יהי שלום לכם: אוי לכם אהבי מעשי רשע

יג מאין תקוו לטוב לכם דעו כי בידי הצדיקים תנמנו והם יערפוקם

יד והמיתוקם ולא ירחמו עליכם: אוי לכם השמחים במצוקת הצדיקים

יד כי כל-קבר לא יקרה לכם: אוי לכם השמים לאל דברי הצדיקים

טו כי לא-תהי לכם כל-תקנה בחיים: אוי לכם פתבי שקר ודברי

טו רשע פי יכתבו שקריהם למען ישמעו אליהם אנשים ופעלי רשע

טז לשונם: לא יהי להם שלום אך שתאם מות ימותון:

ואזי לקם עשיר-רשע ומתסארים בדברי שקר ומכבדים (ואותם) צמ
 אבד תאבדו וחי אשר לא יהיו לקם: אזי להם ההקבים דברי- ב
 ישר ועברים תורת עולם ועושים נפשם את אשר לא-היו לחטאים ג
 ברגלים נקמו על-הארץ: בימים ההם הכונו צדיקים לשאת את- ד
 תפלותיכם ולשימן לעדה לפני המלאכים למען ישומו עון החטאים ה
 לזרון לפני העליון: ובימים ההם יתעוררו העמים ומשפחות הלואמים ו
 יקומו ביום הכליון: ובימים ההם יצאו השדודים וקרסו את- י
 ילדיהם ועזבו וילדיהם יאבדו על-גדם ואת-עולליהם יונקי שדים י
 יעזבו ולא ישובו אליהם ועל-אהוביהם לא ירחמו: וגם-נשבעתי ל
 לקם חטאים כי עון נכון ליום שפך דמים בלי הסגות: והמשפחות לאבנים ועושים פסילי זרב וקסח ועץ וחמר והמשפחות לרוחות רעות ולשדים ולכל-אלילים בלא דעת לא ימצאו כל-תשועה ח
 מהם: והדשעו באולת לקם ועיניהם תתעורנה בסתר לקם ובמראות ט
 מלומותיהם: באלה נרשעו וסחרו כי כל-מעשיהם עשו בשקר י
 וישפתחו לאבן לבן בהרף עין יאבדו: ובימים ההם אשרי כל-לקחי דברי חכמה ומבינים בהם ושמרים דרכי עליון והולכים בדרך יא
 צדקו ואינם מרשיעים עם-הרשעים כי הם ונשעו: אזי לקם מפיצי יב
 רע בין שכניהם כי בשאול תומתו: אזי לקם עשי מדות תרמית יג
 ושקר ונשעי [רעה] על-הארץ כי בזה יסופו: אזי לקם פוני בתיהם בעמל אחרים וכל-חמר בנגנם לבנים ואבנים של חטא אמר אני יד
 לקם לא-יהי שלום לקם: אזי להם עובי המדה ונחלת עולם מאבותיהם ונשמותיהם דבקו באלילים כי לא-תהי להם מנוחה: טו
 אזי להם עשיר-רשע ועורר-חמם והרגי-שכניהם ער-יום הדין הגדול: טז
 כי הוא יוריד את-קבורכם והביא כאב אל-לבכם והעיר את-מרון אפו והשמידכם בלכם בחרב וכל-הקרושים והצדיקים יקרו את- חטאתיכם:

ובימים ההם יתרגו אבות ובניהם במקום אחד ואחים ופלו ק
 יחד ער-אשר ישמפו נחלים מדמם: כי איש לא-ימנע את-ידו ב
 מהמית את-בניו ואת-בני בניו והחטא לא-ימנע את-ידו מאחיו ג
 הנקבד מעלות השמש ועד-בואו ימיתו איש את-אחיו: והפוס ער- ד
 צואר יחצה בדמי החטאים והעגלה ער-נבחה תמקע: בימים ההם

ירדו המלאכים אל-מקמות הסתר ואספו יחדו למקום אחד את-
 מורדי החסא והעליון יקום ביום הדין לעשות דין גדול בחסאים:
 ה ועל-קל-הצדיקים והקדושים יסקיד שומרים מתוך-מלאכי הקדש
 לשמדם בקבת-עין עד-שומו קץ לקל-רשע וחסא ואם-גם יישנו
 ו הצדיקים שנה כבירה לא יסדרו: ובני הארץ יראו את-החכמים
 בקבוחונם והבינו את-דברי הספר הזה והבירו כי עשרם לא-יוכל
 ו להצילם במהפכת תפארתיהם: אוי לכם חסאים ביום מצוקה גדולה
 ת מעני-הצדיקים ושרפיהם באש כי גמול מעשיכם יעשה לכם: אוי
 לכם עקשי-לב השוקדים לעשות רשע פחד יבא עליכם ואיש לא
 ט יעזר לכם: אוי לכם חסאים מדברי סיכם וממעשי ידיכם אשר
 י עשיתם רשעתכם בלהבת אש נושבת תשרפו: ודעו כי מן-המלאכים
 ידרש את-מעשיכם בשמים מן-השמש ומן-הירח ומן-הבוכבים על-
 יא תפארתכם בעד עשותכם על-הארץ משפט בצדיקים: והעיד לכם
 בל-עין ואד ושל ומסר כי קלם יקנעו בגללכם מרדת עליכם והם
 יב את-עונותיכם יסקרו: ועתה הביאו שי אל-המסר כי לא יקנע
 מרדת עליכם ואל-הטל למען ירד על-קבלו זהב וקסף מאתכם:
 יג וכאשר ירדו עליכם הכסוד והשלג בקרנתם וקלסופות שלג בקל-
 מפותיהן בימים ההם לא תוכלו לעמד בסניהן:
 קא בני השמים התבינו אל-השמים וקל-מעשה העליון ויראתם
 ב מסגיו ואל-תרטו לסקיו: אם יסגר את-חלונות השמים ועצר את-
 ג המסר ואת-הטל מרדת בגללכם על-הארץ מה-תעשו: ואם-ישלח
 את-זעמו עליכם בגלל מעשיכם לא-תוכלו לקרא אליו כי דברתם
 ד דברי גאווה ובזו נגד צדקו לא יהי שלום לכם: הלא תראו מלחי
 האניות בנוע אניותיהם מסני הנלים והן מסערות ברוחות והם
 ה בערה גדולה: ולכן יראו שן-גרד קל-הונם וטובם אתם אל-הים
 ו פי טובות לא יבא להם לכם פי הים יבלעם ואקדו בתוכו: הלא
 הים קלו וקל-מימיו וקל-תנועתו מעשה העליון הם והלא הוא
 ו עשה חק למעשיו ושם חול גבול-לו: ומגעתו יירא ויבש וקל-

ק ו יבני הארץ. כוונתו לעמי הארץ העשירים. - בכושי שיעור הכתוב: ובעת יראו
 אנשי החכמה והבינו בני הארץ את כל דברי הספר הזה והכירו כי עשרם... -
 קא בני השמים. באירוניה הוא מכנה כך לאותם בני הארץ (השוה ק' ו) הרשעים
 והחסאים שבהם הוא נלחם. - מלחי. הגהת יוסף הלוי, במקום פלגי שבכושי. -

דנתו תמות וכל-אשר בו ואתם החטאים אשר על-הארץ לא-
 תיראו מסגיו: הלא הוא עשה את-השמים ואת-הארץ וכל-אשר
 בהם מי נתן דעת ובינה לכל-מתנועע על-הארץ ובהם: הלא ייראו
 מלחי האניות את-הים והחטאים לא ייראו את-העליון:

בגמים ההם באשר ישלח עליכם אש נוראה אנה תנוסון
 ואיפה תושעו וכאשר ישלח את-דברו נגדכם הלא תבהלו ותסחדו:
 וכל המארות יבהלו בסחר גדול וכל-הארץ תבהל ורעה וחסה:
 וכל-המלאכים ומלאו את-סקנדתם ובקשו להסתר מסני הכבוד
 הגדול ובני הארץ ירעדו ויחילו ואתם החטאים תקבלו לעולם
 ולא יהי שלום לכם: ואתן נפשות הצדיקים אל-תיראנה וקו אתם
 אשר מתם בצדק: ואל-תסעצבו אם נששכם לשאול ירדה בגונן ואם
 בתיכם בשרכם לא-יראה בטובה קראוי לטובכם וחסיתם ליום
 משפט החטאים וליום קללה ותוכחה: ואחרי מותכם יאמרו עליכם
 החטאים במומתנו אנו מתו הצדיקים ומה-שקר יקבלו הם בעד
 מעשיהם: הלא קמונו מתו גם-הם בגונן ובחשך ומה-יתרון להם
 עלינו מעתה נשמוינו: ומה-יקבלו ומה-יראו לעולם הנה מתו גם-
 הנה ומעתה ער-נצח לא יראו אור: אמר אני לכם חטאים רב-
 לכם לאכל ולשתות ולחמם ולחמא ולהששים אנשים עירמים ולצבר
 עשר ולראות ימים טובים: הראיתם את-הצדיקים מה-אמריהם
 כל-חמם לא נמצא בהם ער-מותם: ויאבדו ויהיו כלא היו ונשמותיהם
 בגונן שאול תרדנה:

ועתה נשבשתי לכם הצדיקים בכבוד הגדול והמפאך והגבור
 ובעז מלכותו ונרלו נשבשתי לכם: גרעתי רז וקראתי לחות השמים
 וראיתי הספרים הקדושים ומצאתי כתוב בהם וחקוק עליהם: כי
 כל-טוב ושמחה ותפארת נכוננו להם ורשומים לגששות המתים
 בצדק ובי רב טובה תנתן לכם חלה שמלכם ורב חלקכם מחלק
 החיים: ונשמותיכם אתם המתים בצדק תחנינה ותשמחנה ותגלנה
 ונשמותיהם לא תאכדנה וקרונם לא-יסוף מלפני הגדול לכל-
 דרות העולם ועתה אל-יפחדו מתרפתם: אוי לכם המתים חטאים
 במותכם בכבד חטאיכם ומהומים לכם יאמרו עליכם מאשרים
 החטאים הם ראו כל-ימיהם: ועתה מתו באשר ובקעשר ולא ראו

צרה ורצח בתיבתם וימותו בקבור ומשפט לא-נעשה בהם בתיבתם:
 וידעתם כי נשמותיהם שאול תורדנה ואמללים יהיו במצוקתם
 הגדולה: ובתשבה ובזקים ובגלהבה בוערת אשר שם משפט גדול
 תבאנה נשמותיכם והמשפט הגדול יהיה לקל-דרות העולם אוי לכם
 כי לא-יהי שלום לכם: אלהתאמרו על-הצדיקים והטובים אשר
 בתיים בימי מצוקתנו הרבה עמלנו וכל-צער ראינו ורעה רבה
 מצאתנו ואקלתנו ומעשים היינו ורוחנו קצרה: ונקרתנו ולא מצאנו
 עז לנו באמר ובקל-דבר ענינו ונקחחנו ולא קוינו לראות חיים
 מיום ליום: קוינו להיות הראש ונהי הנגב רבת עמלנו ולא הנה
 לנו שבר בעמלנו ונהי מאכל לחסאים ולחומסים והם הכבירו את-
 עלם עלינו: הם משלו בנו השנאים אותנו ויפנו ולפני שנאינו
 קפסנו את-ערפנו והם לא רחמו עלינו: בקשנו ללקח מאתם להקלט
 ולנוח ולא מצאנו מנוח להקלט מהם: ובריקם צעקנו אל-המושלים
 במצוקתנו ושוענו נגד הבולעים אותנו והם לא-ראו צעקתנו ולא
 שמעו קולנו: והם עזרו לחומסים ולבולעים אותנו ולא-אשר המעימונו
 והם הסתירו את-חמסם ולא הסירו מעלינו את-הבולעים אותנו
 ונזרנו ונמיתנו ונסתירו את-דצתם ולא זכרו כי הרימו את-ידיהם
 נגדנו:

קד נשבעתי לכם כי המלאכים ינקירוכם למזבה בשמים לפני
 הגבור הגדול ושמותיכם בתובים לפני הגבור הגדול: קווי כי
 לפנים היותם עצובים בצרה ובקני ועתה תנהירו כמארות שמים
 תנהירו ותראו ושערי שמים יפתחו לכם: ובועקכם ועקת משפט
 יופיע לכם כי כל-מצוקתכם תבוא על-המושלים ועל-כל-אשר
 עזרו לחומסיכם: קווי ואל תעזבו את-תקונתכם כי שמחה גדולה
 תהיה לכם בושמחת מלאכי שמים: מה-עליכם לעשות עליכם
 לא להחבא ביום הדין הגדול ולא תמצאו בחסאים ומשפט עולם
 ירחק מכם לקל-דרות העולם: ועתה אל-תיראו צדיקים בראותכם
 את-החסאים עושים חיל ומצליחים בדרךיהם אל-תתחברו אליהם
 כי אם-תרחקו מחמסם כי אתם תחברו אל-צבאות השמים: ואם-
 תאמרו אתם החסאים כל-חשאינו לא ידךשו ולא יכתבו בכל-זאת
 ח חסאיכם נכתבים יום יום: ועתה הראיתי לכם כי אור וחשך יום

ט ולולה נראו את-כל-חטאיכם: אל-תרחשינו בלבכם ואל-תשקרו ואל-
 תטו דברי ישר ואל-תבחישו דברי הקדוש הגדול ואל-תרומו
 את-אליליכם כי כל-שקרכם וכל-רשעתכם לא לצדקה יהיו לכם
 י כי אם-לחטאה גדולה: ועתה נדעתי את-הסוד הזה כי החטאים
 ישנו הרבה וישו דברי-ישר וידברו דברי רשע וישקרו ויעשו
 יא מעשים גדולים ויקתבו ספרים על-דבריהם: אכן כאשר יכתבו
 באמונה את-כל-דברי בלשנותיהם ולא ישנו ולא יחפרו מדברי
 כי אם-יקתבום באמונה את-כל-אשר העידותי בדאשונה עליהם:
 יב אז נדעתי סוד אחר כי ספרים ינתנו לצדיקים ולחכמים להיות
 יג לשמחה ולישר ולחכמה רבה: ולזה ינתנו הספרים והם נאמינו
 בהם וישמחו עליהם ואז בלי-הצדיקים אשר למדו בהם את-
 כל-דרכי הישר יבאו על-שקרם:

קה בנמים ההם אמר אדני לקרא ולקעיד בבני הארץ על-
 חקמתם הראויה להם כי אתם מנהלים ושקרם על-כל-הארץ:
 ג ואני ובני נתחבר אתם לעולם בדרכי-ישר בנתיבים שלום יהי
 לכם שמחו בני הישר אמן:

קו ואחר ימים נשא מתושלח בני אשה לבנו למך וסבר לו
 ג וטלד בן: ובשרו הנה לבן בשלג ואדם בסרח שושן ושער ראשו
 וקוצותיו בצמר צמר ועיניו נפות ובסקחו את-עיניו האיר את-כל-
 ג הבית כשמש וכל-הבית הנה מאיר מאד: ויגם בידי המלכת
 ד ויסתח את-סויו וידבר אל-אדון הצדק: ולמך אביו נרא מסניו וננס
 ה ונבא אל-מתושלח אביו: ויאמר אליו בן מונר נולד לי משנה
 ואינו כאדם והוא דומה לבני אלהים בשמים וברותו משנה ואינו
 ו דומה אלינו ועיניו בקרני השמש וסניו מאירים: ונראה לי שהוא
 אינו ממני כי אם-מן-המלאכים ואירא שן-יהנה אות בגמיו על-
 ז הארץ: ועתה אבקש ממך אבי ואתחנן לפניך כי תלך אל-חנוך
 ח אבינו ונדעת ממנו את-האמת כי עם-המלאכים שבתו: ויהי כשמע
 מתושלח את-דברי בנו ונבא אלי אל-קצות הארץ ואבוא אליו

קה ב ואני ובני בכושי: כי והרבה ריוין עבריות יש שהן נמסרות עיי המתרגמים
 לפי ההמשך שהיה נראה להם. ונראה שבעל הספר לענין אבטוביוגרפי נתכוון: באותם
 הימים אף הוא ובנו יצטרפו אל הצדיקים והישרים. -

וְאָמַר אֵלָיו הִנְנִי בְנֵי לֵפָה בָּאֵת אֵלָי: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר בְּשֵׂאלָה גְדוּלָה
 בָּאתִי אֵלֶיךָ וּמִסְנֵי מִרְאֵה קִשָּׁה קָרַבְתִּי: וְעַתָּה אָבִי שָׁמַעְנִי לְלַמֵּךְ
 בְּנֵי נוֹלָד בֶּן אֲשֶׁר אֵין הוֹמָה לוֹ וּבְרִיתוֹ אֵינְנָה בְּבְרִית אִישׁ וּמִרְאֵהוּ
 לָבֵן מִשְׁלֵג וְאֶדָם מִסַּרְח שׁוֹשֵׁן וְשֶׁסֶר רֹאשׁוֹ לָבֵן מִצְמֵר צַחַר וְעֵינָיו
 בְּקַרְנֵי הַשָּׁמַשׁ וּכְאֲשֶׁר סָקַח אֶת-עֵינָיו הָאִיר כְּלִהְבֵּית: וַיָּקָם בִּידֵי
 הַמִּיגְלֹת וַיִּסְתַּח אֶת-סִיּוֹ וַיִּכְרַךְ אֶת-אֲדוֹן הַשָּׁמַיִם: וְלִמָּךְ אָבִיו סָחַד
 וַיְגַם אֵלָי וְלֹא יֵאֱמִין כִּי הוּא מִמֶּנּוּ רַק-הוּא בְּדַמּוֹת מִלְּאָכֵי שָׁמַיִם
 וְעַתָּה בָּאתִי אֵלֶיךָ לְמַעַן תּוֹדִיעֵנִי אֶת-הָאֱמֶת: וְאָעַן אָנִי חֲנוּךְ וְאָמַר
 אֵלָיו אֲדַנִּי עוֹשֶׂה סִדְּשָׁה עַל-הָאָרֶץ וְאָנִי קָבַר רְאִיתִי זֹאת בַּמִּרְאֵה
 וְאוֹדִיעָה כִּי בִימֵי יָגֵד אָבִי עָבְרוּ וּמִלְּאָכֵי הַשָּׁמַיִם אֶת-
 דְּבַר אֲדָנִי: וַיִּחַסְאוּ וַיַּעֲבְרוּ חֹק וַיִּדְבְּקוּ בְּנָשִׁים וַיִּחַסְאוּ אֶתֶּן וַיִּשְׂאוּ
 מִהֵן וַיּוֹלִידוּ מִהֵן בָּנִים: וַיּוֹלִידוּ עַל-הָאָרֶץ גְּבוּרִים לֹא בְרוּת כִּי
 אִם-בְּבִשָׁר וּמִשְׁסַם גְּדוּל יִהְיֶה עַל-הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ תִּשְׁבֶּה מִכָּל-מִקְרָאָה:
 וּבְלִיּוֹן גְּדוּל יָבֹא עַל-כָּל-הָאָרֶץ וְהִנֵּה מִבּוֹל וּבְלִיּוֹן גְּדוּל שָׁנָה אֶחָת:
 וְהֵבֵן הִנֵּה הַנוֹלָד לָכֶם יִשְׂאֵר עַל-הָאָרֶץ וְשִׁלְשַׁת בָּנָיו יִמְלְאוּ אֹתוֹ
 וּכְאֲשֶׁר יָגוּעַ כָּל-אָדָם אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ הוּא וּבָנָיו יִמְלְאוּ: וְעַתָּה
 הוֹדַע לְלִמָּךְ בְּנֵה כִּי הַנוֹלָד הוּא בְּנֵו בָּאֵמֶת וְקָרַאת שְׁמוֹ נֹחַ כִּי
 הוּא יִשְׂאֵר לָכֶם וְהוּא וּבָנָיו יִמְלְאוּ מִדְּהַבְלִיּוֹן אֲשֶׁר יָבֹא עַל-הָאָרֶץ
 עַל-כָּל-הַחַסָּא וְעַל-כָּל-הַחֲמָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה עַל-הָאָרֶץ בְּיָמָיו: וְאַחֲרָי-
 כֵּן יָרַב הַחֲמָם עַל-הָאָרֶץ מֵאֲשֶׁר נַעֲשֶׂה בְּרֵאשׁוֹנָה כִּי יִדְעַתִּי מִסִּתְרֵי
 הַקַּדוּשִׁים כִּי הוּא הָאֲדוֹן הָרֵאשִׁי וְהוֹדִיעֵנִי וְאַקְרָא אוֹתָם בְּלַחֹת הַשָּׁמַיִם:
 וְאַרְאָ כְּתוּב עֲלֵיהֶם כִּי מִדּוֹר לְדוֹר יִחַסְאוּ עַד אֲשֶׁר יָקוּם
 יוֹד צַדִּיק וְהִרְשָׁעָה תִּבְלָה וְהַחַסָּא יַעֲבֹר מִן-הָאָרֶץ וְכָל-טוֹב יָבֹא
 עֲלֵיהֶ: וְעַתָּה בְנֵי לֵךְ וְהוֹדַעְתָּ אֶל-לִמָּךְ בְּנֵה כִּי הֵבֵן אֲשֶׁר נוֹלָד
 הוּא בְּנֵו בָּאֵמֶת וְאֵינְנִי שֹׁקֵר: וַיְהִי כַּשֶּׁמַע מִתּוֹשְׁלַח אֶת-דְּבָרֵי
 חֲנוּךְ אָבִיו כִּי הִרְאָהוּ כָּל-הַמַּעֲשִׂים בְּסוּד וַיָּשָׁב וַיִּרְאֵהוּ אֶת-שֵׁם
 הַבֶּן נֹחַ כִּי-הוּא וַיְגַמֵּם אֶת-הָאָרֶץ אַחֲרָי כָּל-הַבְּלִיּוֹן:
 סָפַר שְׁנֵי אֲשֶׁר כָּתַב חֲנוּךְ לְמִתּוֹשְׁלַח בְּנֵו וְלֹאֲשֶׁר יָבֹאוּ אַחֲרָיו
 וַיִּשְׁמְרוּ אֶת-חֹק בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים: אֵתָם אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם טוֹב תִּחַבּוּ
 לַיָּמִים הָהֵם עַד-אֲשֶׁר יִסּוּפוּ עוֹשֵׂי רָשָׁע וַיִּסּוּף כָּם הִרְשָׁעִים: וְאַתָּם

חבו ער-אשר יחלף החטא כי שמוטיהם ימחו מספר החיים
 ומספרי הקדושים ונרעם יבחר לעולם ונקשיותיהם תומתנה והילילו
 במקום מדבר שממה ובאש תשרפנה כי אין שם ארץ: וארא שם
 ד' קצין-ענן בלתי נראה כי מלב עמקו לא-יבלתי להביט אליו וארא
 להבת אש בהירה נושבת וקצין הר-זהר סובבים ומעופפים הנה
 ה' ונהגה: ואשאל אמר המלאכים הקדושים אשר הנה עמדי ואמר
 אליו מה-הדבר הזרם הנה אשר איננו רקיע כי אם-להבת אש
 ו' בוערת בלכד וקול בבי וצעקה ויללה ובאב חוק: ויאמר אלי
 המקום הנה אשר תראה אליו תשלכנה נשמות החטאים והמגדפים
 ועושי רשע והחוסכים כל-אשר דבר אדני בפי הנביאים את-
 ז' הבאות: כי מהם כתובים וחקוקים ממעל בשמים למען יקראו
 בהם המלאכים וידעו את אשר יקרה לחטאים ולנשמות הענוים
 ואשר ענו את-בשרם וישרבו מאת אלהים ואשר נתנו לתרסה
 ח' ביד אנשים רשעים: אשר יאהבו את-אלהים ולא אהבו זקב או
 כסף או כל-דבר טוב אשר בעולם ואך לענוים נתנו את-בשרם:
 ט אשר מעודם לא-התאו למאכלי הארץ כי אם-חשבו את-נפשם
 לרוח עבר וישמרו זאת ואדני הרבה לגפותם ונקשיותיהם נמצאו
 י' סהרות למען יברכו את-שמו: וכל-ברכותיהם הנכונות רשמתי
 בשמים והוא יעד להם את-שכרם כ-נמצאו אהבים לשמים
 מנקשיותיהם ואם-נמ-נרמסו ברגלי רעים וישמעו מפיהם קלמות
 י"א ובוז ויהיו לתרסה ברכוני: ועתה אקרא לנשמות הטובים אשר
 לדור האור ואהפך את כל-אשר נולדו בחשך אשר בבשרם לא-
 י"ב קבלו את-הכבוד כראוי לאמונתם: והבאתי את-אהבי שם קרשי
 י"ג אל-אור זרם והושבתים איש איש על-כסא כבודו: והנהירו לעתים
 אין מספר כי צדק משפט האלהים ולנאמנים הוא ית-אמן במושב
 י"ד דרכי הישר: וראו את-אשר נולדו בחשך משלכים אל-חשך
 טו והצדיקים ונהירו: והחטאים יצרחו וראו בזהרם וגם הם ילכו אל-
 אשר נכתבו להם שם ימים ועתים: